EKONOMİK
FORUM
2021 / 325. SAYI

YAPAY ZEKA TEKNOLOJİLERİ

Konya Kağıt

Türkiye yazı tabı kağıt üretiminin **%25**'ini karşılayan;
32 yıldır istikrarlı büyüme ve kar yapısı;
ve yıllık toplam **150 bin** ton kapasitesi ile **24 saat** kesintisiz
Kağıt, Ambalaj ve Defter üretimi yapan "**KONYA KAĞIT**"

MEDENİYETİN HAMURU

gelecek nesillerde...

www.konyakagit.com.tr

bera HOLDING

KARGOLARINIZI HIZLI VE GÜVENLİ BİR ŞEKİLDE DÜNYANIN DÖRT BİR YANINA TAŞIYORUZ.

TURKISH CARGO OLARAK, E-TİCARET ÜRÜNLERİNİ DÜNYADA
127 ÜLKEDE 320'DEN FAZLA NOKTAYA GÜVENLE TAŞIYORUZ.

TURKISH CARGO

turkishcargo.com.tr

hem kurumunuz hem çevre için iyi bir geleceğin mirası

Teksan Kojenerasyon ve Trijenerasyon Paketleri ile geleceğiniz koruma altında!

GÜVENİLİR GÜÇ HER ZAMAN YANINIZDA

444 8576 TKSN

www.teksan.com
info@teksan.com

TEKSAN

İÇİNDEKİLER

EKONOMİK FORUM
Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
Aylık Yayın Organı

YÖNETİM
TOBB Yönetim Kurulu Adına Sahibi
M. Rifat HİSARCIKLIOĞLU

SORUMLU MÜDÜR
Azmi ÖZGÜR
TOBB Dumlupınar Bulvarı No: 252
Eskişehir Yolu / ANKARA
Telefon : (0312) 218 20 00
Faks : (0312) 219 40 90

EDİTÖR
Murat AYDIN
murat.aydin@dunyaeko.com
Telefon: (0212) 285 10 12/14
Dahili: 1139

HAZIRLANMASINDA KATKIDA BULUNANLAR
Hakan GÜLDAĞ, Musa ATA
Özgür ŞAHİN, İzzet ÜNALDI

GÖRSEL TASARIM
Dilek AROSKAY

FOTOĞRAF
Melih Cenk ÇEPEL, Mustafa KARACA
İbrahim KARADENİZ

EDİTORYAL HAZIRLIK
Ajans D
Dünya Eko Basım Yayın Dağıtım
Tic. ve San. A.Ş.
Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. N0:37
Kat:4 Maslak İş Merkezi Sarıyer/İstanbul
Tel: 0(212) 285 10 12/14

GÖRSEL DESTEK
• TOBB Basın Yayın Müdürlüğü

REKLAM VE SATIŞ UZMANI
Ceylan ÖZDEMİR
Tel: 0 (212) 285 10 12/14
Dahili: 1149

BASKI
BPC Matbaacılık San. Tic. A.Ş.
Osmangazi Mah. Mehmet Deniz
Kopuz Cad. No:17
Esenyurt / İSTANBUL
Telefon: (0212) 886 83 30
Sertifika No: 35428

DAĞITIM
POİNT POST
Dağıtım ve Kurye Hizm. Tic. Ltd. Şti.
Adres: Çağlayan Mah. Park Sok.
Park Plaza No:10-309
Kağıthane/İSTANBUL

YAYIN TÜRÜ
Süreli, ayda bir yayımlanır

Sayı: Ağustos 2021/325. Sayı

Ekonomik Forum'da yer alan yazılar, aksi belirtilmedikçe TOBB'un resmi görüşünü yansıtmaz. İmzalı yazılarda belirtilen görüşler sadece yazarlarına aittir.

Ekonomik Forum dergisi ayda bir yayımlanır. 15 bin adet basılır. Dergi ağırlıkla özel seçilmiş adreslere gönderilir. Abonelik için yeni taleplerin ***yayin@tobb.org.tr*** adresine yapılması gereklidir.

6 **Başyazı**

8 **Geçtiğimiz Ay Türkiye**

12 **Geçtiğimiz Ay Dünya**

16 **Ayın Sözü**

TOBB Ulusal
42 "Doğamızı ve su kaynaklarımızı korumak milli meselemiz olmalı"

TOBB Uluslararası
70 Almanya Ticaret ve Sanayi Odaları Birliği ziyaret edildi

İNSANLIK TARİHİNDEKİ AKIŞIN DEĞİŞTİĞİNİ ANLAMAK

JEOPOLİTİK REKABETLER 'YAPAY ZEKA İLERLEMESİ' YERİNE 'DEMOKRASİ VE OTOKRASİ SÖYLEMLERİYLE KUTUPLAŞIYOR

18

Dijitalleşme adımlarının pandemi sonrası hız kazandığı küresel ticarette Endüstri 4.0'dan bile daha fazla önem kazanan konuların başında Yapay Zeka (YZ) uygulamaları ve algoritmalarının geliştirilmesi geliyor. Ancak jeopolitik rekabetler, hükümetlerin YZ'nin faydalarını nasıl en üst düzeye çıkaracakları ve potansiyel zararlarını nasıl sınırlayacakları konusunda anlaşmaya varmalarının önünü kesiyor. Dünyada artık 'YZ ilerlemesi' yerine 'YZ kutuplaşması' tartışılıyor. Peki Türkiye gibi gelişmekte olan ekonomiler ne yapmalı? Detaylara bakalım...

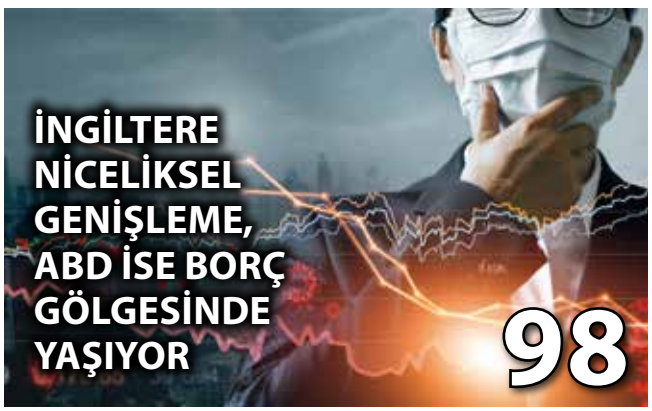
ORMAN YANGINI MI, ORMANSIZLAŞMA MI?

76

Sadece insanların değil, tüm gezegenin ortak mirası olan orman ekosisteminin yangınlarda kaybedilmesi üzerine bir açıklama yapan Buğday Ekolojik Yaşamı Destekleme Derneği (BEYDD), orman olmaktan çıkarılan alanların, yanan orman alanlarından daha fazla olduğu gerçeğinin sahiplenici ve koruyucu politika üretimine izin vermediğinin altını çizdi.

Kuzeyinde Karadeniz'e paralel Küre Dağları, güneyinde Ilgaz Dağları'nın sardığı Kastamonu; tarihi yapıları, geleneksel sanatları, mutfağı ve doğasının yanında Karadeniz'e 170 kilometre boyunca uzanan deniz kıyılarıyla cazibe merkezi olma yolunda ilerliyor.

COVID-19'la birlikte piyasayı belirleyen merkez bankalarının durmaksızın para basarak spekülatif hareketlere vermiş olduğu sınırsız destek dönemi aynı zamanda finansal balonların doğmasını sağladı. Finansal balonların özelikle İngiltere ekonomisinde etkin olduğu gerçeğine ilave ABD ekonomisi için ise ek faiz yükünün külfetinden kaçan para politikasının kararları şaşkınlıkla izleniyor. Mevcutta yüzde 5'e çıkan enflasyonun dayanılmaz cazibesine kapılmış borçlu bir ülke olan ABD'nin küreselde çözüm bekleyen sorunların ötelenmesine neden olduğuna atıfta bulunuyor.

Karikanomi
73 Derin Öğrenme nedir?

TOBB ETÜ MED
96 "OEM, şirketlerin işleyişini öğrenmek için fırsat sunuyor"

Sağlık
112 TOBB ETÜ Tıp Fakültesi'nde 'Beyaz Önlük Töreni' yapıldı

128 **Select News**

ANALİZ

Stiglitz, fosil yakıt endüstrisine sermaye sağlama döneminin artık bittiğini belirterek, finans sektörünün yeşil dönüşüme yönelmesi çağrısını yaptı. **84**

GÖRÜŞ

Sachs; aşı üreticisi ülkelerin tüm yoksul ülkelere aşı dağıtımını sağlaması gerektiğini belirterek, BM öncülüğünde bir iş birliği yapılanmasının önemine dikkat çekti. **86**

YÖNETİM

Rüştü Bozkurt, veriye erişme ve işleme kapasitelerinin artması nedeniyle üretim örgütlenmelerinin insana göre yapılandırılması konusunu ele aldı. **88**

RAKAMLARIN DİLİ

Özcan Kadıoğlu, Net hata ve noksan hesaplamasının nasıl yapılması gerektiğine dair araştırma yazısını bizlerle paylaşıp, çelişkilere dikkat çekti. **90**

MAKALE

Fügen Toksü, 'Yeni gücümüz paydaşlar' başlıklı makalesinde, "COVID-19 sonrasında topluma katkı sağlama kavramı çok daha etkili oldu. Liderler için de gündemler çok değişti, artık tek başına hareket etmek değil, tüm paydaşlarla birlikte ortak ses çıkartabilmenin ve gücü yansıtabilmenin dönemi başladı. Ama bunun için de içselleştirilmiş yönetim politikalarına ve uygulamalarına dair ihtiyaçlar gündeme geldi" dedi. **94**

123 Sektör Meclisleri

- Türkiye Yazılım Meclisi, Bakan Muş ile görüştü
- Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi, Bakan Muş başkanlığında toplandı
- 'Kreatif Endüstriler Daire Başkanlığı' Ticaret Bakanlığı bünyesinde kuruldu
- Türkiye İlaç Sanayi Meclisi, Ticaret Bakanı Mehmet Muş'un makamında istişarede bulundu
- Yassı çelikte uygulanan gümrük vergisi Ticaret Bakanı ile konuşuldu
- Karayolu Yolcu Taşımacılığı Meclisi gündemi değerlendirdi
- Türkiye İklimlendirme Meclisi, Ticaret Bakanı Muş'u bilgilendirdi

İKLİM KRİZİYLE MÜCADELEDE ARTIK YENİ BİR SAYFA AÇILIYOR

Atlantik'in iki yakasında biçimlenmekte olan yeni üretim ve ticaret bölgesi ile birlikte bir an önce adım atmamız gereken bir sürecin içindeyiz. Gümrük Birliği'nde olduğu gibi Yeşil Mutabakat süreci de sanayimizin dönüşümü ve gelişimi için kullanılabilir.

Birleşmiş Milletler 76'ncı Genel Kurulu'nda Paris Anlaşması'nı onaylama planını duyuran Türkiye, iklim kriziyle mücadelede yeni bir sayfa açıyor. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan BM Genel Kurul Salonu'nda yaptığı konuşmada, "Paris İklim Anlaşması'nı yapıcı adımlara uygun şekilde ve ulusal katkı beyanımız çerçevesinde Ekim ayı içinde Meclisimizin onayına sunmayı planlıyoruz" ifadesini kullandı.

Üç önemli başlıktan biriydi

Bu açıklama, ABD'nin iklim finansmanı taahhüdünü iki katına çıkarma ve Çin'in diğer ülkelerde kömür santrali yatırımlarını durdurma kararıyla birlikte BM Genel Kurulu'nda iklim değişikliğiyle mücadele kapsamındaki üç önemli başlıktan biri oldu. Paris Anlaşması, küresel sıcaklık artışını 1.5 dereceyle sınırlandırma hedefiyle Aralık 2015'te Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi 21'inci Taraflar Konferansı'nda kabul edilmişti. Türkiye'nin 22 Nisan 2016'da, 175 ülkeyle birlikte imzaladığı anlaşma, 4 Kasım 2016'da yürürlüğe girmişti.

Hâlihazırda taraf 197 ülkenin imzası bulunan anlaşma; Eritre, Irak, İran, Libya, Yemen ve Türkiye olmak üzere altı ülkenin meclisinde onaylanmamıştı. Türkiye, anlaşmanın gelişmiş ülkeler kategorisini oluşturan Ek-1 listesinden çıkarılmayı ve gelişmekte olan ülkeler kategorisinde yer almayı talep ettiği için bugüne kadar anlaşmayı onaylamamıştı.

Çin, kendi ETS'sini Temmuz ayı içinde kurmayı başardı

Yeşil Mutabakat gündemi bu yılın Temmuz ayında açıklanan Fit for 55 paketi ile birlikte somutlaşmaya başladı. Fit for 55 ile AB'ye ithal edilen ürünlerin sınırda nasıl bir karbon uyumlaştırması mekanizmasına tabi tutulacağını görmüş olduk. Kendine ait 'Emisyon Ticaret Sistemi

M. Rifat HİSARCIKLIOĞLU

TOBB Başkanı
Avrupa Ticaret ve Sanayi Odaları Birliği
(Eurochambres) Başkan Yardımcısı
İslam Ticaret, Sanayi ve Tarım Odası (ICCIA) Başkan Yardımcısı ve
Asya Pasifik Ticaret ve Sanayi Odaları Konfederasyonu (CACCI) Başkan Yardımcısı
baskanlik@tobb.org.tr
/@Rhisarciklioglu

(ETS)' olanlar, karbon emisyonlarını zaten bir biçimde vergileyen ülkelerin tahsil ettiği vergiler, ithal mal AB'ye girerken mahsup edebilecek. Ama ilgili ülkede böyle bir düzenleme yoksa vergi doğrudan sınırda AB'ye ödenecek. Bu düzenlemenin en çok etkilemesi beklenen Çin, Temmuz ayında kendi ETS sistemini kurup, işletmeye başlayarak adım attı. Böylece AB'ye ithal edilen ürünlere konacak vergiyi kendisi toplamak için ilk girişimi başlattı. Çin'de ETS halen 2 bin 600 firmayı kapsamakta. Ama zamanla kapsamının genişlemesi bekleniyor.

Türkiye'nin ETS konusunda somut bir icraatı bulunmuyor

Türkiye ise Yeşil Mutabakat Eylem Planı'nı açıkladı. Yıllar önce kurulmuş olması gereken Yeşil Mutabakat Çalışma Grubunu da nihayet kurdu. Ama henüz ETS konusunda somut bir icraat bulunmuyor. Türkiye iklim değişikliği gündeminin Yeşil Mutabakat ile harekete geçtiğinin farkına biraz geç varmış gibi görünüyor. Paris İklim Anlaşması konusundaki gecikme de bunun bir yansıması.

Görünen o ki Çin dünyanın gittiği yönü ve zamanın ruhunu bizden daha iyi kavrayıp, takip ediyor. "Bu Batının bir oyunu" deyip bahane aramak yerine değişime adapta oluyor. Atlantik'in iki yakasında yeni bir ticaret bölgesi şekilleniyor ve Çin değişene intibak ederek, pazarlarını korumaya çalışıyor. Küresel ekonominin ayrılmaz bir parçası olduğunu gösteriyor.

Rekabet gücümüz olumsuz etkilenecek

Türkiye'nin ise Fit for 55'e uyum kapsamında 2026'dan itibaren yıllık 771 milyon euro vergi ödemeye başlayacağı tahmin ediliyor. Demir-çelik, alüminyum, çimento, enerji ve gübrede ton başına verginin 50 euro olacağı varsayılıyor. Bunu tüm sektörlere genişletirsek AB'ye ödememiz gereken vergi yaklaşık 2 milyar euro'yu bulacak. Üstelik karbon maliyeti güncel AB ETS fiyatlarına göre belirlenecek. Fiyatlar 2021 yılı başında 30 euro civarındaydı, bugün 60 euro'nun üzerinde.

Bunun etkisini ihraç mallarımızın fiyatının artmasıyla birlikte rekabet gücümüze olumsuz yansıması şeklinde göreceğiz. İşte Çin bunu nasıl yöneteceğini düşünerek, 2017 yılından beri hazırlıklarını sürdürdüğü ETS'yi işletmeye başladı. Çinliler ilk aşamada kömür ve doğal gazdan elektrik üreten 2 bin 600 şirketi, kurulan ETS içine aldıklarını açıkladı. Kirletenler artık karbon emisyonu için ton başına 7.5 dolar gibi bir ücret ödeyecek.

Ticarette standardı belirleyen artık pazarı da kontrol edecek

Türkiye AB ekonomisinin ayrılmaz bir parçası. İhracatımızın yarısından fazlası gelişmiş piyasalara gidiyor. İhraç mallarımızın kompozisyonu dikkate alındığında başka pazar bulma ihtimali pek mümkün görünmüyor. Zira böyle alım gücü ve geniş pazar kolay bulunmuyor. Türk sanayiinin teknolojik sıçrama yapma kabiliyetini koruması için bu pazarlarda yer almaya devam etmemiz gerekiyor.

Dolayısıyla AB kendi ekonomisini yeniden yapılandırıyorsa, Türkiye'nin AB ekonomisine entegrasyon biçimini de yeniden düşünmesi buna adapte olacak adımları atmasına ihtiyaç duyuluyor. Eğer bir an önce kendi mallarınız için karbon ayak izi hesaplamaya başlamazsak, onların hesabını kabul etmek durumunu yaşayacağız. Üstelik bu mesele sadece ilave karbon vergisiyle sınırlı değil. Ürün standartları yeniden yazılıyor. Yeni ürün standartları içinde karbon ayak izi olmazsa olmaz koşullar arasına eklenecek. Standartları belirleyen pazarı da kontrol edecek.

Atlantik'in iki yakasında biçimlenmekte olan yeni üretim ve ticaret bölgesi ile birlikte bir an önce adım atmamız gereken bir sürecin içindeyiz. Değişeni idrak etmekten korkmazsak Gümrük Birliği'nde olduğu gibi 'Yeşil Mutabakat' süreci de sanayimizin dönüşümü ve gelişimi için kullanılabilir. Doğru adımı atarsak imkânlar alanımız genişleyecek, yanlış adım da ısrar edersek imkânlar alanımız daralacak.

Doğalgaz ithalatında yeni dönem: Uygulama 'Azerbaycan'la başlıyor

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) özel şirketlerin boru hatları vasıtasıyla spot doğalgaz ithalatı için başvuru yapabileceği süreyi bir yıldan üç yıla çıkardı. Uygulama Azerbaycan'dan ithal edilen gaz ile başlayacak. EPDK tarafından yapılan açıklamaya göre; karar, Türkiye'nin uzun vadeli doğalgaz alım kontratlarının sona ermesiyle birlikte izleyeceği enerji stratejisinin bir parçası olarak alındı.

Uygulama tarihi 1 Ekim olan karar sayesinde vadeli doğalgaz piyasasının derinlik kazanmasının yanı sıra Türkiye enerji piyasalarında serbestliğin de öne açılmış olacak. Şirketler daha önce ithalat kapasitesi başvurularını bir yıllık süre için alabiliyordu. Kararla şirketlerin üçer yıllık dönemler için ithalat yapabilmelerine imkan tanındı.

Elektrikte rekor üretim

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Temmuzda elektrik üretiminin 30 bin gigavat saati aşarak rekor kırdığını bildirdi. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın twitter hesabından paylaştığı infografiğe göre, geçen ay elektrik üretiminde aylık bazda tüm zamanların rekoru kırıldı. Temmuzda 30 bin gigavatsaatin üzerinde elektrik üretimi gerçekleşti. Yenilenebilir enerjide de rekorların yenilendiği temmuz ayında, güneş ve rüzgar enerjisinin elektrik üretimindeki payı yüzde 14.8 oldu. Lisanssız elektrik üretimi ise 1406 gigavatsaate ulaştı.

Anadolu'nun ihracat üslerinin payı 10 yıl öncesine göre azaldı

TÜİK verilerine göre, 26 kalkınma ajansı bölgesinin 12'sinin toplam ihracattaki payı azaldı.10 yıl öncesine göre ihracattaki payı en fazla azalan bölge Bursa, Eskişehir, Bilecik Kalkınma Ajansı (BEBKA) oldu. Anadolu'nun ihracat üssü olarak bilinen illerinin 2020 yılı toplam ihracatındaki payı, 2010 yılındaki düzeyinin altında kaldı. Türkiye İstatistik Kurumu'nun Düzey-2 coğrafi sınıflamasına dayanan kalkınma ajansı bölgelerine göre yaptığımız hesaplamaya göre Anadolu'nun ihracatta başa güreşen bölgeleri, pay kaybında başı çekti. İhracattaki payı 10 yıl öncesinin gerisine düşen bölgeler Bursa, Eskişehir, Bilecik Kalkınma Ajansı (BEBKA), Doğu Marmara Kalkınma Ajansı (MARKA), Zafer Kalkınma Ajansı (ZAFER), Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı (DOKA), Doğu Anadolu Kalkınma Ajansı (DAKA), Ankara Kalkınma Ajansı (ANKARAKA), Dicle Kalkınma Ajansı (DİKA), Serhat Kalkınma Ajansı (SERKA), Karacadağ Kalkınma Ajansı (KARACADAĞ), Ahiler Kalkınma Ajansı (AHİKA), Kuzey Doğu Anadolu Kalkınma Ajansı (KUDAKA) ve Fırat Kalkınma Ajansı (FKA) bölgeleri oldu.

Ticaret Bakanı Mehmet Muş, 2023 yılı itibarıyla Türkiye'yi cari fazla veren ülkelerin arasına dahil etme hedeflerine odaklandıklarını söyledi. Bu yıl itibarıyla cari açık ve sıfır noktası arasındaki makas arasındaki farkın oldukça küçük bir seviyeye geleceği öngörüsünü paylaşan Muş, "İnşallah bu yıl cari açık, son yılların en düşük seviyesini görecek. 2022 yılından itibaren de artık cari fazla veren güçlü ekonomiler arasında yer almak istiyoruz" dedi. Türkiye'nin hem genel ekonomik göstergelerinde hem de ihracatında kayda değer bir toparlanma yaşandığını söyleyen Mehmet Muş, küresel ticaretteki değişkenlerin sürekli dalgalı bir talep eğrisi yaratması nedeniyle dış ticarette önemli fırsatların doğduğunu dile getirdi.

"Türkiye, artık cari fazla veren ülkeler kategorisinde olacak"

DENİZLER
MAVİ GÜZEL
Türkiye'de
bir ilk!
İş Bankası'ndan
Denizleri Koruyalım
Kredisi
Atık su arıtma tesisi kurmak veya mevcut tesisini
iyileştirmek isteyen şirketlere özel uygun faiz oranları
ve geri ödemesiz dönem avantajıyla
Denizleri Koruyalım Kredisi İş Bankası'nda.

ABD Ticaret Temsilcisi Katherine Tai ile görüşme

Ticaret Bakanı Mehmet Muş, ABD Ticaret Temsilcisi Katherine Tai ile video konferans yöntemiyle görüştü. Görüşmede, yakın ortaklar olarak ticaret hedefini çok daha yukarılara çıkarmak gerektiği hususunda mutabık kalınırken Bakan Muş, bu kapsamda ortak bir çalışma grubu kurulmasını önererek, ABD Ticaret Temsilcisi Tai'yi Türkiye'ye davet etti.

Bakan Muş, çelik sektöründe Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) bünyesinde yürütülen istişare süreçlerine işaret ederek, Türkiye'ye ilave tarifeler getirmemesi ve ABD tarafından çelik sektöründe uygulanan ek vergilerin kaldırılması konusundaki taleplerini iletti. 2021 yılı sonu itibarıyla 25 milyar dolara ulaşması beklenen ikili dış ticaret hacminin daha da yukarı çıkarılması için ABD ile ikili ve çok taraflı platformda beraber çalışmaya devam edileceğini vurgulayan Muş, Türkiye'nin ABD ekonomisini eyaletler bazında analiz ederek, çok daha önemli hedefleri gerçekleştirmeyi arzuladığını bildirdi.

Tarımsal faaliyette dönemsel prim

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, tarımsal faaliyette bulunanlar için dönemsel prim ödeme imkanı getirildiğini bildirildi. Bakanlıktan yapılan açıklamaya göre, düzenleme Resmi Gazete'de yayımlanan 18 Ağustos 2021 tarihli 'Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelik' ile hayata geçirildi. Buna göre, 4B'li olarak tarımsal faaliyette bulunanların kısa ve uzun vadeli sigorta ile genel sağlık sigortası Ocak-Haziran dönemi primlerinin Temmuz ayı sonuna, Temmuz-Aralık dönemi primlerinin takip eden yılın Ocak ayı sonuna kadar ödenmesi yönünde düzenleme yapıldı.

TMO, 245 bin ton arpa ithalatını onayladı

Toprak Mahsulleri Ofisi, tonu 285 dolardan 245 bin ton arpa ithalatını onayladı. Toprak Mahsulleri Ofisi, 20 Ağustos'ta yapılan 270 bin ton arpa ithalatı ihalesinde son kararı verdi. Ofis, 245 bin ton arpa ithalatını onayladı, 25 bin tonluk bölümü ise yüksek fiyat nedeniyle iptal edildi. İhalede ortalama ton başına 285.89 dolar olan fiyat onaylanan 245 bin ton için 285.08 dolara geldi.

TMO, 3 Ağustos 2021'de yaptığı 515 bin ton arpa ithalat ihalesinde ton başına ortalama 279.5 dolarlık fiyat teklifini çok yüksek diye ihaleyi iptal etmişti. Bu kez ortalama 285.09 dolardan 245 bin ton arpa alacak. İhale kapsamında iptal edilen 25 bin ton arpa için Aston firması ton başına 293.90 dolar teklif vermişti. Sektör temsilcilerine göre, Toprak Mahsulleri Ofisi'nin bundan sonraki ihalelerde daha yüksek fiyattan arpa almak zorunda kalacağı için ihalenin iptal edilmediğini ifade ediyor. Türkiye'de olduğu gibi dünyada da arpa üretimi kuraklıktan etkilendi. Dünya piyasalarında arpa, buğday ve diğer hububat ürünlerinde fiyat tekrar yükselmeye başladı.

Reel Kesim Güven Endeksi Ağustos'ta geriledi

Reel Kesim Güven Endeksi, Ağustos ayında bir önceki aya göre 0.9 puan azalarak 113.9 oldu. Aynı dönemde mevsimsellikten arındırılmış reel kesim güven endeksi (RKGE-MA) ise 0.1 puan artarak 112.2 seviyesine geldi. Endeksi oluşturan anket sorularına ait yayılma endeksleri incelendiğinde mevcut toplam sipariş miktarına ilişkin değerlendirmeler endeksi artış yönünde etkilerken, gelecek üç aydaki ihracat sipariş miktarı, genel gidişat, gelecek üç aydaki üretim hacmi, gelecek üç aydaki toplam istihdam, son üç aydaki toplam sipariş miktarı. sabit sermaye yatırım harcaması ve mevcut mamul mal stokuna ilişkin değerlendirmeler endeksi azalış yönünde etkiledi.

Söz konusu eviniz ve eşyalarınızsa...

Türkiye Sigorta tüm gücüyle yanınızda!

Evinizi ve eşyalarınızı güvence altına alan
geniş kapsamlı konut sigortaları
Türkiye Sigorta'da!

0850 202 20 20
turkiyesigorta.com.tr

TÜRKİYE SİGORTA
Gücü, adında.

ABD'de işsizlik maaşı başvuruları 18 ayın dibinde

ABD'de ilk kez işsizlik maaşı başvurusunda bulunanların sayısı 4 Eylül ile biten haftada 310 bine inerek yaklaşık 18 ayın en düşük seviyesine geriledi. ABD Çalışma Bakanlığı'nın açıkladığı haftalık işsizlik maaşı başvuruları sonuçlarına göre; ülkede ilk kez işsizlik maaşı talebinde bulunanların sayısı 4 Eylül ile biten haftada önceki haftaya kıyasla 35 bin kişi azalarak 310 bine düştü.

Salgının yoğun şekilde hissedildiği 14 Mart 2020'den bu yana kaydedilen en düşük seviyeye inen işsizlik maaşı başvurularının 335 bin seviyesinde gerçekleşmesi öngörülüyordu. İşsizlik maaşı başvurularının sayısına ilişkin önceki haftanın verisi ise 340 binden 345 bine revize edildi. Geçen hafta itibarıyla 4 haftalık ortalama işsizlik maaşı başvuruları, bir önceki haftaya kıyasla 16 bin 750 azalarak 339 bin 500 oldu. Süregelen işsizlik başvuruları ise 28 Ağustos ile biten haftada bir önceki haftaya göre 22 bin azalışla 2 milyon 783 bin olarak kaydedildi.

Bangladeş'ten yatırım çağrısı

Türkiye'ye yatırım çağrısında bulunan Bangladeş Halk Cumhuriyeti Ankara Büyükelçisi Mosud Mannan, savunma sanayi alanında Türkiye'den alımlarını artırmak istediklerini söyledi. Mannan, bu alanda Türkiye'deki sanayicilere özel bir sanayi bölgesi kuracaklarını söyledi. Mannan, iki ülke arasında ticaret hacmini 2 milyar dolara çıkarmak istediklerini kaydederek, "Tercihli tarife sitemine geçmeyi planlıyoruz. Bu konuda iki ülke bakanlıkları arasında görüşmeler sürüyor. Kısa ve orta vadede bu hedefi yakalayacağız" ifadelerini kullandı.

Türkiye ile Azerbaycan e-ticarette iş birliği yapacak

Türkiye ile Azerbaycan'ın dijital ticaret alanında iş birliğini öngören mutabakat zaptı onaylandı. Mutabakat Zaptı; iki ülke arasındaki mal ve hizmet ticaretini artırmak için teknolojik imkanlardan yararlanmayı, yeni taşımacılık güzergahları ve bağlantılarına ilişkin son gelişmeleri dikkate almayı ve mevcut iş birliğini daha kapsayıcı ve refah sağlayıcı hale getirmeyi amaçlıyor.

İki ülke arasında dijital ticaretin sürdürülebilir ve istikrarlı gelişimi teşvik etmeyi planlayan iş birliği; dijital ticaretle ilgili konularda mevzuatların iyileştirilmesi de dahil olmak üzere ticaretin kolaylaştırılması, nesnelerin interneti, blok zincir, robotik ve bulut bilişim, yapay zeka ve diğer 'Endüstri 4.0' teknolojilerinin uygulama olanaklarını araştıracak. Gümrük ve sınır düzenleme süreçleri basitleştirilecek, ulusal tek pencerelerin karşılıklı çalışabilirliğini sağlamaya yönelik çalışmalar yapılacak, e-ticaret standartları geliştirilecek, yeni pazarlama modelleri, gümrük vergileri ve harçların dijital ödemeleri, e-fatura ve ticaretin finansmanının dijitalleşmesi, dijital lojistik ve tedarik zinciri yönetimi gibi konularda fırsatlar araştırılacak.

COVID-19, Yemen'i kasıp kavuruyor

Uluslararası yardım kuruluşu Oxfam, Yemen'in COVID-19 kaynaklı en fazla ölüm oranına sahip ülke olduğunu açıkladı. Oxfam'ın Yemen Direktörü Muhsin Sıddıki ülkedeki çatışmaların, kırılgan olan sağlık sistemini çökerttiğini belirterek, Yemenlilerin çoğunun beslenemedikleri ya da sağlıkları için gerekli temel ilaçları alamadıkları için zayıf durumda olduğunu, bir kısmının ise ülkedeki yakıt krizi nedeniyle herhangi bir sağlık merkezine ulaşım ücretini dahi karşılayamadığını söyledi. Oxfam Yemen Direktörü, veri eksikliği nedeniyle ülkenin kuzeyindeki bölgeler (Husilerin kontrolü altında) dışında geçen ay Yemen'de COVID-19 nedeniyle hayatını kaybedenlerin sayısının 1649 kişiye yükseldiğini aktardı. Sıddıki, "Yemen dünyada COVID-19 kaynaklı en yüksek ölüm oranına sahip ülke. Yemen, COVID-19'la mücadele edemiyor" ifadesini kullandı.

YEŞİL YAKA SU
MESA NUROL

YENİDEN ÖZGÜR OL

BÜYÜKÇEKMECE'DE

Doğayla bağınızı güçlendireceğiniz villa yaşamı sizi bekliyor.

HEMEN TESLİM

FİRMA BÜNYESİNDE VADE

YENİ ETAP VİLLALAR SATIŞTA

mesa 1969 | nurol

444 0 986 | yesilyaka.com.tr

İtalya'dan yoksul ülkelere 45 milyon doz aşı bağışı

İtalya Başbakanı Mario Draghi, yoksul ülkelere yıl sonuna kadar bağışlayacakları COVID-19 aşılarının, 45 milyon dozu bulacağını söyledi. Draghi, Birleşmiş Milletler (BM) Genel Kurulu dolayısıyla New York'ta düzenlenen "Küresel COVID-19 Zirvesi"ne video bağlantısıyla katıldı. COVID-19 Aşılarına Küresel Erişim Programı (COVAX) aracılığıyla aşı dağıtımında büyük ilerlemeler kaydettiklerini ifade eden Draghi, "Halen büyük eşitsizlikler söz konusu. Bu nedenle daha cömert olmaya ihtiyaç var" dedi. İtalya Başbakanı Draghi, Roma'da Mayıs ayındaki Küresel Sağlık Zirvesi'nde 15 milyon doz aşı bağışlama sözü verdiklerini hatırlatarak, "Bağışlayacağımız 30 milyon ek dozla, yoksul ülkelere yıl sonuna kadar yapacağımız bağış 45 milyon doza ulaşacak" diye konuştu.

Sudan'da toprak kiralama

Sudan'da 100 bin hektarlık alanın yani 1 milyon dönüm tarım arazisinin işletmeye alınmasıyla ilgili görüş birliğine varıldı. Sudan'da toprak kiralamanın 8 yıllık hikayesi Sudan Egemenlik Konseyi Başkanı Abdulfettah El-Burhan'ın Ankara'yı ziyaretiyle başladı. Bu ziyaretle Türkiye'nin Sudan'da toprak kiralaması konusu bir kez daha gündeme geldi. Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay, Cumhurbaşkanı Erdoğan ve El-Burhan başkanlığında gerçekleşen temaslar sonucunda Sudan'da ilk etapta 100 bin hektarlık alanın yani 1 milyon dönüm tarım arazisi işletmeye alınacak.

ECB, faiz oranını değiştirmedi

Avrupa Merkez Bankası (ECB), faiz oranlarında bir değişikliğe gitmedi ve refinansman operasyon faiz oranının yüzde 0 olarak devam etmesine karar verdi. Piyasa beklentisi de faiz oranının değiştirmeyeceği yönündeydi. Avrupa Merkez Bankası (ECB) faiz kararını açıkladı. ECB, piyasalardaki beklentiler dahilinde faiz oranını değiştirmedi. ECB, bankaların merkez bankasında tuttukları mevduat için ödenen faiz oranını gösteren faiz oranını yüzde -0.50, marjinal faiz oranını yüzde 0.25 olarak korudu.

Analistler tahmini de iki faiz oranında değişiklik yapılmayacağı şeklindeydi. ECB, pandemi varlık alım programını 1.85 trilyon euroda tuttu. Pandemi alım programının ılımlı yavaş bir patikada sürdürüleceği vurgulandı. Toplantı karar metninde geçiş sürecinde enflasyon hedefinin ılımlı seviyede geçebileceği ifade edildi. Euro Bölgesinde , son açıklanan ağustos verisinde yıllık tüketici fiyatları yüzde 3, çekirdek tüketici fiyatları yüzde 1.6 olarak duyurulmuştu.

Almanya, İspanya ve İtalya menşeli dokuma ürünlerinde dampinge karşı önlem

İspanya, İtalya ve Almanya menşeli veya çıkışlı bazı dokuma ürünleri ithalatının, Çin menşeli söz konusu ürünlerin ithalatında uygulanan dampinge karşı önleme tabi olması kararlaştırıldı. Ticaret Bakanlığı tarafından hazırlanan İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ, Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi. Soruşturma sonucu, tebliğde belirtilen firmalardan İspanya, Almanya ve İtalya menşeli veya çıkışlı olarak yapılan söz konusu eşya ithalatının, Çin menşeli ithalatta yürürlükte bulunan dampinge karşı önleme tabi olmasına karar verildi.

or

Kalorisiz bir içecek olan maden suyu, mideyi hızlı bir şekilde doldurarak alabileceğiniz kalori oranını azaltır. Alkali yapısı sayesinde mide asidini dengeler ve sindirim sisteminin daha rahat çalışmasına imkan tanır. Mineral açısından zengin içeriğiyle de metabolizmanın hızlanmasına yardımcı olur.

Beypazarı Karakoca

www.beypazarimadensuyu.com.tr

444 3 223

EPAL THE PALLET SYSTEM.

epalturkiye.com

"Sürdürülebilir EPAL paletleri, kaynaklarımızı korur ve lojistik maliyetlerini düşürür."

Kalabalıklaşan dünyamız nedeniyle her gün daha fazla tüketilen su, orman, madenler, petrol gibi doğal kaynaklarımızı daha uzun süreli kullanabilmeliyiz. Tekrar değerlendirilebilen atıkları geri dönüştürerek doğal kaynaklarımızı tüketmeden yeni ürünler elde etmeliyiz.

Kaynak: EPAL

Örneğin tek kullanımlık paletler ile EPAL paletleri karşılaştırıldığında; EPAL lisanslı tamirciler tarafından onarılan bir palet olduğu için 6-7 yıllık kullanım ömrüne sahip olabilir. Bu yaklaşım ile kaynak tasarrufu sağlanır, çoklu kullanım teşvik edilir ve döngüsel ekonomiye değerli bir katkı sağlanmış olur.

Bu bilgileri göz önünde bulundurduğumuzda karşımıza başka önemli bir fayda daha çıkmaktadır: Maliyet. EPAL işletmenizin lojistik giderlerine büyük ölçüde katkı sağlar, çünkü kullanım ömrü diğer paletlere göre çok uzundur ve bu sayede sürekli yeni palet temin etmek yerine EPAL paletlerini tercih etmek maliyetinizi büyük ölçüde düşürecektir.

Tasarruf etmenin önemi, firma anlamında yapılan maddi tasarrufun yanı sıra çok daha farklı konularda da ortaya çıkmaktadır. Dünyada birçok kaynak sınırlıdır. Sınırlı olan bu kaynakların israf edilmemesi gerekir. Özellikle insan hayati için çok önemli olan doğal kaynakların ve buna bağlı olarak hammaddelerin. Bu kaynakların israf edilmesi, bir gün bu kaynakların bitmesine sebep olacaktır. Bu nedenle bu kaynakları kullanırken israftan kesinlikle kaçınmalıyız.

Çok amaçlı dairesel bir sistem olarak işleyen paletler; hasarlı birleşenleri değiştirerek, karbon ayak izini azaltarak ve çevreyi koruyarak, onarılabilir ve geri kazanılabilir. EPAL paletleri kullanım ömürlerin sonunda geri dönüştürülebilir veya termal kullanım için değerlendirilebilir.

Küresel ısınma ve doğanın tahribatı gibi etkenler sonucu insanların düştüğü gelecek kaygısı sonucu, kıt kaynakları etkin kullanmak ve tükenmesini önlemek üzere tasarruf konusunda EPAL paletleri bir farkındalık yaratabilir. Lojistik maliyetlerinden tasarruf sağlayan ve kaynakları koruyan EPAL palet değiştirme havuzundan siz de yararlanın.

BU BİR İLANDIR.

"Elleriyle çalışan insan işçidir.Elleri ve kafasıyla çalışan insan ustadır. Elleri, kafası ve yüreği ile çalışan insan sanatkardır."

GOETHE
(28 AĞUSTOS 1749 – 22 MART 1832)

İNSANLIK TARİHİNDEKİ AKIŞIN DEĞİŞTİĞİNİ ANLAMAK

Jeopolitik rekabetler ‘yapay zeka ilerlemesi’ yerine ‘demokrasi ve otokrasi söylemleriyle kutuplaşıyor

Dijitalleşme adımlarının pandemi sonrası hız kazandığı küresel ticarette Endüstri 4.0’dan bile daha fazla önem kazanan konuların başında Yapay Zeka (YZ) uygulamaları ve algoritmalarının geliştirilmesi geliyor. Pek çok kişi yapay zeka devriminin en az Sanayi Devrimi kadar büyük ve dönüştürücü olacağını ayrıca daha hızlı bir dönüşümün yaşanacağını düşünüyor. Ancak jeopolitik rekabetler, hükümetlerin YZ’nin faydalarını nasıl en üst düzeye çıkaracakları ve potansiyel zararlarını nasıl sınırlayacakları konusunda anlaşmaya varmalarının önünü kesiyor. Dünyada artık ‘YZ ilerlemesi’ yerine ‘YZ kutuplaşması’ tartışılıyor. Peki Türkiye gibi gelişmekte olan ekonomiler, demokrasinin mi otokrasinin mi yanında yer alacak? İşin ilginci otokratların demokrat, demokratların otokrat olduğu bir düzende, eskilerin deyimiyle “Tırnağın varsa başını kaşı” sözü, gelir adaletinin eşitliğini sağlamak adına atılması gereken en önemli adım gibi duruyor.

Dünyayı yeniden düzenleyerek, insanlık tarihinin akışını değiştirecek işlemler bütünü olarak görülen yapay zeka uygulamalarında jeopolitik gerçekleşmeleri analiz ederek, sürecin hangi yönde ilerlediğine ya da ilerleyeceğine dair öngörülerde bulunmakta yarar var. Öncelikle Çin, yeni bir otoriterlik biçimini başlatmak için teknolojiyi giderek daha fazla kullanıyor. Bu durumun farkında olan AB ve ABD'de ise kendilerine rakip olan devletlere karşı ürettiği klasik söylem yeniden iletişim dünyasında sıklıkla dile getirilir oldu.

TEKNOLOJİ SAVAŞLARI İÇİN ZEMİN HAZIRLAMA DURUMU

ABD'nin inşa ettiği ve Avrupa'nın da destek verdiği yaygın söyleme göre Çin karşısında dünyadaki tüm demokratik devletlerin bir araya gelerek, kendi değerleri ve stratejik çıkarları için ayağa kalkması gerekiyor. Görüldüğü üzere bir tarafta kapalı bir kutu gibi duran Çin'deki teknoloji çalışmaları, bir tarafta ise Ortadoğu'da olduğu gibi yeniden üretilen yüksek vasıflı demokrasi söylemiyle, teknoloji savaşlarına zemin hazırlandığını söylemek mümkün.

Halbuki küresel ticarete yön veren gelişmiş ülkelerde YZ devriminin ne kadar derin olacağıyla ilgili tartışmalar aslında yeni yeni başlamış durumda. Bununla beraber YZ teknolojileri; kritik altyapı, ticaret, ulaşım, sağlık, eğitim, finansal piyasalar, gıda üretimi ve çevresel sürdürülebilirlik alanlarında ilerleme dalgaları yaratacak nitelikte. Dolayısıyla YZ'nin başarılı bir şekilde benimsenmesi ekonomileri yönlendirecek, toplumları yeniden şekillendirecek ve gelecek yüzyıl için hangi ülkelerin kuralları belirleyeceği yönünde açık önermelerin oluşmasını sağlayacak.

Yapay zekanın 2030 yılına kadar küresel ekonomiye 15.7 trilyon dolar katkıda bulunacağı ve önümüzdeki yıllarda toplumun tüm kesimlerine sosyoekonomik değer sunacağı tahmin ediliyor. Ve bu toplamın önemli bir kısmı gelişmekte olan ekonomilere tahakkuk edecek.

KİM OTOKRAT, KİM DEMOKRAT TAM OLARAK NE YAPILMALI?

Elbette ki tüm ülkeler için genel bir YZ fırsatından söz edilebilir. Fakat madalyonun öbür tarafına da bakmakta fayda var. Çünkü tüm dünyayı etkisi altına alan yapay zeka fırsatı aynı zamanda bir güvenlik açığıyla da çakışma tehlikesi yaşıyor. ABD Başkanı Joe Biden, Amerika'nın Çin ile uzun vadeli bir stratejik rekabet içinde olduğunu hatırlanacağı üzere uzun uzadıya anlatmıştı. Biden, Çin konusunda altını çizdiği konuda haklı olmakla birlikte dünyanın demokrasi ve otokrasi etrafında yine, yeniden ve yeniden dizayn edildiğini aslına bakarsanız vücut dili ve alt metin okumalarıyla da açıkça beyan etmişti. Burada ayrıntılı bir okuma yapacak olursak kimin demokrasi kimin ise otokrasi ürettiği aslında kocaman bir belirsizliğin doğmasını sağlıyor.

Yıllarca Batı'nın demokrasi kisvesi altında otokrasiyi Doğu'ya dayattığı mini bir tarih okumasını hatırlatmakla birlikte, gelişmekte olan ülke ekonomilerinin ne otokrasi ne de demokrasi çığırtkanlığı yapanlardan hizmet satın alma gafletine düşmeden, YZ devrimini bir an evvel yakalamaları gerekiyor. Görünen o ki YZ devrimi demokrasi ve otoriterlik arasındaki mevcut değerler rekabetinin temelini oluşturuyor. Teknolojik devrim çağında gerçek anlamda demokrasilerin başarılı olabileceğini kanıtlamak

ise aslına bakarsanız biraz da gelişmekte olan ekonomilerin olayları ele alıp, proaktif (ileriyi gören) kararlar vermesiyle doğru orantılı olacak.

AKRAN RAKİP ENDİŞESİ

Pandeminin yaralarını sarmak için sınırsız para basma gücünü kullanan ve ardından üretim ekosisteminde gevşeyen vidaları sıkmakla meşgul olan ABD açısından Çin, artık teknolojik bir akran konumunda bulunuyor. Aslına bakılırsa hem Çin hem de ABD bu teknoloji rekabetini kazanmak ve küresel düzeni kendi dar çıkarlarına hizmet edecek şekilde yeniden şekillendirmek için organize ve kararlı olmanın yanı sıra kaynak ayırma noktasında da en ufak bir tereddüt göstermiyor. Bununla birlikte İkinci Dünya Savaşı deneyimiyle birlikte atom bombasıyla neredeyse yok oluşu yaşayan Japonya

International Data Corporation tarafından, YZ'ye yapılan küresel harcamanın tutarı yaklaşık 36 milyar doları buldu. Söz konusu rakamın 2022 yılına 79 milyar doları aşması bekleniyor. Peki bu alana neden bu kadar devasa yatırımlar yapılıyor?

ise bu alanda biraz daha nitelikli arayışların peşinde gibi duruyor. Ve bu yarışı galip tamamlayacak derin zekayı da kendi insan kaynağında muhteva etmesiyle "Gelecek adına umut var" denilmesini sağlıyor.

SOSYAL KONTROL ARACI OLMASININ ÖTESİNE GEÇMELİ

Yapay zeka ve diğer gelişen teknolojiler, Çin'in küresel etkisini genişletme, ABD'nin ekonomik ve askeri gücünü aşma ve iç istikrarı kilitleme çabalarının merkezinde yer alıyor. Çin; casusluk, yetenek alımı, teknoloji transferi ve yatırımlar yoluyla yurtdışından yapay zeka bilgisini çıkarmak için merkezi olarak yönlendirilen sistematik bir plan yürütüyor. Aslına bakılırsa YZ'yi Çin ve ABD ilk etapta askeri uygulamalar için düşünürken Japonya gibi iyimser ülkelerde ise hizmetler sektörü ve veri okumanın derinliğine dair çalışmaların yapıldığını söylemek mümkün.

ABD ve Çin kanadında ise yerel yapay zeka kullanımı, bireysel özgürlüğe ve insan haklarına değer veren toplumları derinden ilgilendiriyor. YZ'yi evde bir baskı, gözetleme ve sosyal kontrol aracı olarak kullanması, yurt dışına da ihraç ediliyor. Otoriter değerleri yansıtan küresel standartlar belirlemeye çalışan her iki ülke de

YZ'den elde edilecek dünya çapındaki iş değerinin 2022'ye kadar 3.9 trilyon dolara ulaşması bekleniyor. Bu rakam 2018 yılı verilerine göre 1.2 trilyon dolardı. Sadece dört yılda, kendi Pazar hacmini 3 kat artıran bir teknolojiden bahsediyoruz.

dünya çapında devasa dijital altyapı projelerine fon sağlıyor. Bu alandaki teknolojinin, sosyal kontrolü sağlamak ve muhalefeti bastırmak için kullanılması aslında temel bir amaç olmakla birlikte lansmanı yapılan YZ uygulamalarında dünyanın kurtarılma hali belleklere işleniyor.

DEĞİŞİMİ DENETLEME ARZUSU

Yapay zeka noktasında dünyanın geldiği noktayı anlamlandırmak için kaleme aldığımız derlemeyi buraya kadar okuduğumuzda adeta bilim kurgu roman türünün babası olarak kabul gören Isac Asimov'un, Roma İmparatorluğu'nun çöküşünü kendine model alan 'Vakıf Serisi'nin içindeyiz sanki. Bu ürkütücü hali çözmek adına sizlere naçizane tavsiyem, 2020 yılının Mart ayını hatırlamanız yönünde. Kim diyebilirdi ki bütün dünyanın yüzde 80'i bir yıl içinde aynı anda dijitalleşecek?

Aslında değişim hiç olmadığı kadar hızlı, hiç olmadığı kadar karmaşık ve komplike. Bakmak ve görmek arasındaki farkı anlayabilecek idealist akıllar içinse "değişim" dediğimiz hadise hiç olmadığı kadar basit ve kendiliğinden. Evet belki de değişimi itekleyen veyahut popüler söylemle tetikleyen olaylar zinciri birbiri ardına gerçekleşiyor ancak insanlığın planlanmış tetiklenen değişim tahriklerine verdiği tepkimeler ise durumu yönetme arzusundaki görünmeyen ellerin bile tahminlerinin çok ötesinde olduğu için süreç şimdilik yeniden jeopolitik söyleme kaydırıldı. Bu sayede kontrolden çıkan değişimi denetleme tutkusu, yeniden görünmez ellerin iradesine girmiş olacak. Bu iradeyi ele almak için aşı süreci ile başlayan ardından Ortadoğu ve Ukrayna semalarında gerçekleşen çatışmacı söylem şimdi de YZ devrimini ilk önce kimin yapacağı tartışmasıyla otokrasi ve demokrasi çatışmasına dönüştürülüyor. Farklı bir ifadeyle

Yıllarca Batı'nın demokrasi kisvesi altında otokrasiyi Doğu'ya dayattığı mini bir tarih okumasını hatırlatmakla birlikte, gelişmekte olan ülke ekonomilerinin ne otokrasi ne de demokrasi çığırtkanlığı yapanlardan hizmet satın alma gafletine düşmeden, YZ devrimini bir an evvel yakalamaları gerekiyor.

"Ya bizdensin ya ondan" söylemine YZ'nin jeopolitiği ile yeniden vücut buldurulmak isteniyor.

ÇİN VE ABD'YE BAKMAK

Öte yandan, YZ devrimi için ABD'de Çin ile belirli alanlarda iş birliği yapılması çağrısını yapan bilim insanları ya da politika üreticileri de yok değil. Şimdi söylemler etrafında biçim bulan Çin ve ABD anolojilerine bakıldığında, ABD'de bir grup Çin ile stratejik rekabetin mantıklı olmakla birlikte sürecin stratejikliği açısından bu ülkeyle ortak çalışma alanlarının yapılması çağrısında bulunuyor.

Bu söylemin atıfta bulunduğu konuların başında ise sağlık hizmetleri ve iklim değişikliği geliyor. Her iki alanda Çin ile ilişkilerin geliştirilmesi gerektiği savı hakim. Yine Çin ile ticareti ve çalışmayı durdurmak, ileriye dönük hedefler açısından uygun bulunmuyor. Çin'in hızlı büyümesi ve sosyal kontrole odaklanması, tekno-otoriter modelini otokratik hükümetler için çekici ve kırılgan demokrasiler ve gelişmekte olan ülkeler için cazip hale getirdiği ise sözde ılımlı Çin taraftarlarının negatif yekpare söylemleri. Buna göre; ABD'nin başını çektiği demokratik dünyanın, Çin'in ihraç edilen

Gelişmekte olan ekonomiler için üretim süreçlerinde artan YZ uygulaması nedeniyle işin doğası değişiyor. YZ destekli yenilikler; Hindistan, Endonezya ve Bangladeş gibi çalışma çağındaki yüksek nüfusa sahip ülkeler için büyük bir sorun teşkil eden işgücü talebini tartışmalı bir şekilde azaltıyor.

dijital otoriterliğiyle rekabet edebilmek için ekonomik olarak uygulanabilir teknolojiyi diplomasi, dış yardım ve güvenlik iş birliği ile paketleyebilmesini sağlamak için birden fazla çalışma yapılması gerekiyor.

ADALETİN TERAZİSİNİ EŞİT DAĞITAN DOĞA ANA VAR

Yine ABD'nin başını çektiği ve bu kanatta yer alan ülkelerin küresel teknoloji yarışmasına hazırlanırken arayı kapattığını yansıtan okumaları yaptığımızda tespitin doğruluğu mümkün görünüyor. 13 Temmuz 2021'de Ulusal Güvenlik Yapay Zeka Komisyonu (NSCAI), ABD'nin ve dünyadaki ortaklarının elinde tuttuğu önemli bir karşılaştırmalı avantajı sergileyen 'Küresel Gelişmekte Olan Teknoloji Zirvesi'ne ev sahipliği yaptı.

NSCAI Zirvesi'nde ortak değerler, hukukun üstünlüğüne saygı ve temel insan haklarının tanınması konuları konuşuldu. İşin ilginci Malili 6 çocuğun ABD merkezli küresel bir çikolata şirketine açtığı davayı, ABD'ye bağlı bir eyalette kaybettiği bir tarihte hukukun üstünlüğü ve insan hakları konularının "gösteri her şeye rağmen devam ediyor" sloganıyla vücut bulması pek bir manidardı. "Neyse adaletin terazisini dünyada doğa anadan daha iyi kimse eşitleyemez" sözlerini de içimize sindirip, asıl konumuzdan çıkmaksızın YZ konusundaki küresel okumalara odaklanmaya devam edelim.

Küresel teknoloji rekabeti, nihayetinde bir değerler rekabeti anlamına geliyor. ABD; müttefikler ve ortaklarla birlikte, yarının platformlarını, standartlarını ve normlarını şekillendirmek ve ilkeleri yansıtmayı sağlamak için mevcut çerçeveleri güçlendirebilir ve yenilerini keşfedebilir. Teknolojik araştırma, geliştirme, yönetişim ve platformlardaki küresel liderliği genişletmek hem otokrat hem de demokratlığın antagonizmasında yaşayan iki devlet için de güvenlik açıklarının şizofren kafasından

Yapay zeka sistemleri, genellikle 'yüksek düzeyde zeka' ile ilişkilendirilen görevlerde (satranç oynamak, Go veya Jeopardy oynamak) insanlardan daha iyi performans gösterseler de insanların çok az eğitimle veya hiç eğitim almadan ustalaşabileceği görevlerde (anlama gibi) hiçbir yerde üstün değil.

Sağduyu bilgisini kodlamak ve onu yapay zeka sistemlerine beslemek, çözülmemiş bir zorluk olarak karşımızda. YZ bazı zor sorunları çözmeye devam edecek olsa da çocukların doğal olarak üstlendiği birçok görevi yerine getirmekten çok uzak.

kurtulmak anlamına geliyor. Bu kritik teknolojinin sorumlu bir şekilde geliştirilmesi ve kullanılması için yalnızca yapay zeka geliştirmelerinde öncülük etmeye devam ederek, standartlar belirleyecek ülkenin ise insanlık için mi öfke çağının sürdürülebilirliği için mi çalışacağı ilerleyen günlerde hepimizin ilgiyle izlemesi gereken konuların başında geliyor.

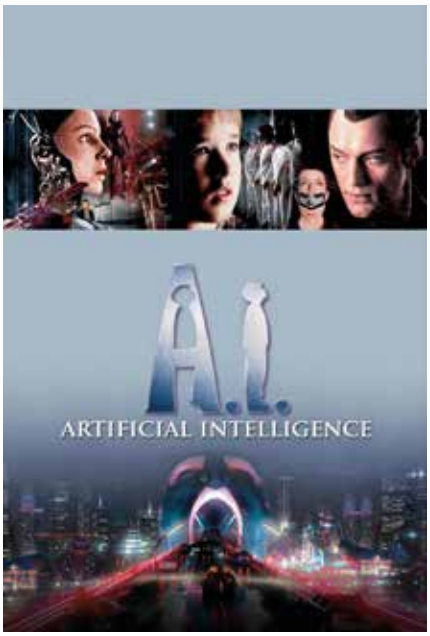
ORTADA TUHAF AMA GARİP BİR DEMOKRASİ SÖYLEMİ VAR

NSCAI'nin nihai raporu , demokratik uluslararası toplumun bu yarışmayı kazanması için bir yol haritası sunuyor. Birincisi demokratik dünyanın, yapay zeka ve gelişen teknolojilerle ilgili tüm zorlukları ele alma çabalarını derinleştirmek için NATO, OECD, G7 ve Avrupa Birliği dahil olmak üzere mevcut uluslararası yapıları kullanması çağrısı yapılıyor. Ortada tuhaf ama garip bir demokrasi söylemi olmakla birlikte bu söyleme hayat vermek adına İngiltere'nin liderliğinde G7'ye Avustralya, Hindistan, Güney Kore ve Güney Afrika'yı dahil etme kararının ilham verici bir adım olduğu vurgulanıyor.

Benzer şekilde, yeni başlatılan ABD-AB Ticaret ve Teknoloji Konseyi (birçok yönden NSCAI'nin Gelişmekte Olan Teknolojiler için ABD-AB Stratejik Diyalog çağrısını yansıtır), dünyanın en büyük ticaret ortaklarını ve ekonomilerini hizalamak için umut verici bir mekanizma olarak piyasaya sürülüyor. İkincisi, YZ ve gelişen teknolojiler üzerine diyaloğu genişletmek ve standart geliştirme, telekomünikasyon altyapısı, biyoteknoloji ve tedarik zincirlerinde iş birliğini geliştirmek için ABD, Hindistan, Japonya ve Avustralya gibi yeni yapılara ihtiyaç duyulduğu vurgulanıyor. Bu dörtlünün Hint-Pasifik bölgesinde hükümet ve endüstri genelinde daha geniş bir iş birliğinin temeli olarak hizmet etmesi söylemiyle de Çin'den RCEP'teki mağlubiyetin rövanşı alınmak isteniyor.

TEKNOLOJİNİN SUNDUĞU VAATLER FİLMLERLE İHMAL EDİLEDURDU

Çin ve ABD arasındaki gerilimi merkeze alan eğilimleri bir kenara bırakarak yapay zeka devrimini yapay zeka sanatı olarak ele alan yaklaşımlara da bakmakta yarar var. Çünkü buradaki çözümlemeler gelişmekte olan ekonomiler açısından daha ilham verici bir niteliğe sahip. Dünya yeni bir 10 yıla girerken, yapay zeka ve birçok uygulamasına yönelik araştırma ve geliştirme, Çin'de olduğu kadar ileriye doğru hızla ilerliyor. Popüler anlatılar yapay zekanın oluşturduğu tehditlere odaklanma eğiliminde olsa da gerçek şu ki teknolojinin tehlikelerinin çoğu abartıldı ve vaatleri ihmal edildi. Geride kalan 100 yılda yapay zekanın barındırdığı tehditleri anlatan film analojileri ise gelişimin önünü tıkama yöntemini devralıp, pragmatist dünya düzeninin çatışma modellemeli silah endüstrisine tabi kalmasına uzunca bir süre aracılık etti.

TEKNOLOJİ VE HIZ YANLISI GİRİŞİMCİLERİN DİYALEKTİĞİ

Artık net bir ABD-Çin yapay zeka ikilisi var. Çin'de yapay zeka, çeşitli yapısal avantajlarla desteklenerek hızla yükseliyor; devasa veri setleri, genç bir teknik yetenek ordusu, agresif girişimciler ve güçlü ve pragmatik hükümet politikası ülkeyi sarmış durumda. Çin'deki tutum, ülkeyi büyük bir yapay zeka gücü olma yolunda tutan teknoloji yanlısı, deney yanlısı ve hız yanlısı girişimcilerle besleniyor demek yanlış olmaz.

Bu tespitlere ilave yapacak olursak; Çin'deki büyük oyuncular, ABD'li meslektaşlarıyla kıyasıya rekabet ediyor ve araştırma ve bilimsel uzmanlık ile küresel platform deneyimi açısından hızlı ancak verimli bir süreç süzgecinden geçiyorlar. Çin, dünyanın teknoloji liderliğinde geç kaldığı için, açık ve tutarlı hükümet politikası, Ar-Ge finansmanındaki büyümeyi hızlandırmanın yanı sıra Çin kamu ve özel sektörlerinde yapay zeka teknolojilerinin benimsenmesini ve uygulanmasını teşvik etti.

KAVGADAN ÖTE VERİM ARAYIŞI

Çin'in YZ devrimine dair ortaya koyduğu çalışmaları tüm detaylarıyla irdelemeden önce bazı gerçekleri de hatırlamakta yarar var. Çin ekonomisi son 20 yıldır Times'ın manşetlerini bile süsleyecek nitelikte büyümelere imza attı. Fakat GSYİH büyümesini bir kenara bırakıp, kişi başına düşen gelire bakıldığında ülkede 100 milyonlarca kişinin halen aylık 150 dolarla geçindiği gerçeğiyle karşı karşıyayız. Bu durumda COVID-19 pandemisinin estirdiği sert rüzgarı atlatabilmek için şuursuzca para basıp, kendi ülkesinde enflasyonu artıran ABD'nin şımarık demokrasi söyleminin karşısında açlıktan yılmış milyonlarca Çinli'nin kendi iktidarının çağrısına sınırsız destek vereceği gerçeğini irdelemekte fayda var. Dolayısıyla ABD'nin YZ devriminin oligopolistik bir yaklaşımla kendi tekeline almak isterken tıpkı 'Soğuk Savaş' döneminde olduğu gibi dünyayı kutuplaştırma gayreti içinde. Çin'in YZ gündemini ise bir fabrikanın otomasyon ve YZ ile nasıl daha verimli çalışacağı oluşturuyor. Çünkü halen milyonlarca Çinli'nin yatağa aç girdiğini hükümet yetkilileri de biliyor. Hal böyle olunca dünyada refahın hiç doğmadığı ülkeler için de verimlilik konusunun ne kadar önemli olduğunu idrak etmek sadece bir ulusun çıkarlarına hizmet etmekten öte bir durum diye düşünmeden edemiyor insan.

Çin açısından YZ keşif çağından uygulama çağına geçti ve en büyük fırsatlar, yapay zeka ve otomasyonun önemli verimlilik ve maliyet tasarrufu sağlayabileceği işletmelerde. Başta Çin olmak üzere yatırım yapılan portföyler arasında bankacılık, finans, ulaşım, lojistik, süpermarketler, restoranlar, depolar, fabrikalar, okullar ve ilaç keşfi alanlarında gelişen uygulamalar mevcut. Ancak yapay zekanın eğitim ve sağlık hizmetleri üzerindeki etkisi konusunda da umut veren gelişmelerin varlığından söz etmekte fayda var.

EĞİTİMİN İLHAM VEREN DOYURUCU NİTELİĞİ HERKES İÇİN UMUT

Çin'in yakında dünyaya liderlik edebileceği bir alan olarak eğitimle ilgili uygulamalarına dikkat çekmek gerekiyor. Son dönemde ülkede derin öğrenme destekli YZ uygulamaları ile matematik öğrenimini kişiselleştirmek ve oyunlaştırmak, İngilizce telaffuzunu geliştirmek ve hatta sınavlara ve ödevlere not vermek için yapay zeka çözümleri geliştirmek gibi birçok çalışma aynı anda yapılıyor. Bu, öğretmenleri rutin görevlerden kurtarmayı ve gelecek nesillerle ilham verici ve teşvik edici bağlantılar kurmak için zaman harcamalarını vaat ediyor.

Sağlık hizmetlerinde, ilaç keşif süresini üç veya dört kat kısaltmak için derin öğrenme ile üretici kimyayı birleştiren şirketleri de Çin'deki ekosistem içinde görmek pek tabi mümkün. Ayrıca tedarik zincirlerini optimize etmek için yapay zeka ve büyük verileri kullanan ve Çin'in kırsalında yaşayan 150 milyondan fazla insanın ilaç kıtlığını azaltan bir şirkete yatırım yapıldığı yakın zamanda tüm dünya basınının manşetlerini süslemişti. Dolayısıyla YZ eğitimi ve sağlık bakımı uygulamalarının, mevcut ve gelecek nesillere ölçekte fayda sağlayacak

YZ uygulamalarına her hafta yeni bir sansasyonel anlam yüklemek yerine çocukluktan öğrenilen bazı edimlerin de YZ tarafından yeterince anlaşılamayacağı gerçeğini kabul etmekte yarar var.

Devasa veri kümelerinden makine öğrenimi algoritmalarını eğitmek için milyarlarca parametreye dayanan yapay zeka sistemlerinin katıksız karmaşıklığı aslında gelişimin önündeki engellerin başında geliyor. Sistemin tüm bu parçaları arasındaki etkileşimleri zaten anlamadığımız için, belirli bir görevi gerçekleştirmek adına bile çeşitli bileşenlerin nasıl birleştirilebileceğini ve bağlanabileceğini görmek oldukça zor.

şekilde geliştiğini Çin açısından söylemek son derece yerinde bir tespit.

KORKMAYIN DİSTOPİK LİDERLER, SÜPER ZEKALAR İÇİN ERKEN

Yapay zekanın birçok distopik vizyonu, insanlığın sonunu heceleyebilecek veya vermeyebilecek her şeye gücü yeten süper zekaları tahmin ediyor. Aslına bakarsanız bu durum günümüzün trajikomik süper güçlerinin distopik liderlerinde son dönemde sıklıkla vücut bulan bir söylem olmuş durumda. Hemen basitçe cevaplayalım, mevcut teknolojilere dayanarak bu tür bir süper zeka mümkün değil. Çünkü yapay zeka istihbaratı oluşturmadan böylesi bir süper zekadan söz etmek pek olası değil. Ve böylesi bir algoritmayı kendine zarar etmeyi güdü olarak benimsemiş insanlık nihayetinde halen bulabilmiş değil. Buna ilave tekillik yani tüm makineleri yöneten süper bir siber beyin için derin öğrenme üzerinde çalışan otonom araçların aniden 'uyanması' ve süper akıllı bir ağ oluşturmak için bir araya gelebileceğini fark etmesiyle kendiliğinden meydana gelebilecek bir şey değil. Açıkçası olmazların olduğu bir dünyada şimdilik bu sorun için endişelenmek yerine böylesine verimli olabilecek bir teknolojinin yeniden jeopolitik çatışmaların gölgesinde ötelenmesi gerçeği aslına bakarsanız insanlık için dikkat edilmesi gereken asıl vahim tablo olma özelliğine sahip.

KÜRESEL ETİK OLUŞTURMAK İÇİN REKABETÇİ İÇGÜDÜ BIRAKILMALI

Demokratik ABD kanadının söylemine ilave Çin'de de aslında yapay zekanın etiği konusunda bir arayıştan söz etmek mümkün. İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin doğru araç olup olmadığını tartışan Çinli bürokratlar küresel bir iş birliğine ihtiyaç duyulduğunu belirterek, aslında kendileri için yapılan otokrat eleştirilerini de bir nevi ekarte etmiş oluyor. Olaya farklı bir bakış açısıyla bir kez daha bakacak olursak; şu gerçeği unutmamakta yarar var. YZ sınır tanımayan bir teknolojik devrim olmakla birlikte tüm ekonomik sınıflar ve ulusal sınırlar arasında kaderlerin ne kadar ayrılmaz bir şekilde iç içe geçtiğini kabul eden bir yaklaşımla nihai sonuç verecek bir çalışma. Dolayısıyla insanlığın yararına vicdanlı teknolojiler üretecek bir üst akıl oluşacaksa o üst akılın rekabetçi içgüdülerin ötesine geçmesi gerekiyor.

ETİĞİN KURALLARI BÖLGEYE GÖRE FARKLILIK GÖSTERİR Mİ?

YZ konusunda söylenebilecek saflık seviyesindeki bir söylemi ise aslında YZ etiğinin tüm yer kürede eşit standartta uygulanması oluşturuyor. Bu konuda küresel bir standart seti belirlemenin tutarsız ola-

cağına atıfta bulunan Çin ve ABD'li bilim insanlarına göre, bu alandaki kutuplaşma nedeniyle temel kuralları düzenleme veya bunları uygulama yetkisine sahip tek bir kurumun asla var olamayacağı görüşünde birleşiyor.

YZ için tutum ve vizyonların bölgeler ve ülkeler arasında farklı olacağının kabul edilmesi gerektiğine atıfta bulunan bilim insanları, kullanılabilir çözümlere ulaşmak için birlikte çalışmanın bir yolunu bulmak gerektiğine bunu yapmak için de rekabete dayalı içgüdüsel egolardan arınmış zihniyetlerin oluşması gerektiğini dile getiriyor. YZ devriminin en azından Sanayi Devrimi ile aynı büyüklükte, ancak muhtemelen daha büyük ve kesinlikle daha hızlı olacağına da işaret eden uzmanlar, buhar makinesinin yalnızca fiziksel emeğin yerini alırken, YZ'nin hem entelektüel hem de fiziksel görevleri yerine getirebileceğinin altını çiziyor.

Öte yandan, bilişsel görevler için; öğrenme yeteneği, bilgisayarların artık sadece insanlar tarafından yazılmış ezbere dayalı bir dizi talimatı yerine getirmekle sınırlı olmadığı anlamına geliyor. Bunun yerine, sürekli olarak yeni verilerden öğrenebilir ve insan programcılarından daha iyi performans gösterebilir özellikler son dönem

Elbette saydığımız eğilimler, milyonlarca hanenin garantili bir temel gelirle geçindiği kitlesel işsizlik olacağı anlamına gelmiyor. Eski mesleklerin yerini henüz hayal etmediğimiz yeni meslekler alacak. 1980'de, milyonlarca insanın yakında internete değer katarak geçimini sağlayacağını kimse bilemezdi.

teknolojilerine eklenmeye başladı bile. Fiziksel görevler için robotlar artık bir dizi eylemi tekrarlamakla (otomasyon) sınırlı değil, bunun yerine aldıkları verilere göre yeni yollar çizebilme kabiliyetiyle özerkliğe dayalı davranışlar gösterilebiliyor.

GELİŞMEKTE OLAN EKONOMİLER YÜKSEK GELİRE SAHİP OLABİLİR

Bu kadar eleştirel okumanın ardından biraz da YZ devriminin küresel ekonomiye sağlayacağı katkılara bakmakta yarar var. Dünya Bankası politika yapıcılarının yaptığı araştırmaya göre, yapay zeka teknolojisi 2030 yılına kadar küresel ekonomiye 15.7 trilyon dolar katkıda bulunacak. Dolayısıyla önümüzdeki yıllarda toplumun tüm kesimlerine sosyoekonomik değer sunacağı tahmin ediliyor. Ve bu toplamın önemli bir kısmı gelişmekte olan ekonomilere tahakkuk edecek. Bununla beraber YZ, gelişmiş ekonomilerde hayatın neredeyse her alanına nüfuz ediyor. Hükümetlerden işletme-

YZ'nin kendisi, gelecek nesilleri gerekli yetkinlikler konusunda eğitmek için yeni, daha ilgi çekici yöntemler sağlayarak kısmi bir çözüm sunabilir. Yapay zekanın elinden aldığı işlerin yerini, yapay zekanın insanları eğittiği yeni işler alacak. İnsanlığı entelektüel köleliğin geleceğine mahkum eden hiçbir teknoloji ya da tarih yasası yok.

lere ve bireylere kadar YZ'nin erişimi geniş olmakla birlikte uygulanması dönüşümsel bir yapı arz ediyor.

36 MİLYAR DOLAR HARCANDI

Yine yapay zekaya yapılan muazzam yatırımlar birçok kişinin bu yeni teknolojide gördüğü potansiyeli gösteriyor. Örneğin, International Data Corporation tarafından, YZ'ye yapılan küresel harcamanın tutarı yaklaşık 36 milyar doları buldu. Söz konusu rakamın 2022 yılına 79 milyar doları aşması bekleniyor. Peki bu alana neden bu kadar devasa yatırımlar yapılıyor? Hemen açıklamaya başlayalım.

YZ'den elde edilecek dünya çapındaki iş değerinin 2022'ye kadar 3.9 trilyon dolara ulaşması bekleniyor. Bu rakam 2018 yılı verilerine göre 1.2 trilyon dolardı. Sadece dört yılda, kendi Pazar hacmini 3 kat artıran bir teknolojiden bahsediyoruz. Bugüne kadar daha çok işletmelerin yararlandığı YZ teknolojileri artık tüm pazara da açık bir hale gelme halinde. Gelişmekte olan dünyada milyonlarca kişinin hem artan hem de geniş kapsamlı verimliliklerden faydalanmasını sağlayan değişimin kilit aracı olan bu teknolojiler yükselen bir trendle büyüme ivmesini uzunca bir süre yitirmeyecek.

UYUM SAĞLAMA RAHATLIĞI

Yapay zekanın gelişmişliği sayesinde birçok kişi, gelişmiş ekonomilerdeki uygulamalara daha iyi uyum sağladığına inanıyor. Ancak YZ, önemli sosyal ve ekonomik kazanımlar üretmek için yarattığı fırsatlardan yararlanan gelişmekte olan pazarlarda belki daha da alakalı. YZ, mevcut teknolojilerin ötesine geçen çözümler aracılığıyla en yoksulların ekonomik merdiveni yükseltmesine yardımcı olan yeni ürün ve modelleri de mümkün kılabilecek bir niteliğe sahip.

Örneğin, krediye erişim eksikliği, sosyoekonomik kalkınmanın önünde her zaman büyük bir engel oldu. Yeni dönemde ise YZ dünyanın en uzak ve en fakir bölgelerindeki bu darboğazın giderilmesine yardımcı oluyor. Endonezya'daki köylerden Kenya ve Madagaskar'daki tarım arazilerine kadar, YZ özellikli sistemler, küçük girişimciler ve çiftçiler için parayı erişilebilir hale getirmeye yardımcı oluyor. Farklı bir ifadeyle sadece yetersiz hizmet alanlara hizmet etmek için erdemli bir döngüyü başlatmakla kalmıyor, aynı zamanda potansiyel olarak büyümeyi ve üretkenliği de artırıyor. Geleneksel kredi geçmişlerinin yokluğunda, alternatif sermaye sağlayıcıları, potansiyel borçluları derecelendirmek ve temerrüdü tahmin etmek için artık YZ uygulamalarını kullanıyor. Bunun örneklerine günümüzde rastlamak pek tabi mümkün. Kenya'daki M-Shwari ve Doğu Asya'daki Ant Financial görece nitelikli örnekler arasında sayılabilir.

Makine öğrenimi ve özellikle derin öğrenme, yapay zekayı ele geçirdi ve büyük bir heyecan dalgası yarattı. Yatırımcılar gelecek vaat eden yapay zeka şirketlerini finanse etmek için sıraya giriyor ve hükümetler yapay zeka araştırma enstitülerine 100 milyonlarca dolar akıtıyor.

TARIMIN GELECEĞİ Mİ?

Yapay zeka teknolojilerinin önemli avantajlarını sayacağımız birçok alandan söz edebiliriz. Gelişmekte olan ekonomilerde çiftçiler, hava durumu, su kullanımı ve gereksinimleri, toprak koşulları ve hava durumu hakkında gerçek zamanlı bilgi sağlayan yapay zeka destekli hizmetlere erişmek için neredeyse her yerde bulunan mobil cihazları kullanarak daha bilinçli işletme kararları vermelerini sağlıyor. Bu, düşük maliyetli yapay zeka çözümlerinin küresel olarak çiftçilerin hayatlarını nasıl değiştirdiğinin sadece bir örneğidir. Endüstriyel üretim söz konusu olduğunda artan otomasyon, verimliliği artırırken maliyetleri de azaltıyor.

Yapay zeka uygulamaları, altyapı çö-

zümlerinin çözülmesine yardımcı olmak için de kullanılıyor. Bu, güçlü ekonomik büyümenin ve hızlı kentleşmenin mevcut varlıkları artan bir baskı altına soktuğu gelişen piyasalar bağlamında özellikle önemlidir. Akıllı şehirler, akıllı şebekeler, İnternete entegre trafik sistemleri, sürücüsüz araçlar ve sensör tabanlı teknolojiler (birkaç isim) bu yapay zeka devinin birer parçası. Asya ve Afrika'daki kentleşme hızı göz önüne alındığında, şehirlerin sorunsuz çalışmasını sağlamak için altyapının sağlanmasında yapay zeka tabanlı çözümlerin benimsenmesi gerekli olacak.

Bu kadar iyimser söylemin yanına biraz da her yeni evrim gibi karşılaşılan temel sorunlara da dikkat çekmekte yarar var. Örneğin günlük yaşamda YZ'yi uygulamanın yüksek maliyeti söz konusu. Teknoloji muazzam bir potansiyel sunabilir ancak aynı zamanda ticari olarak da uygulanabilir olmalı. Bir diğer sorun ise veri güvenliği. Gizlilik ve verilerin metalaştırılmasıyla ilgili sorular yakın zamanda azalmayacak ve yanıtlanmaları gerekiyor.

Aslında, her iki endişe de ikna edici bir şekilde ele alınmalı çünkü YZ'nin benimsenip benimsenmeyeceği genellikle buna bağlı. YZ teknolojisinin daha fazla benimsenmesi ve dengeli bir şekilde uygulanmasının sağlanması, gelişmekte olan pazarların uzun vadeli ekonomik büyümesi ve gelişimi için kritik öneme sahip. YZ için teknoloji olgunlaştıkça hem ucuzlayacak hem de daha iyi anlaşılacak demek de doğru bir söylemin yansıması aslında.

İŞGÜCÜ TALEBİ TARTIŞMALI BİR ŞEKİLDE AZALIYOR

Gelişmekte olan ekonomiler için bir diğer husus, üretim süreçlerinde artan YZ uygulaması nedeniyle işin değişen doğası. YZ destekli yenilikler, Hindistan, Endonezya ve Bangladeş gibi çalışma çağındaki yüksek nüfusa sahip ülkeler için büyük bir sorun teşkil eden işgücü talebini tartışmalı bir şekilde azaltıyor.

YZ aynı zamanda gelişmekte olan dünyanın işgücünü daha iyi, daha az emek yoğun işlerde yeniden eğitmesi ve bunu yaparken ekonominin değer zincirinde yükselmesine yardımcı olması için bir fırsat penceresi de sunabilir. Pek tabi burada ülkelerin politika yapıcılarının kendi toplumuna ne şekilde yön vereceği gerçeğiyle karşı karşıyayız. İşsiz çoğunluğa ne şekilde yeni iş sahaları açılacak ve bunun eğitimi nasıl kurgulanacak, belki de yeni dünyanın parlamaya hazır ekonomileri için bu öngörülebilirliğe yönelik çalışmaların bir an evvel başlaması gerekiyor.

YZ'nin halihazırda gelişmekte olan ekonomilere sağladığı faydalar göz önüne alındığında, daha geniş çapta benimsenmesi zorunlu. Evet, bunu benimseme ve başarılı bir şekilde uygulama konusunda kesinlikle var olan zorluklar göz önüne alındığında, hükümetlerin nüanslı kararlar vermesi gerekecek. Ancak bu zorlukların üstesinden gelmenin tek yolu sorunları ertelemeden yüzleşmekten geçiyor.

İLERLEME DOĞRUSAL OLMAYACAK, PAZARLANAN MİTLERE DİKKAT EDİLMELİ

Yapay zekanın geliştirilmesinde daha fazla ilerleme kaçınılmaz olsa da mutlaka doğrusal olması gibi bir durumdan ise söz edemeyiz. Bununla birlikte, bu teknolojileri abartanlar YZ'nin herhangi bir sorunu çözebileceği fikrinden başlayarak bir dizi zorlayıcı efsaneyi de ele geçirmişti. Son yıllarda yapay zeka, kısa tarihinde hiç olmadığı kadar ilgi, para ve yetenek çekiyor. Ancak bu ani heyecanın çoğu, saha dışından insanlar tarafından pazarlanan mitlerin ve yanlış anlamaların sonucu.

Uzun yıllar boyunca, mevcut yaklaşımların standart kıyaslamalarda her yıl yaklaşık yüzde 1 ila 2 bandında daha iyi performans göstermesiyle, alan adım adım büyüyordu. İşte tam da bu rutini kıracak bir kırılım ise YZ devriminin fitili gerçek anlamda ateşledi. Bilgisayar bilimcisi Geoffrey Hinton ve Toronto Üniversitesi'ndeki meslektaşları 2012 yılında,'derin öğrenme'algoritmalarının son teknoloji bilgisayarlı görme algoritmalarını yüzde 10.8 puan farkla yenebileceğini gösterdiği zaman yapay zeka teknolojisinde gerçek bir atılım oldu.

Bilgisayar bilimcisi Geoffrey Hinton ve Toronto Üniversitesi'ndeki meslektaşları 2012 yılında, 'derin öğrenme' algoritmalarının son teknoloji bilgisayarlı görme algoritmalarını yüzde 10.8 puan farkla yenebileceğini gösterdiği zaman yapay zeka teknolojisinde gerçek bir atılım oldu.

2005 yılında, en çok satan fütürist yazar Ray Kurzweil, 2045'te makine zekasının tüm insan zekasının toplamından çok daha güçlü olacağını öngördü. Fakat Kurzweil, YZ'nin üstel büyümesinin az çok azalmadan devam edeceğini varsayarken, engellerin ortaya çıkması daha olası.

YATIRIMCILARIN SIRAYA GİRDİĞİ DEVASA BİR ALANDA SANSASYON SEVDASI BİTMİYOR

YZ araştırmacıları; uygun maliyetli bulut bilişim, hızlı ve ucuz sayı-çarpma donanımları (GPU'lar), internet üzerinden kesintisiz veri paylaşımı ve yüksek kaliteli açık ağdaki gelişmeler dahil olmak üzere her zamankinden daha güçlü araçlardan yararlanıyordu. Bu faktörler sayesinde, makine öğrenimi ve özellikle derin öğrenme, yapay zekayı ele geçirdi ve büyük bir heyecan dalgası yarattı. Yatırımcılar gelecek vaat eden yapay zeka şirketlerini finanse etmek için sıraya giriyor ve hükümetler yapay zeka araştırma enstitülerine 100 milyonlarca dolar akıtıyor.

Bu alanda daha fazla ilerleme kaçınılmaz olsa da mutlaka doğrusal bir grafik öngörmek gerçekçi olmaz. Bununla birlikte, bu teknolojileri abartanlar, YZ'nin herhangi bir sorunu çözebileceği fikrinden başlayarak bir dizi zorlayıcı efsaneyi ele geçirdi. İnsanlardan daha iyi performans gösteren YZ'ler hakkında sansasyonel hikayeler olmadan neredeyse bir hafta geçmiyor: "Akıllı makineler kendilerine kuantum fiziği öğretiyor, yapay zeka akciğer kanserini tespit etmede insanlardan daha iyi." Bu tür manşetler genellikle yalnızca dar anlamda doğru. Akciğer kanserini tespit etmek gibi genel bir sorun için YZ, görevi bir görüntü tanıma veya belge sınıflandırma meselesine indirgeyerek, sorunun yalnızca belirli, basitleştirilmiş bir şekilde oluşturulmasına bir çözüm sunar.

YÜKLENEN VERİ KADAR GÜÇLÜ

Bu hikayelerin bahsetmeyi ihmal ettiği şey YZ'nin görüntüleri veya dili insanların yaptığı gibi anlamadığı. Bunun yerine algoritma, belirli bir görüntü veya belge kümesindeki varlığı hedeflenen bir sınıfın özelliği olan gizli, karmaşık özellik kombinasyonlarını bulur (örneğin kanser veya şiddet içeren tehditler). Ve bu tür sınıflandırmalara, ister hasta teşhisiyle ilgili olsun isterse birinin ne kadar süreyle hapsedilmesi gerektiğiyle ilgili olsun, insanlarla ilgili kararlarda güvenilir olması gerekmez.

Nedenini görmek zor değil. Yapay zeka sistemleri, genellikle 'yüksek düzeyde zeka' ile ilişkilendirilen görevlerde (satranç oynamak, Go veya Jeopardy oynamak) insanlardan daha iyi performans gösterseler de insanların çok az eğitimle veya hiç eğitim almadan ustalaşabileceği görevlerde (anlama gibi) hiçbir yerde üstün değil. "Sağduyu" dediğimiz şey aslında büyük bir örtük bilgi temeli. Dünyayı deneyimlemenin ve çocukluktan beri onun hakkında öğrenmenin kümülatif etkisi sağduyunun kendiliğinden inşa edilmesini sağlıyor. Sağduyu bilgisini kodlamak ve onu yapay zeka sistemlerine beslemek, çözülmemiş bir zorluk olarak karşımızda. YZ bazı zor sorunları çözmeye devam edecek olsa da çocukların doğal olarak üstlendiği birçok görevi yerine getirmekten çok uzak.

YZ'ler insanları alt edecek ve onlara zarar verecek miti ise YZ olageldiğinden beri üzerinde en çok tartışılan konu olmayı sürdürüyor. Zamanın ve araştırmanın, sonunda bu mitleri de çürüteceğine inanmak ise aslına bakarsak tutarlığın korunmasını sağlar. Yeni heyecan ve kaos söyleminin esaretine kapılmayan, boşlukta salınmayan insanların var olması bakımından mitlerin doğru araştırmalarla çürütülmesi kritik öneme sahip.

İNSAN ZEKASINI GEÇMEK Mİ? RAY KURZWEİL, HAKLI ÇIKAR MI?

Buraya kadar yaptığımız yüklemeler eşliğinde YZ ile ilgili en çok merak edilen ve üzerine onlarca film, binlerce makale yazılan lakin şimdilik bir efsane olarak adlandırabileceğimiz bir konuya hazır olduğunuza inanıyorum. Bu konuya şöyle bir soruyla girelim, "Yapay zeka sistemleri yakında insan zekasını geçecek mi?" 2005 yılında, en çok satan fütürist yazar Ray Kurzweil, 2045'te makine zekasının tüm insan zekasının toplamından çok daha güçlü olacağını öngördü. Fakat Kurzweil, AI'nın üstel büyümesinin az çok azalmadan devam edeceğini varsayarken, engellerin ortaya çıkması daha olası.

Böyle bir engel, devasa veri kümelerinden makine öğrenimi algoritmalarını eğitmek için milyarlarca parametreye dayanan yapay zeka sistemlerinin katıksız karmaşıklığıyla ilgili. Sistemin tüm bu parçaları arasındaki etkileşimleri zaten anlamadığımız için, belirli bir görevi gerçekleştirmek adına bile çeşitli bileşenlerin nasıl birleştirilebileceğini ve bağlanabileceğini görmek oldukça zor. Diğer bir engel, makine öğrenimi algoritmalarının dayandığı açıklamalı (etiketli) verilerin azlığıyla da ilgili olarak karşımıza çıkıyor. Google, Amazon, Facebook ve Apple gibi Büyük Teknoloji formları, en umut verici verilerin çoğuna sahip ve bu tür değerli varlıkları kamuya açık hale getirmek için çok az teşvikleri var.

Üçüncü bir efsane, YZ'nin yakında insanları gereksiz hale getireceği düşüncesi. Evet yukarıda da sözünü ettiğimiz üzere iş tanımları değişecek ve yeteneklerimizi dönüşüme uğratmak pekala bir zorunluluk. Bununla beraber bazı örnekleri de dikkate almak gerek. Tarihçi Yuval Noah Harari, 2015'in en çok satan kitabı 'Homo Deus: Yarının Kısa Tarihi'nde, çoğu insanın tüm üst düzey entelektüel karar almanın yapay zeka sistemlerine ayrıldığı toplumların ikinci sınıf vatandaşları olabileceğini savunuyor. Gerçekten de kamyon şoförlüğü gibi bazı yaygın işler, rutin, tekrarlayan görevleri içeren birçok beyaz yakalı iş gibi büyük olasılıkla önümüzdeki 10 hatta 20 yıl içinde YZ tarafından ortadan kaldırabilecek çıkarımlar yapmamızı sağlıyor.

KİTLESEL İŞSİZLİK OLMAYACAK

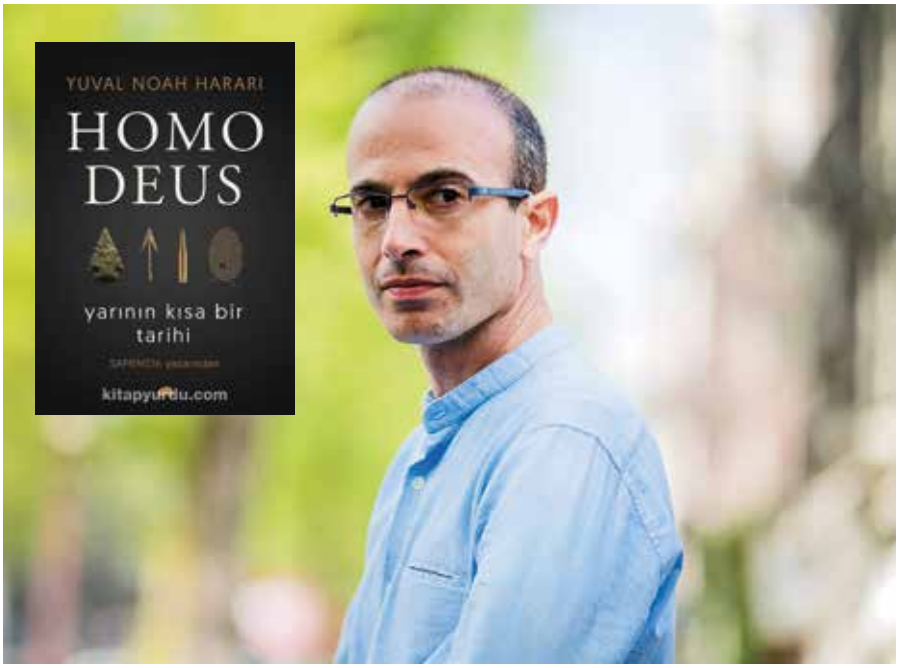
Elbette saydığımız eğilimler, milyonlarca hanenin garantili bir temel gelirle geçindiği kitlesel işsizlik olacağı anlamına gelmiyor. Eski mesleklerin yerini henüz hayal etmediğimiz yeni meslekler alacak. 1980'de, milyonlarca insanın yakında internete değer katarak geçimini sağlayacağını kimse bilemezdi. Bununla beraber geleceğin işleri muhtemelen çok daha yüksek düzeyde matematik ve fen eğitimi gerektirecek. Ancak YZ'nin kendisi, gelecek nesilleri gerekli yetkinlikler konusunda eğitmek için yeni, daha ilgi çekici yöntemler sağlayarak kısmi bir çözüm sunabilir. Yapay zekanın elinden aldığı işlerin yerini, yapay zekanın insanları eğittiği yeni işler alacak. İnsanlığı entelektüel köleliğin geleceğine mahkum eden hiçbir teknoloji ya da tarih yasası yok. Bununla beraber analistleri okuyarak bile daha fazla efsaneden söz etmek mümkün. YZ'ler insanları alt edecek ve onlara zarar verecek, asla insan tipi yaratıcılığa sahip olamayacak ve onlara neden olan kalıplarla etkileri birbirine bağlayan nedensel, mantıksal bir zincir asla oluşturamayacak. Zamanın ve araştırmanın, sonunda bu mitleri de çürüteceğine inanmak ise aslına bakarsak tutarlığın korunmasını sağlar. Yeni heyecan ve kaos söyleminin esaretine kapılmayan, boşlukta salınmayan insanların var olması bakımından mitlerin doğru araştırmalarla çürütülmesi kritik öneme sahip.

Avrupalı bilim insanlarına göre Avrupa'nın kendisi yapay zeka teknolojisinde küresel bir lider olabilir ancak vatandaşlarını korursa ve düzenleme ve dağıtım sürecine işçileri dahil ederse. Bu bağlamda, Avrupa Komisyonu'nun son taslak düzenlemesinin çok fazla anlam yüklendiği kamuda sıklıkla vurgulanıyor.

AVRUPA'NIN YAPAY ZEKA STRATEJİSİNDE EKSİK HALKA

Yapay zeka teknolojisinin gelişimini buraya kadar ABD ve Çin ekseninden almakla birlikte yanı başımızdaki Avrupa'ya dair de okumalar yapmakta fayda var. Avrupalı bilim insanlarına göre Avrupa'nın kendisi yapay zeka teknolojisinde küresel bir lider olabilir ancak vatandaşlarını ko-

Tarihçi Yuval Noah Harari, 2015'in en çok satan kitabı 'Homo Deus: Yarının Kısa Tarihi'nde, çoğu insanın tüm üst düzey entelektüel karar almanın yapay zeka sistemlerine ayrıldığı toplumların ikinci sınıf vatandaşları olabileceğini savunuyor. Gerçekten de rutin, tekrarlayan görevleri içeren birçok beyaz yakalı iş gibi büyük olasılıkla önümüzdeki 10 hatta 20 yıl içinde YZ tarafından ortadan kaldırabilecek çıkarımlar yapmamızı sağlıyor.

AB'de üzerinde durulan önemli konulardan birini de çalışanların YZ okuryazar hale gelerek, vekalet kullanabilmelerini görüşü öne çıkıyor. Çalışanlara belirli bir sistemi çalıştırabilmeleri için teknik dijital beceriler öğretmenin yeterli olmadığı dile getiriliyor. Yapay zekanın rolünü ve çalışma ortamları üzerindeki etkisini anlamak, çalışanların bilgilendirilmesini, eğitilmesini ve teknolojiyle eleştirel bir şekilde ilgilenmesini gerektiriyor.

rursa ve düzenleme ve dağıtım sürecine işçileri dahil ederse. Bu bağlamda, Avrupa Komisyonu'nun son taslak düzenlemesinin çok fazla anlam yüklendiği kamuda sıklıkla vurgulanıyor.

Avrupa Komisyonu'nun yapay zeka stratejisi, "güven" ve "mükemmellik" oluşturma ihtiyacına odaklanıyor. Komisyon, yakın zamanda önerilen YZ düzenlemesinin , risklerini ele alarak bu yeni teknolojiye güven yaratacağını ve AB üye devletlerinin yatırım ve yenilik yapmasının mükemmelliği takip edeceğini savunuyor. Bu iki faktör hesaba katıldığında, Avrupa'nın yapay zeka alımının hızlanacağı tahmin ediliyor.

TEMEL HAKLARI KORUMAK İKİNCİ PLANDA MI KALDI?

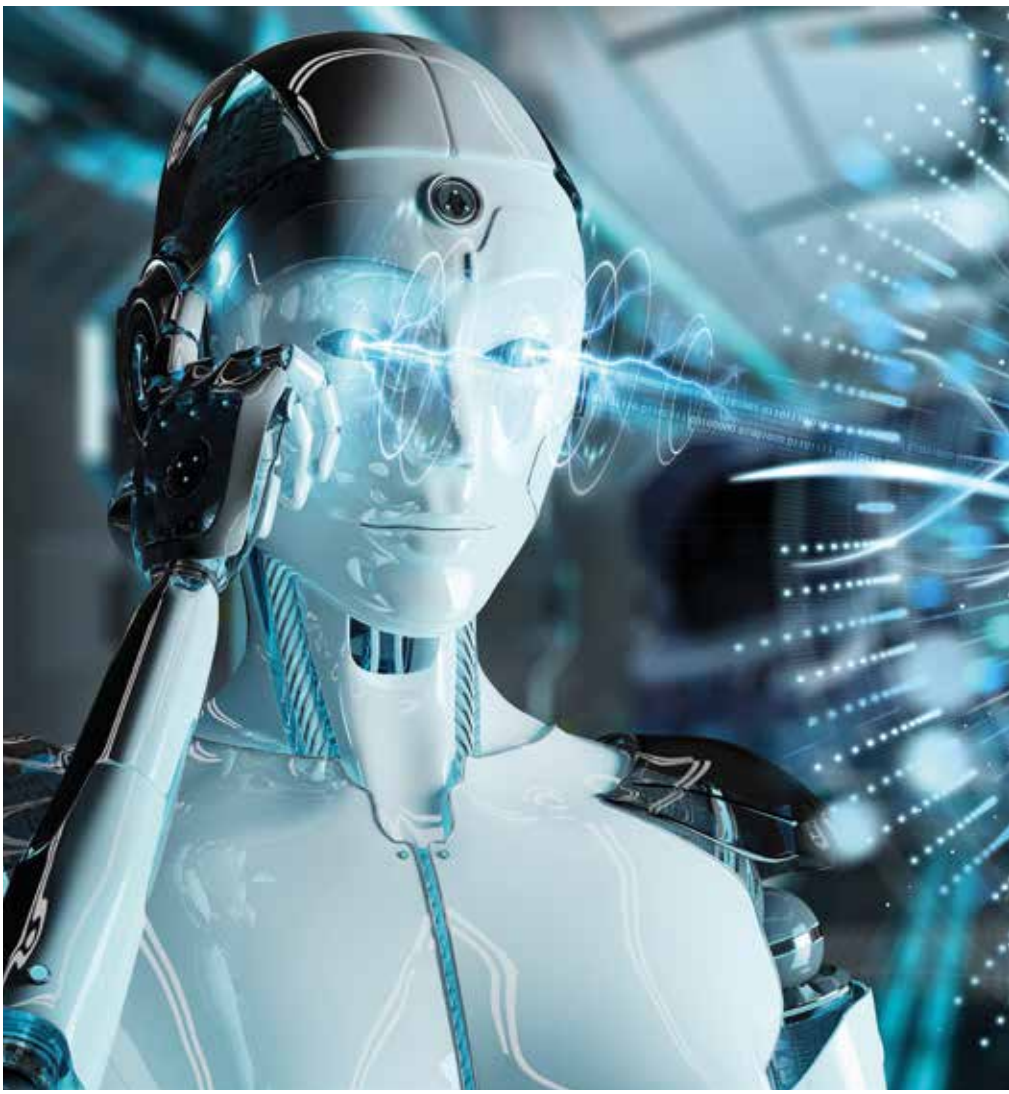
Öte yandan AB Komisyonu'nun aldığı kararlar ekseninde YZ düzenlemesinde AB vatandaşlarının temel haklarını korumanın ikincil bir düşünce olarak göründüğü ve işçi haklarının korunmasının hiç düşünülmediği üzerinde tartışılan konuların başında geliyor. Şimdilik üzerinde durulmayan gerçekliklere rağmen YZ'nin Avrupa'nın dijital gündeminin amiral gemisi olduğunu vurgulayan bilim insanları, Komisyonun yasama paketinin veri için önerilen tek pazar için esas olduğunda hem fikir. Taslak yönetmelik, YZ sistemlerinin tanıtımı, uygulanması ve kullanımı ile ilgili kuralları belirliyor. Kabul edilemez, yüksek riskli, sınırlı ve düşük riskli kullanımlarla risk temelli bir yaklaşım benimsemesi bakımından önemli bulunuyor.

Teklif kapsamında, kişilerin sağlık ve güvenliğine veya temel haklarına önemli riskler oluşturan 'yüksek riskli' kabul edilen yapay zeka sistemleri, yetkili bir dış kuruluş tarafından önceden onaylanmadan sağlayıcı tarafından yapılacak bir ön uygunluk değerlendirmesine tabi. Ayrıca YZ uygulamalarının niteliğini artırmak için ihtiyaç duyulan gereksinimler arasında; yüksek kaliteli veri kümeleri, sağlam veri yönetişimi ve yönetimi uygulamaları, kapsamlı kayıt tutma, yeterli risk yönetimi, ayrıntılı teknik belgeler, şeffaf kullanıcı talimatları, uygun insan gözetimi, açıklanabilir sonuçlar ve yüksek düzeyde doğruluk, sağlamlık ve siber güvenliğin ele alınması detaylı bir çalışmanın yapıldığını göstermesi bakımından önemli.

HALKIN KATILIMI ÖNEMLİ

Avrupa Komisyonu, yapay zeka tanımının yanı sıra taslak düzenlemeyi destekleyen risk temelli yaklaşımın halkın katılımına dayandığını söylüyor. Ancak, '2020 AI Beyaz Kitabı'na katılanların ezici bir çoğunluğunu sanayi ve teknoloji firmalarının oluşturduğu gerçeği, demokratik olmaktan uzak bir alıştırma olduğunu gösteriyor. Bu işletmeler; bilgi, bilim ve teknolojiyi teşvik ediyormuş gibi davranırken düzenleme sürecini kendi çıkarlarına hizmet eden bir yöne yönlendirdi. Başta sendikalar olmak üzere toplumun sesi kısıldığı tespiti Avrupa'daki halkların başlıca tespitini şimdiden almış durumda.

Yönetmelikte birçok eksiklik var. Bunlar arasında, Komisyonun riske dayalı dar yaklaşımı, bir tazminat mekanizmasının

Avrupa Komisyonu'nun yapay zeka stratejisi, 'güven ve mükemmellik' oluşturma ihtiyacına odaklanıyor. Komisyon, yakın zamanda önerilen AI düzenlemesinin , risklerini ele alarak bu yeni teknolojiye güven yaratacağını ve AB üye devletlerinin yatırım ve yenilik yapmasının mükemmelliği takip edeceğini savunuyor. Bu iki faktör hesaba katıldığında, Avrupa'nın yapay zeka alımının hızlanacağı tahmin ediliyor.

olmaması, YZ sistemlerini içeren hasarlar için sorumluluk konusunun ele alınmaması ve yeni işlerin test edileceği güvenli ortamlar sağlamak için düzenleyici sanal alanlara güvenilmesi sayılabilir. Taslak aynı zamanda işçi koruma perspektifinden de teslim olmuyor. Bu eksikliği gidermek için, çalışanları (platform ekonomisindekiler dahil) koruyacak ve bireysel veya toplu olarak hak ve özgürlüklerini kullanmalarını sağlayacak, istihdam bağlamında yapay zekaya odaklanan geçici bir yönerge, ileriye dönük olası yollardan biri olarak öne çıkıyor.

Böyle bir direktif birkaç önemli konunun ele alması gerektiği de uzmanların detaylı analizini yaptığı konulardan biri. Öncelikle YZ risklerini önlemede işverenlerin sorumluluklarının iş sağlığı ve güvenliği açısından belirlenmesi öneriliyor. YZ riskleri, istihdam ilişkisinin doğasından kaynaklanan olası yönetim yetkisi suistimallerini ve ayrıca çalışanların mahremiyetine, temel haklarına, veri korumasına ve genel sağlığa yönelik diğer riskleri içerdiğinden daha da genişler.

Yapay zeka verilere aç olduğundan ve çalışanlar bunun önemli bir kaynağı olduğundan, çalışanların gizliliğini ve veri korumasını korumak da aynı derecede önemli. AB'nin Genel Veri Koruma Yönetmeliği (GDPR), teorik olarak, bir YZ sistemi tarafından kullanıldığı zamanlar da dahil olmak üzere, istihdam bağlamında işçi verileri için geçerli olan güçlü bir araç olarak karşımızda duruyor. Ancak uygulamada, işçilerin bir işveren karşısında GDPR haklarını kullanmaları neredeyse imkansız. İşte bu noktada uzmanlar AB'nin işçilerin bunu yapabilmelerini sağlamak için ek hükümler getirmesi önerisinde bulunuyor.

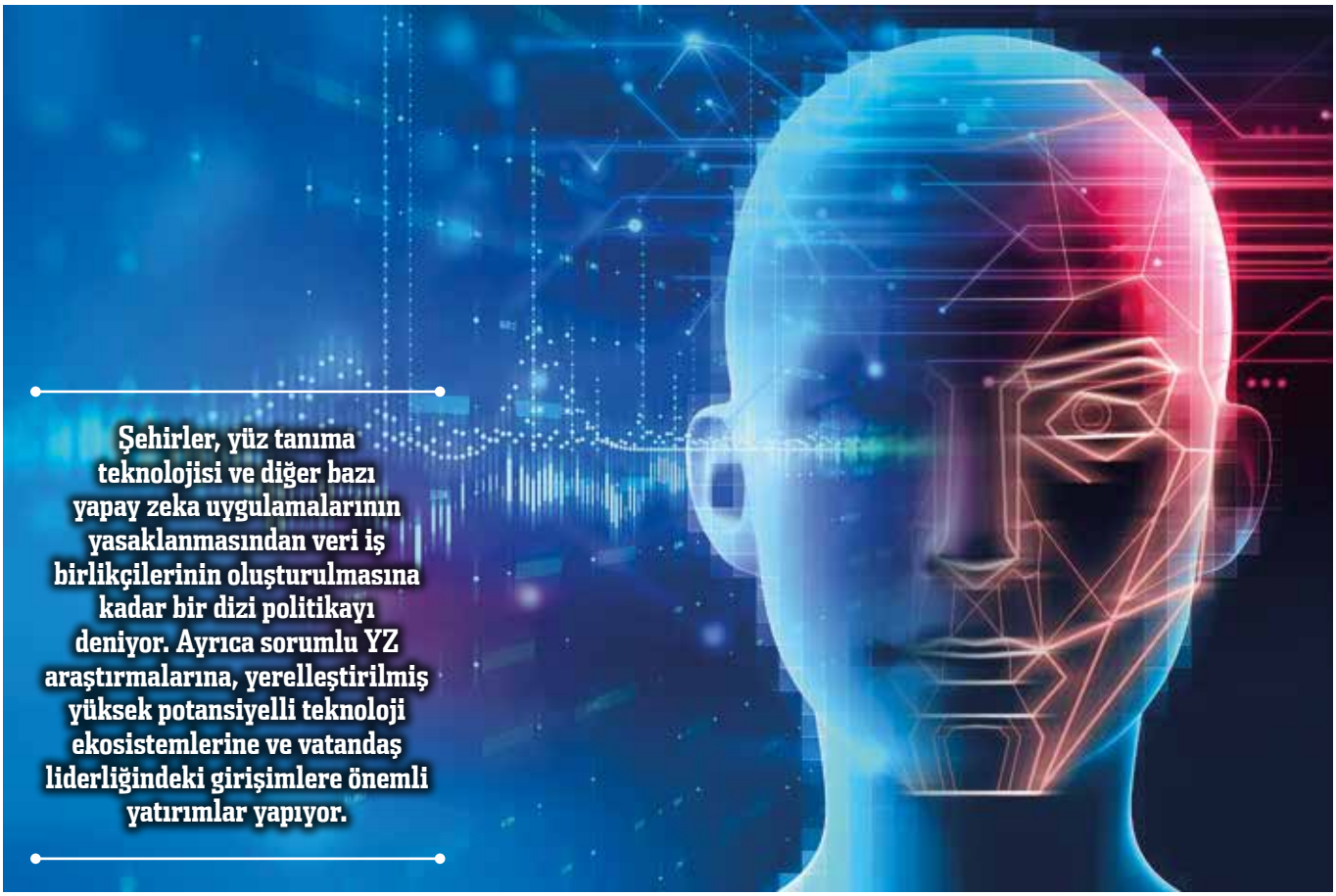
YZ algoritmalarının amacını açıklanabilir kılmak da önemli. Burada firmaların işyeri şeffaflığı hükümleri işçileri korumayacak. Bunun yerine, algoritma kullanıcıları olarak işverenlerin, dağıtımlarının bir işyerinde yapabileceği olası zararı hesaba katmaları gerekiyor. Önyargılı değerlerin veya değişkenlerin kullanılması, çalışanların profilinin çıkarılmasına yol açabilir, belirli bireyleri hedefleyebilir ve onları tahmini 'risk seviyelerine' göre kategorilere ayırabilir.

YZ OKURYAZARLIĞI KRİTİK

AB'de üzerinde durulan önemli konulardan birini de çalışanların YZ okuryazar hale gelerek, vekalet kullanabilmelerini görüşü öne çıkıyor. Çalışanlara belirli bir sistemi çalıştırabilmeleri için teknik dijital beceriler öğretmenin yeterli olmadığı dile

AB Komisyonu'nun aldığı kararlar ekseninde YZ düzenlemesinde AB vatandaşlarının temel haklarını korumanın ikincil bir düşünce olarak göründüğü ve işçi haklarının korunmasının hiç düşünülmediği üzerinde tartışılan konuların başında geliyor.

Şehirler, yüz tanıma teknolojisi ve diğer bazı yapay zeka uygulamalarının yasaklanmasından veri iş birlikçilerinin oluşturulmasına kadar bir dizi politikayı deniyor. Ayrıca sorumlu YZ araştırmalarına, yerelleştirilmiş yüksek potansiyelli teknoloji ekosistemlerine ve vatandaş liderliğindeki girişimlere önemli yatırımlar yapıyor.

getiriliyor. Yapay zekanın rolünü ve çalışma ortamları üzerindeki etkisini anlamak, çalışanların bilgilendirilmesini, eğitilmesini ve teknolojiyle eleştirel bir şekilde ilgilenmesini gerektiriyor. Sonuç olarak AB'de insan ve işçi temelli bir YZ işaretlemesi yapılmadan ilerlemenin aksak olacağı ve gelişimin geresinde kalınacağı görüşü ağır basan tutumlar arasında sayılıyor.

YERELLİĞİN POTANSİYELİ VE DERS ÇIKARILACAK ÖRNEKLER

Kapak konumuzun başında da sözünü ettiğimiz gibi artık insanlık tarihinin akışını değiştiren bir teknolojik dönüşümün tam merkezinde yer alıyoruz. Dolayısıyla YZ'nın yerel dinamiklere ne tür etkilerinin bulunacağına dair de birkaç öngörüyü paylaşmakta yarar. Öncelikle yapay zekada hakimiyet sağlamaya odaklanan ulusal inovasyon stratejileriyle, YZ uygulamalarını fiilen düzenleme sorunu daha az ilgi görüyor. Şimdilik teknolojik kazanımların yatırımın karşılığını almak bakımından öne çıktığı dipsiz bir sarmalın inşa edildiği gerçeği karşımızda duruyor. Neyse ki şehirler ve diğer yerel yargı yetkileri ipi eline alarak, herkes için ders çıkaracak politika deneyleri yürütüyor. İşte bu örneklerden kendimize gereken dersleri çıkarmamız elzem anlamlar taşıyor.

YZ TOPLUMU YENİLEYEN BİR KAHRAMAN MI, KÖTÜ ADAM MI?

Aslında her yeni teknoloji, heyecandan dehşete bir dalga taşır. Ancak olağan standartlara göre bile, yapay zeka çalkantılı bir koşu geçirdi. YZ toplumu yenileyen bir kahraman mı yoksa işleri yok eden bir kötü adam mı? Her zaman olduğu gibi gerçek o kadar kategorik değil. Genel amaçlı bir teknoloji olarak, yapay zeka, oluşturduğumuz yönetişim çerçeveleri tarafından belirlenen nihai etkisi ile ondan yaptığımız üretim olacak. Yeni YZ politikalarına yönelik çağrılar arttıkça, yasal ve düzenleyici altyapıyı YZ'nin faydalarını en üst düzeye çıkaracak ve potansiyel zararlarını sınırlayacak şekilde şekillendirme fırsatı var.

Yakın zamana kadar, YZ yönetişimi öncelikle ulusal düzeyde tartışıldı. Ancak çoğu ulusal YZ stratejisi küresel olarak rekabet avantajı elde etmeye veya sürdürmeye odaklandı. Bu duruma verilebilecek en iyi örnek ülkeleri ABD ve Çin'in oluşturduğunu söylemeye gerek yok. Esasen, genellikle ulusal güvenliği artırmaya ek bir vurgu ya-

Yerel koşullar için algoritmaları ve yapay zeka politikalarını kalibre ederek, politika yapıcıların daha fazla etkinlik ve hesap verebilirlikle sonuçlanacak olumlu geri bildirim döngüleri oluşturma şansı daha yüksek olduğu için YZ uygulamalarının kamu yararını gözetecek şekilde yerel yönetimlerde denenmesi de önemli bir ayrıntı.

Yapay zekada hakimiyet sağlamaya odaklanan ulusal inovasyon stratejileriyle, YZ uygulamalarını fiilen düzenleme sorunu daha az ilgi görüyor. Şimdilik teknolojik kazanımların yatırımın karşılığını almak bakımından öne çıktığı dipsiz bir sarmalın inşa edildiği gerçeği karşımızda duruyor. Neyse ki şehirler ve diğer yerel yargı yetkileri ipi eline alarak, herkes için ders çıkaracak politika deneyleri yürütüyor. İşte bu örneklerden kendimize gereken dersleri çıkarmamız elzem anlamlar taşıyor.

parak, yatırım çekmek ve kurumsal rekabet gücünü artırmak için tasarlanmış iş planları ise sürekli olarak piyasada geziniyor.

YOKOHOMA, TORONTO, DUBAİ VE NEW YORK ÖRNEKLERİ

Rekabete bu tekil odaklanma, YZ için çerçeveleme kurallarının ve düzenlemelerinin göz ardı edildiği anlamına geliyordu. Ancak New York, Toronto, Dubai, Yokohama ve diğerlerinin yönetişim yeniliği için 'laboratuvarlar' olarak hizmet etmesiyle birlikte şehirler giderek boşluğa adım atıyordu. Şehirler, yüz tanıma teknolojisi ve diğer bazı yapay zeka uygulamalarının yasaklanmasından veri iş birlikçilerinin oluşturulmasına kadar bir dizi politikayı deniyor. Ayrıca sorumlu YZ araştırmalarına, yerelleştirilmiş yüksek potansiyelli teknoloji ekosistemlerine ve vatandaş liderliğindeki girişimlere önemli yatırımlar yapıyor.

Problem çözmeye genel bir yaklaşım olarak yerel yönetim hem yalınlık hem de yakınlık sunar. Sıkı bir şekilde tanımlanmış coğrafi bölgeler içinde yönetildiğinden, politika yapıcıların ilgili ödünleri daha iyi anlamalarını sağlar. Yerel koşullar için algoritmaları ve yapay zeka politikalarını kalibre ederek, politika yapıcıların daha fazla etkinlik ve hesap verebilirlikle sonuçlanacak olumlu geri bildirim döngüleri oluşturma şansı daha yüksek.

VATANDAŞ KATILIMI ESASI NİTELİKLİ ÖNERME ÇIKARIYOR

Geri bildirim döngüleri, özellikle yapay zeka söz konusu olduğunda, büyük bir etkiye sahip olabilir. Bazı durumlarda, yerel yapay zeka politikaları, teknolojinin başka yerlerde nasıl tasarlanıp dağıtıldığı üzerinde geniş kapsamlı etkilere sahip olabilir. Örneğin , New York City bir Algoritma Yönetimi ve Politika Sorumlusu kurarak dünya çapında taklit edilebilecek bir model oluşturdu.

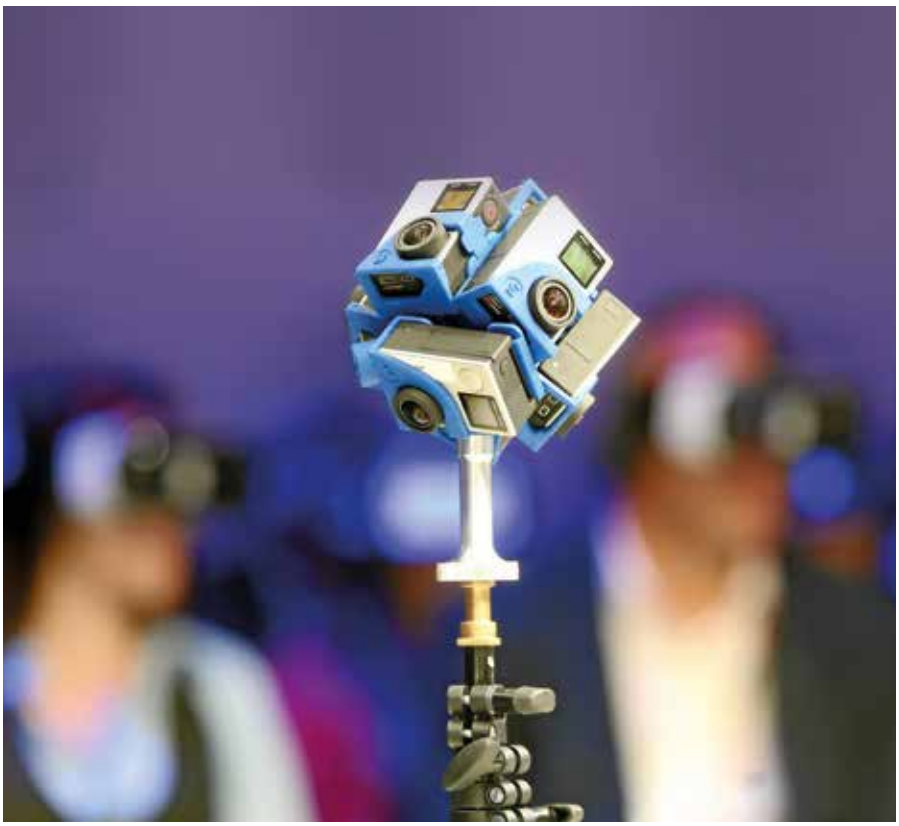
Yapay zeka yerelliği, daha fazla politika koordinasyonuna ve artan vatandaş katılımına da katkıda bulunur. Toronto'da akademik, sivil ve diğer paydaşlardan oluşan bir koalisyon, Alphabet (Google'ın ana şirketi) tarafından şehir çapında sensörler aracılığıyla hizmetleri ve altyapıyı geliştirmek için başlatılan bir girişim olan Sidewalk Labs için hesap verebilirliği sağlamak adına bir araya geldi. Bu sivil eyleme yanıt olarak şirket, "sorumlu yapay zeka" için altı yönergeyi izlemeyi kabul etti. Bu örneğin gösterdiği gibi, yerel gruplar uzmanlıklarını ve etkilerini bir araya getirerek liderliği ele geçirdiğinde, reform çabalarının başarılı olma olasılığı daha yüksek.

YZ YERELLİĞİ ELBETTE Kİ HER DERDE DEVA DEĞİL

Öncelikle paylaştığım tüm tespitlerin ayrı ayrı değerlendirilmesi gerektiğini unutmamalıyız. Çünkü YZ yerelliği her derde deva değil. Yönetişim avantajları sunan aynı sıkı yerel ağlar, bir tür düzenleyici ele geçirme ile de sonuçlanabilir. Bu nedenle YZ yerelliği, yolsuzluğu ve çıkar çatışmalarını önlemek için sıkı bir gözetime ve politikalara tabi olmalı.

YZ yerelliği ayrıca parçalanma riski taşır. Ulusal yaklaşımların eksiklikleri olsa da yapay zeka yerelliği koordinesiz ve uyumsuz politikalarla sonuçlanırsa teknolojik yenilik (ve kamu yararı) zarar görebilir. Hem yerel hem de ulusal düzenleyiciler, yukarıdan aşağıya yönetime daha az ve koordinasyona daha fazla dayanan merkezi olmayan bir yaklaşım benimseyerek bu olasılığı hesaba katmalı. Bu da en iyi uygulamaları ve yargı alanlarında öğrenilen dersleri toplamak ve yaymak için teknik ve düzenleyici bir altyapı gerektiriyor. Düzenleyiciler, yapay zeka yerelliğinin gerekliliğini ve potansiyelini daha yeni fark etmeye başlıyor.

Gelelim Türkiye'deki yapay zeka ger-

Yerel gruplar uzmanlıklarını ve etkilerini bir araya getirerek liderliği ele geçirdiğinde, reform çabalarının başarılı olma olasılığı daha yüksek. Dolayısıyla daha geniş kitleleri esas alan yönetişim biçimi yerel zincirlerin nitelikli yönerge ve değer üretmesinin kapasını aralar.

çekliğine şöyle ki KPMG, pandemi sonrası yeni gerçekliğin en önemli oyuncularından olan yapay zekanın iş dünyasındaki uygulamalarını inceledi. KPMG'nin 'Yapay Zeka Dünyasında Yaşamak' adlı Yapay Zeka (YZ) Gelişim Raporu, ABD'deki beş sektörde örnek uygulamalara bakarak şirketlerin bu konudaki zorluklarını analiz ediyor. Rapora göre yapay zeka uygulandığı sektörlerde fark yaratıyor. Şirketler yapay zeka etiği ve veri okur yazarlığı konularında çözümlere yoğun mesai harcıyor.

CESARET VERİCİ BİR ETKİLEŞİM YARATIYOR

KPMG 'Yapay Zeka Dünyasında Yaşamak' başlıklı araştırmada ABD'deki sağlık hizmetleri, finansal hizmetler, ulaşım, teknoloji ve perakende sektörlerindeki yapay zeka uygulamalarını inceledi. Farklı şirketlerden 751 katılımcıyla yapılan araştırmada bu sektörlerin YZ süreçleriyle ilgili sorulara yanıt arandı. Araştırma, uygulamada yapay zeka ile ilgili ortaya çıkan sorunlara, algılanan risklere ve zorluklara ışık tutuyor. Yapay zekanın iş süreçlerine entegre edilmesinde zorluklar olsa da cesaret verici bir etkileşim derinliği göze çarpıyor.

Rapor, yapay zekanın uygulandığı sektörlerde gerçek bir etki yaratmaya başladığını gösteriyor. Farklı endüstrilerden katılımcılar yapay zekanın iş yapma şeklini sağlık alanında tıbbi bakıma erişimi iyileştirmekten, perakende satışta müşteri hizmetleri sorunlarını azaltmaya kadar değiştirdiğini söylüyor. Zorluklar konusunda ise hayli ortak nokta var. Katılımcıların yüzde 46'sına göre zorluklar listesinin başında teknoloji yeteneklerini anlama eksikliği geliyor. Bunu yüzde 36 ile eğitim eksikliği ve yüzde 32 ile yatırım finansmanı yetersizliği izliyor.

HER ŞİRKET YZ YÖNETİM POLİTİKASI UYGULAMALI

Araştırmayı değerlendiren KPMG Türkiye Teknoloji Sektör Lideri Gökhan Mataracı, yapay zeka süreçlerinde ilerleyen şirketlerin odaklandığı iki konuya dikkat çekti. Araştırmaya katılan her 10 kişiden 9'unun iş süreçlerinde karar verecek yapay zekaya yardımcı olmak için her şirketin bir yapay zeka yönetim politikası uygulaması gerektiği görüşünde olduğuna değinen Mataracı, "Yapay zekanın sağlam bir temele dayanması gerekiyor.

Araştırmada yer alan şirketlerin yüzde 44'ü zaten etik bir kod uyguladığını, geri kalanların üçte biri de konu üzerinde çalıştığını söylüyor. İşletmelerin organizasyonu ve iş gücü değişimini yönetmeye paralel olarak yapay zekayı sorumlu bir şekilde oluşturmak ve yönetmek gibi bir görevi daha var. Şirketler algoritmaların tasarımının kurumsal değerler, kalite ve güvenlik standartlarıyla uyumlu olması için çalışıyor. Neticede algoritmalar, işle ilgili karar verme-

KPMG'nin Yapay Zeka Gelişim Raporu, yapay zekanın uygulandığı sektörlerde gerçek bir etki yaratmaya başladığını gösteriyor. Farklı endüstrilerden katılımcılar yapay zekanın iş yapma şeklini sağlık alanında tıbbi bakıma erişimi iyileştirmekten, perakende satışta müşteri hizmetleri sorunlarını azaltmaya kadar değiştirdiğini söylüyor.

de giderek daha önemli bir rol oynuyor, bu nedenle insanların bu kararlara güvenmesi çok önemli. Bunu yapmak için, uygun kontroller ve yönetişim yoluyla YZ modellerinin bütünlüğünü, adaletini, açıklanabilirliğini ve dayanıklılığını sağlamak gerekiyor" dedi.

VERİ OKURYAZARLIĞINI GELİŞTİRMEK ŞART

Araştırmanın veri okuryazarlığını geliştirme gerekliliğini güçlü biçimde işaret ettiğini vurgulayan Gökhan Mataracı, şöyle konuştu: "Veri okuryazarlığı önce bir veri kültürü oluşturmakla ilgili. Çalışanların iş sorunlarını çözmek için veri analizine yöneldiği bir zihniyetten söz ediyoruz. Şirketler çalışanların bunu yapmalarına yardımcı olmak için giderek daha fazla veri bilimcisi işe alıyor. Bu veri bilimcilerin çalışan popülasyonuna ne kadar iyi entegre oldukları,

Yapay zekanın şirketlere sağlam bir şekilde yerleşmesi için en önemlisi ekiplerin YZ okuryazarlığını geliştirmek. Burada amaç tüm kaynakları veri bilimcilere yönlendirmek değil daha çok ekiplerin yapay zekanın organizasyon içinde oynadığı rolü anlamalarına ve işler üzerindeki etkisine uyum sağlamalarına yardımcı olmaktır.

veri okuryazarı bir işgücüne ulaşmada fark yaratabilir. Yapay zekanın şirketlere sağlam bir şekilde yerleşmesi için en önemlisi ekiplerin YZ okuryazarlığını geliştirmek. Burada amaç tüm kaynakları veri bilimcilere yönlendirmek değil daha çok ekiplerin yapay zekanın organizasyon içinde oynadığı rolü anlamalarına ve işler üzerindeki etkisine uyum sağlamalarına yardımcı olmaktır. Görevleri, rollerinin bir parçası haline gelen yapay zeka odaklı anlayışlara ve süreçlere hem meydan okumak hem de güvenmek için onları doğru araçlar ve bilgilerle hazırlamaktır. Bu aynı zamanda temelde bir değişim yönetimi uygulamasıdır."

VERİMLİLİK VE HİZMETE ERİŞİM KOLAYLIĞINI ARTIRIYOR

Araştırmadan dikkat çeken bazı başlıklar şöyle; Beş sektörden katılımcılar, yapay zeka uygulamaları içerisinde en çok makine öğrenimi (yüzde 48) ve robotik süreç otomasyonunun (yüzde 41) etkilerinin öne çıktığını düşünüyor. Yapay zekanın faaliyetlerini ve müşteri iletişimlerini nasıl etkilediği sorulduğunda, sağlık sektöründeki katılımcıların yüzde 89'u verimliliğin arttığını belirtti. Aynı zamanda sağlık sektörü katılımcılarının yüzde 91'i hastaların sağlık hizmetlerine erişiminin arttığını düşünüyor. Perakende sektöründen katılanların yüzde 80'i müşteri hizmetlerine ilişkin sorunların yapay zeka sayesinde hafiflediğini bildirdi.

Finansal hizmetler sektöründeki katılımcıların yüzde 85'i yapay zekanın suistimal vakalarını tespit edebileceğinden emin. Sağlık sektörü katılımcılarının yüzde 68'i yapay zekanın hastalıklara tanı koyabileceğini düşünüyor. Taşımacılık sektöründe, katılımcıların yüzde 82'si önümüzdeki on yıl içerisinde otonom araçların hayata geçmesini bekliyor. Yüzde 35'lik bir kesime göre ise, otonom araçlar önümüzdeki beş yıl içerisinde hayatımıza girebilir.

YAPAY ZEKA UYGULAMASI HER ALANDA YER ALMALI

Teknoloji sektöründen araştırmaya katılanların yüzde 63'ü şirketlerinde yapay zeka uygulamalarının kullanım aşamasında olduğunu belirtti. Sağlık sektöründe ise bu oran yüzde 37 olarak kaydedildi. Spektrumun orta kısmında ise yüzde 55 ile taşımacılık, yüzde 52 ile perakende ve yüzde 47 ile finansal hizmetler yer aldı. Katılımcıların çoğu şirketlerinin yapay zeka uygulamalara geçiş hızından memnun olsa da, uygulamaların faaliyetlerinde daha geniş yer bulmasını bekliyor.

YASAL DÜZENLEME EKSİKLİĞİ UYGULAMAYA GEÇİŞİ ERTELEDİ

Sektörlerin yapay zeka uygulamalarının devreye alınmasında neden daha hızlı hareket etmediği sorulduğunda, kişisel verilere yönelik düzenlemeler karşımıza çıkıyor. Bu özellikle sağlık sektöründe daha net bir şekilde gözleniyor. Sağlık sektöründe hastaların hassas nitelikteki kişisel verilerinin korunması için gerek fiziksel gerekse de ağ ile ilgili bir takım güvenlik önemleri söz konusu. Finansal hizmetler sektöründe de bunu göz önünde bulunduran şirketler, verileri, yapay zeka uygulamalarının gereksinimi olan bulut uygulamalarına yüklemekten kaçınıyordu. Yasal düzenlemelere uygun olarak geliştirilen güvenilir bulut uygulamalarıyla birlikte bu önyargı kırılmaya başladı.

Perakende sektöründe ise daha farklı bir durum söz konusu. Perakendeciler, diğer sektörlerdeki şirketlere göre yapay zeka uygulamalarına daha hızlı bir giriş yaptı. İlk kullanımlar daha çok müşteri segmentasyonu gibi pazarlamayla ilgili fonksiyonlarda gözlendi. Bu uygulamaları orta ve arka ofislerde hayata geçiren şirketler şimdilerde özellikle maliyet tasarrufu konusunda daha yeni yeni fayda sağlamaya başladı.

ŞİRKETLER BELİRLİ ETİK İLKELERİ UYGULAMALI

Şirketlerin, çalışanlarına veri okuryazarlığı kazandırması önem taşıyor. Veri

okuryazarlığını çift taraflı olarak düşünebiliriz. Veri bilimcileri teknoloji konusunda uzmanlık sahibi, ancak çalışanlar uygulamaları işletme ihtiyaçlarını baz alarak gözden geçirebiliyor. Çalışanların yapay zeka konusundaki endişelerine bakıldığında, her 5 çalışandan 2'si iş kaybından endişe duyuyor. Yüzde 70'lik bir kesim de yapay zekanın veri güvenliği karşısında bir tehdit oluşturabileceğini düşünüyor. Çalışanların yüzde 90'ına göre, şirketlerin yapay zeka konusunda belirli etik ilkeleri uygulamaya koyması gerekiyor.

Şirketler dijitalleşme alanında artan beklentileri karşılamak için yapay zeka teknolojilerine yönelik Ar-Ge yatırımlarını artırmayı düşünebilir. Aynı zamanda çalışanlarına veri okuryazarlığı kazandırarak, veri odaklı bir kurum kültürü oluşturması destek sağlayabilir. Algoritmalar, şirketlerin karar verme süreçlerinde etkin bir rol almaya başladı. Buna göre, gizlilik ve güvenlik sorunlarının değerlendirilmesi ve gerekli tedbirlerin alınması önem taşıyor.

YAPAY ZEKÂ İÇİN Z KUŞAĞI BİR ŞANS

Dünyadaki ilk 10 ekonomiden biri olmayı hedefleyen Türkiye'nin yapay zeka teknolojilerini kaldıraç olarak kullanabilmesi için yoğun bir Z kuşağı nüfusuna sahip olmasını bir şans olarak nitelendirebiliriz. Önceliği beşeri sermaye yatırımına vermek şart. Çünkü teknolojinin getirdiği otomasyon sayesinde üretim sürecindeki pek çok rutin iş, makinalarla yapılabilir hale geldi. Yapay zeka ise otomasyonu biraz daha ileri götürerek düşünsel yetenek gerektiren işleri makineler eliyle yapma olanağı sağlıyor. Belirsizlik içeren işlerde ise yapay zekâ sınırlı bir kullanım alanı bulabiliyor, dolayısıyla sosyal veya duygusal zekâ gerektiren işlerde yapay zekâ kullanımı kısıtlı kalabiliyor.

Yapay zekanın işgücü piyasasını nasıl etkileyeceği sorusunun cevabı en çok merak edilen konu olarak karşımıza çıkıyor. Bugünden bilinen bir gerçek yapay zekanın işsizlik yaratacağı ve mesleklerde ciddi bir dönüşüme neden olacağı konusudur. Bazı meslekler yok olurken yerine yeni meslekler çıkacak. O halde yapay zekâ süreci iyi yönetilip işgücüyle yapısal dönüşümlere hazırlanmalıyız.

YAPAY ZEKA KATMA DEĞERİ YÜKSEK ÜRETİM İÇİN BİR FIRSAT

Yapay zeka ekonomik dinamiklere göre her ülkede farklı gelişebilir.

Bu çerçevede istihdamın yapısındaki yapay zekâ kaynaklı değişim de bunun ülke ekonomisindeki kullanım seviyesine göre şekillenecektir. İleri teknoloji kullanan gelişmiş ülkelerde yapay zekâ insan gücünün yerini daha hızlı alacak. Ucuz işgücünden yararlanan gelişen ülkelerde teknolojinin maliyet üzerindeki etkisi belirleyici rol oynayacaktır

Gelişen ülkelerde teknolojik ilerleme ekonomik büyümenin motoru olarak kabul edilir. Bu durumda yapay zekâ, katma değeri yüksek üretim süreçlerine geçmek için bir fırsat olarak değerlendirilebilir. Yapay zekâ kullanımının özellikle genç nüfus için fırsatlar yaratma potansiyeline sahip. Yüksek katma değerli üretime yönelik uygulanması halinde yapay zekanın ekonomik çok yüksek bir getirisi olacak. Bu yönde kullanılması halinde yapay zekanın ülke ekonomisini kalkındırma konusunda belirgin bir etkisi olacaktır.

Yapay zekâ kullanımının özellikle genç nüfus için fırsatlar yaratma potansiyeline sahip. Yüksek katma değerli üretime yönelik uygulanması halinde yapay zekanın ekonomik çok yüksek bir getirisi olacak. Bu yönde kullanılması halinde yapay zekanın ülke ekonomisini kalkındırma konusunda belirgin bir etkisi olacaktır.

BAZI İŞLER YOK OLURKEN YENİ İŞ ALANLARI DOĞACAK

Yapay zekanın yol açacağı en önemli değişimlerden birinin pek çok işin daha hızlı yapılması olacaktır. Bu sayede tasarruf edilen zaman, emeğin daha verimli kullanılmasını sağlamak açısından önemli bir fırsat olarak değerlendirilebilir. Pek çok araştırma, yapay zekanın bugünkü mesleklerin üçte birini yok edeceğini ve işsizliğin artacağını ortaya koyuyor. Ancak Shumpeter'in 'yıkıcı yaratıcılık teorisi', teknolojik gelişmenin tarihinde hep geçerli olmuştur. Yapay zekâ da bazı işleri yok ederken yeni iş alanları ortaya çıkaracaktır. Yapay zekanın insan gücünün yerini almasıyla, insandan makinaya geçiş süreçlerini yönetmek karşımıza çıkabilecek en önemli zorluk olarak görünüyor.

Şirketler dijitalleşme alanında artan beklentileri karşılamak için yapay zeka teknolojilerine yönelik Ar-Ge yatırımlarını artırmayı düşünebilir. Aynı zamanda çalışanlarına veri okuryazarlığı kazandırarak, veri odaklı bir kurum kültürü oluşturması destek sağlayabilir.

GELİR EŞİTSİZLİĞİNE KARŞI VATANDAŞLIK GELİRİ ÇÖZÜMÜ

Araştırmalar, yapay zekâ ve otomasyonda hızlı büyümenin gelir dağılımını bozucu bir etki yaratacağını ortaya koyuyor. Yapay zekaya uyumda ülkeler arasında ortaya çıkacak farklılıklar küresel düzeyde eşitsizlikleri arttıracak. Yapay zekanın insanın yerini alarak gelir dağılımında yaratacağı adaletsizliğe karşı vatandaşlık geliri gibi çözümler gündemde. Bu durumda kazananlar ya da kaybedenler arasında yer almak ülkelerin izleyeceği politikalara bağlı.

ÖNCELİK BEŞERİ SERMAYE YATIRIMI

Peki dünyadaki ilk 10 ekonominden biri olmayı hedefleyen Türkiye bu alandan ne kadar pay alabilecektir? Konu ülkemiz açısından son derece önemli. Çünkü Z kuşağı nüfusumuz pek çok ülkenin toplam nüfusundan fazla. Bu da Türkiye'ye ciddi bir avantaj sağlıyor. Bu çerçevede önceliği beşerî sermaye yatırımına vermek şart. Yapay zekâ alanında çalışabilecek yeni mezun sayısını arttırmak için üniversitelerin üzerine de büyük görevler düşüyor. Öncelikle araştırmacı ve uygulayıcı istihdamının desteklenmesi gerekiyor. Çalışmalar kamu, sivil toplum kuruluşları, özel sektör, üniversiteler arasında eşgüdümlü yürütülmeli. Bunların yanı sıra yapay zekâ alanında uzmanlaşmış kişilerin beyin göçünü engellemek de çok önemli.

Yapay zekanın istihdam üzerinde yol açacağı etkiler nedeniyle işsizlikle mücadelenin öncelikli konulardan biri olacak. Makinanın insanın yerini alması karşısında çalışma hakkı, çalışma koşulları ve ücretlerin korunabilmesi için sendikal örgütlenmenin ve toplu pazarlık gibi mekanizmaların önemi artıyor. Yeni nesil eğitim politikaları, yeniden dağıtım politikaları, temel gelir uygulaması, vergi politikaları ve verinin yeniden dağıtımı alanları incelenebilir.

YZ STRATEJİSİ DİJİTAL ALTYAPI YATIRIMLARIYLA MÜMKÜN

Türkiye'nin ilk Ulusal Yapay Zekâ Stratejisi açıklamasını "önemli bir adım" olarak nitelendirebiliriz. 2021-2025 yılları arasında yapay zekanın istihdamı arttırma kapasitesinin geliştirilmesine öncelik veriliyor. Bu hedefi gerçekleştirmenin ilk şartı ise nitelikli insan kaynağından geçiyor. 2025'te bu alandaki istihdamın en az 50 bine ulaşması hedefleniyor. Türkiye, yapay zekâ stratejisinin dijital altyapı yatırımlarına öncelik verilmesiyle hedefine ulaşabilir. 4G teknolojisinden 5G'ye geçildiği bir çağda Türkiye'nin alt yapı eksiğini tamamlaması öncelikli bir mesele iken, yapay zekanın yaratacağı toplumsal dönüşümü yönetmek ise en kritik sorunlardan biri olacak.

Yapay zekanın insanın yerini alarak gelir dağılımında yaratacağı adaletsizliğe karşı vatandaşlık geliri gibi çözümler gündemde. Bu durumda kazananlar ya da kaybedenler arasında yer almak ülkelerin izleyeceği politikalara bağlı.

CEO'lara göre en büyük zorluk yetenek yönetimi

KPMG, yapay zeka uygulamalarının gelişimini yedi küresel sektör üzerinden araştırdı. Yöneticiler, şirketlerin büyük çoğunluğunda kısmen devrede olan yapay zekaya karşı en büyük zorluk olarak yetenek yönetimini görüyor. KPMG Türkiye Teknoloji Sektör Lideri Gökhan Mataracı, "Araştırma, yapay zeka teknolojisine ilişkin sektörel riskleri ve zorlukları ortaya koyarken; yöneticilerin bugünün ve yarının yapay zeka ajandalarına ışık tutuyor" dedi.

YILLIK GELİRİ EN AZ 1 MİLYAR DOLAR OLAN ŞİRKETLER

KPMG, 'Thriving in an AI World' araştırmasıyla, küresel olarak en yaygın yedi sektördeki yapay zeka uygulamalarının gelişimini inceledi. Araştırmaya, sağlık, ilaç,

endüstriyel üretim, finansal hizmetler, teknoloji, perakende ve kamu sektörlerinde görev alan ve BT uygulamaları ile yapay zeka teknolojileri için karar verici konumundaki 950 yönetici katıldı. Katılımcı her bir şirketin yıllık geliri, en az 1 milyar dolar olarak ölçülürken yalnızca ilaç sektörü için minimum limit 100 milyon dolar olarak belirlendi.

Araştırmayı değerlendiren KPMG Lighthouse Türkiye Koordinatörü Gökhan Mataracı, "Yapay zekanın küresel nabzını tuttuk diyebiliriz. Yöneticilerin bu konudaki görüşlerine baktığımızda yapay zeka şirketlerin yüzde 79'unda kısmen devrede. Yapay zekanın tamamen devrede olduğu şirketlerin oranı ise yüzde 43. Yöneticilerin yüzde 85'i şirketlerinin yapay zeka uygulamaları konusundaki çalışmalarını hızlandırması gerektiğini düşünüyor. Yapay zeka çözümlerini konumlandırmak için vakit olduğu düşüncesi büyük bir yanılgı. İşletmelerin geleneksel iş yapış şekillerini modernize etmek ya da daha dijital yeteneklerini daha öne çıkarmanın tam vakti. Üstelik büyük yatırımlar yapmadan çevik yöntemleri kullanarak küçük ama değerli çözümler hayata geçirilebilir. Araştırmamız önemli bir kanıt olarak karşımıza çıkıyor" dedi.

Diğer yandan, yapay zeka uygulamalarının devreye alınmasının önünde bazı zorluklar görünüyor. Yetenek yönetimi ilk sırada. Yöneticiler çok yüksek oranda yapay zekayla ilgili gelişmeleri yakından takip ediyor ve mevcut çalışanlarına bu konuda yeni beceriler kazandırmayı hedefliyor. Ancak yüzde 69'u sürekli gelişen yapay zeka uygulamaları hakkında güncel bilgi sahibi olmakta zorluk yaşıyor. Birçok şirket çevik veri altyapısı kurmak için gerekli yatırımları henüz tamamladı. Bir kısmı da bilgi sistemleri için bulut teknolojilerine geçiş yapmış değil.

YAYGIN RİSK, SİBER SALDIRILAR

Şirketlerin yapay zekanın devreye alınmasında yaşadığı diğer bir zorluk olarak da risk yönetimi öne çıkıyor. Dijital dönüşüm 20'nci yüzyılda hayatımızda olmayan birçok yeni riski beraberinde getirdi. Raporda incelenen yedi sektörün altısında, yöneticiler yapay zeka uygulamalarındaki en yaygın riski siber saldırılar olarak görüyor. İkinci sırada da veri gizliliği ihlali geliyor.

Araştırmada öne çıkan diğer sonuçlar şu şekilde sıralanıyor;

- Yapay zeka etiğini hayata geçiren şirketlere bakıldığında endüstriyel üretim yüzde 89'la ilk sırada yer alıyor. İkinci sırada perakende (yüzde 78), üçüncü sırada ise teknoloji (71) geliyor. Yüzde 59 ile ilaç sektörü ve yüzde 53 ile kamu öne çıkıyor.

- Araştırmadaki şirketlere, yapay zekadan en çok fayda sağlayacak bölümler sorulduğunda ilk sırada yüzde 34 ile bilgi teknolojileri geliyor. Veri ve analitik yüzde 13, idari işler yüzde 12, müşteri hizmetleri yüzde 11, pazarlama ve iletişim yüzde 8, satış yüzde 6, finans yüzde 6 ve insan kaynakları yüzde 5.

YATIRIMLAR FARKLILIK GÖSTERİYOR

- Yapay zeka yatırımlarıyla ilgili olarak kısa vadedeki hedefler sektör bazında farklılık gösteriyor. Sağlık sektöründeki yöneticiler, önümüzdeki iki yıldaodak noktalarının telesağlık, robotik görevler ve hasta bakımı olacağını belirtiyor. İlaç sektöründe ise yapay zeka uygulamalarının, idari maliyetlerin azaltılması ve hasta veri analizlerinin yapılması için kullanılması öngörülüyor. Kamuda ise yapay zekanın, süreç otomasyonunun ve analitik yeteneklerinin iyileştirmesi için kullanılması bekleniyor.

VERİMLİLİK İÇİN OTOMASYON ŞART

- Endüstriyel üretim sektöründeki katılımcıların yüzde 52'si, robotik süreç otomasyonunun işlerinin verimliliği üzerinde büyük etki göstereceğini düşünüyor. Yapay zekanın ise özellikle ürüm tasarımı, geliştirme, mühendislik, bakım ve üretim faaliyetleri için fayda sağlamasını bekliyor.

SANAL GERÇEKLİK VE DERİN ÖĞRENME ÖNDE

- Teknoloji sektöründeki yöneticilerin yüzde 45'i, çıktıları iyileştirmek üzere sanal gerçeklik uygulamalarını kullanmayı hedefliyor. Yüzde 33'ü derin öğrenmenin dijital dönüşümde öne çıkacağını düşünüyor.

- Finansal hizmetler sektöründe ise şirketlerin uygulama alanları; suistimal tespit ve önleme, risk yönetimi ve süreç otomasyonu olarak öne çıkıyor.

- Perakende sektöründeki yöneticilerin yüzde 31'i müşteri hizmetleri için çağrı merkezlerinde chatbot uygulamalarına geçiş yapmayı hedefliyor.

Fotoğraflar: TOBB Fotoğraf Servisi

ORMAN YANGINI ÇIKAN BÖLGELERDE İNCELEMELERDE BULUNULDU.

"Doğamızı ve su kaynaklarımızı korumak milli meselemiz olmalı"

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, tahrip olan ormanların beraberinde iklim değişikliğini tetiklediğini belirterek, bu nedenle doğanın ve su kaynaklarının korunmasının önemine vurgu yaptı. Orman yangını çıkan Güney Bölgeleri'nde incelemelerde bulunan Başkan Hisarcıklıoğlu, TOBB olarak başlattıkları yardım kampanyası ile 1 günde 15.5 milyon liralık yardım topladıklarının bilgisini verdi.

Yerkürenin ekolojik denge anlamında artık taşıyabileceğinden fazla bir yükle karşı karşıya kaldığına atıfta bulunan Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, iklim değişikliğiyle mücadele kapsamında Türkiye'nin acilen gereken tedbirleri alması çağrısında bulundu. Yurdun güney bölgelerinde çıkan yangınları yerinde inceleyerek değerlendirmelerde bulunan Başkan Hisarcıklıoğlu, "Ormanların tahrip olması iklimde değişikliği tetikliyor. Bu nedenle doğamızı ve su kaynaklarımızı korumak en önemli milli meselemiz olmalı. Yaralar elbette ki en kısa süre içinde sarılacak. Kimsenin şüphesi olmasın. TOBB olarak yardım kampanyası başlattık. 1 günde 15.5 milyondan fazla yardım toplandı" dedi.

"46 kentte 214 orman yangını çıktı, bu tarihimizde bir ilk"

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, orman yangınlarının çıktığı Bodrum, Milas, Muğla, Marmaris ve Manavgat'a giderek incelemelerde bulundu. Ziyaretlerde yaptığı açıklamada, "Yangın felaketlerini yerinde görmek üzere Bodrum, Milas ve Menteşe'ye geldik. Buradan Marmaris'e, oradan Manavgat'a gideceğiz. 46 ilimizde 214 orman yangını çıktı. Tarihimizde bu bir ilk. 6 ilimizde yangınlar devam ediyor. Tüm ülkemizi üzdü ve bizleri derinden etkiledi. Başta devletimiz olmak üzere yangın söndürme çalışmalarında mücadele eden herkese teşekkür ediyorum" dedi.

"Oda ve borsalardan yardım kampanyasına 15.5 milyon TL"

Yangın sürecinde tüm Türkiye'nin tek yumruk olduğunu belirten TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, "Allah böyle günlerle bizi sınamasın. Ama bu birliktelik devam etsin. Ormanların tahrip olması iklimde değişikliği tetiklemektedir. Bu nedenle doğamızı ve su kaynaklarımızı korumak en önemli milli meselemiz olmalıdır. Yaralar sarılacaktır. Kimsenin şüphesi olması" şeklinde konuştu.

365 oda ve borsaya destek olmaları

çağrısında bulunarak başlattıkları nakdi yardım kampanyasında bir günde 15.5 milyon TL toplandığını ifade eden M. Rifat Hisarcıklıoğlu, sözlerine şöyle devam etti: "Ben camiamla gurur duyuyorum. Hepinize çok teşekkür ediyorum. Allah bir daha böyle sıkıntıları yaşatmasın. Bakanlıklardan gerekli izinleri alarak resmi yardım kampanyası başlattık. Bakınız daha bir gün oldu. Şu anda Türkiye'deki oda ve borsalarımızdan gelen nakdi yardım 15.5 milyon TL olmuş. İsteyen fidan dikecek, isteyen nakdi bağışta bulunacak. İsteyen ihtiyaçlar neyse, imkanlar neyse bunun karşılanması noktasında koca bir listem var."

"Züccaciye Meclisi yanan evlerin tabak çanağını verecek"

TOBB'a bağlı tüm birimlerin bu olağanüstü duruma karşı aynı hassasiyette yaklaştığına atıfta bulunan Rifat Hisarcıklıoğlu, Züccaciye Meclisi'nin yanan evlerin tüm tabak, çanak, bıçağını vermeyi önerdiğini iletti. Mobilya Sektörü Meclisi'nin de mobilya ihtiyaçlarını karşılamaya talip olduğuna işaret eden Hisarcıklıoğlu, Görüldüğü üzere müthiş bir dayanışmaya tanıklık ettiğimiz zor günleri hep beraber aşıyoruz. Allah bir daha böyle zor günler göstermesin. Bu muhteşem dayanışmayı depremde de görüyorduk. Türkiye'nin 81 vilayetinde bu dayanışma var. Hepsinin de yüreği sizlerle atıyor" ifadelerini kullandı.

Bölgeye yaptığı ziyaretin tamamlayıcı taraflarına da dikkat çeken TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, buradan alacağı bilgiler ışığında Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ile istişarelerde bulunacağını açıkladı. Hisarcıklıoğlu, "Ben sizlerin görüş ve önerilerini almak üzere geldim. Sizlerden alacağım görüş ve önerileri başta Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan olmak üzere bakanlara bizzat ileteceğim. Bu ülke çapında kampanyaya katkı vermek isteyenler ilk günden itibaren başladılar. Bir koordinasyon merkezi altında şu anda kimin neye ihtiyacı varsa bize müracaat ediyor, arkadaşlarımızı Türkiye çapında yönlendiriyoruz" diye konuştu.

Hisarcıklıoğlu, Oda/Borsa ve Meclis Üyelerini dinledi

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu ilk olarak gittiği Bodrum'da Bodrum Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı Mahmut Serdar Kocadon'dan bilgi aldı. Hisarcıklıoğlu, Bodrum TO meclis üyeleri ile de bir araya geldi. Daha sonra Milas'a geçen Rifat Hisarcıklıoğlu, burada Milas Ticaret ve Sanayi Odası'nı ziyaret ederek, meclis üyelerinin sorunlarını dinledi. Ziyarette Milas TSO Yönetim Kurulu Başkanı Reşit Özer, Hisarcıklıoğlu'na yangının etkileri hakkında bilgilendirmelerde bulundu. Orman yangınından etkilenen Yeniköy Termik Santrali'ni de ziyaret eden Hisarcıklıoğlu, hissedarlardan Nihat Özdemir ve işçiler adına Türk İş Başkanı Ergün Atalay'a geçmiş olsun dileklerini iletti.

TOBB Başkanı Rifat Hisarcıklıoğlu, Muğla Ticaret ve Sanayi Odası'nda ise Muğla Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Mustafa Ercan, Muğla Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı Hurşit Öztürk ve Oda/Borsa Meclis Üyeleri ile görüştü. Marmaris Ticaret Odası'nı da ziyaret eden Hisarcıklıoğlu, Marmaris Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı Mutlu Ayhan'dan yangınların son durumu hakkında bilgi aldı ve Meclis Üyeleri ile sohbet etti. İncelemelerine Antalya'da devam eden Rifat Hisarcıklıoğlu, Manavgat Ticaret ve Sanayi Odası'nı ziyaret ederek, meclis üyelerini dinledi. Hisarcıklıoğlu, Manavgat TSO Yönetim Kurulu Başkanı Seydi Tahsin Güngör'den bilgi aldı.

"İş dünyası olarak her türlü katkıyı yapacağız"

Yurt genelinde meydana gelen tüm afetler karşısında herkesin yardım yapmak için hazır beklediğini kaydeden TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, "Bu yangınlar bittikten sonra iş dünyası olarak her türlü katkıyı yapacağız. Devlet millet birlikteliği ile hepsinin üzerinden gelinecek. Oda ve Borsalarıma teşekkür ediyorum. Ne ihtiyaç varsa bize anında iletiyorlar. Biz de koordi-nasyon içerisindeyiz. Kampanyada toplanacak kaynaklar en çok ihtiyaç du-yulan alanlarda kullanılacak. Yangınlar sona erdikten sonra hep birlikte ağaçlandırma için çalışacağız. Allah milletimize bir daha böyle felaket ya-şatmasın" ifadelerini kullandı.

"30 Ağustos Zafer Bayramı tarihimizin gurur günüdür"

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, 30 Ağustos Zafer Bayramı dolayısıyla yayımladığı mesajda, bu tarihi günün, milletimizin bağımsızlık ve bir arada yaşama iradesinin en net ifadesi olduğunu vurguladı.

M. Rifat Hisarcıklıoğlu, "Tarihimiz göstermiştir ki, milletimiz hiç kimsenin boyunduruğu altında, tutsaklık içerisinde yaşamamıştır, yaşayamaz. En zor şartlar altında kazanılan Başkomutanlık Meydan Muharebesi, bunun en güzel örneğidir" dedi.

"Ekonomimizi büyütüp istihdam ve yatırımımızı artırmalıyız"

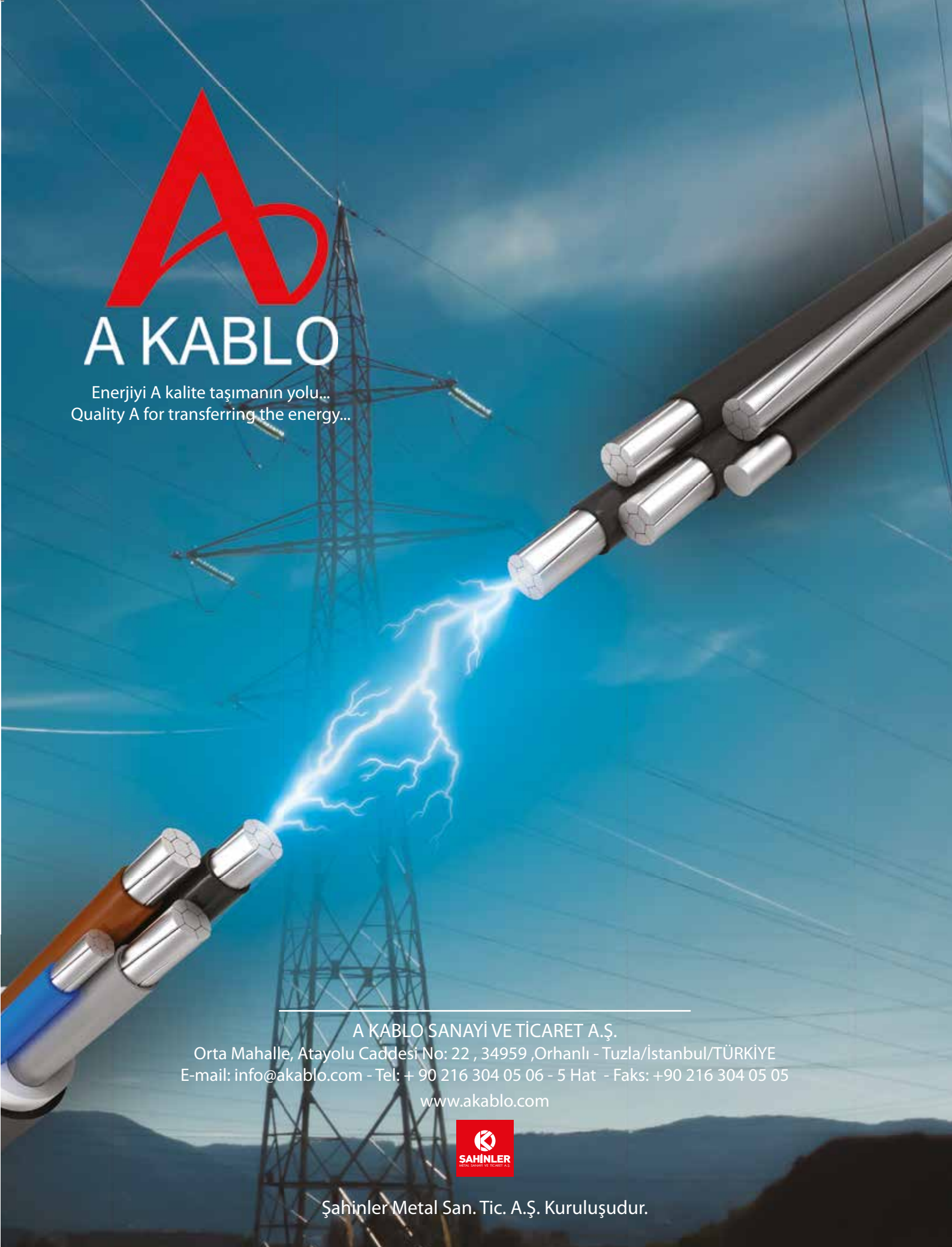
TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu mesajında şu ifadelere yer verdi: "30 Ağustos 1922, milletimizin bağımsızlığından asla vazgeçmeyeceğinin ilan edildiği tarihtir. Bu büyük zafer, hepimiz için gurur günüdür. Ecdadımızın bize kazandırdığı bu güzel tarihe ve değerlere sahip çıkmak zorundayız. Milletimiz hiç kimsenin boyunduruğu altında, tutsaklık içerisinde yaşamamıştır, yaşayamaz. Bu bilinçle beraber biz iş dünyasının temsilcilerine düşen en önemli görev ülkemizin ekonomisini büyütmek, istihdam ve yatırım iştahımızı her zaman canlı tutmaktır.

Geleceğimiz için canlarını feda eden ve bugün sahip olduğumuz imkânların temellerini atan, başta Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere, tüm şehit ve gazilerimize layık olabilmek için var gücümüzle çalışacağımızı bir kez daha ifade ediyor, tüm milletimizin 30 Ağustos Zafer Bayramını kutluyorum."

TOBB'dan 1.5 milyon fidan bağışı

TOBB, tüm üyeleri adına 1.5 milyon fidan bağışında bulundu. TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu fidan bağışına ilişkin olarak yaptığı açıklamada: "Her üyemiz için bir fidan düşüncesiyle yola çıktık. Yanan ormanlarımızı eski haline kavuşturmak, daha yeşil bir Türkiye için, TOBB, 365 Odamız ve Borsamız, 64 Sektör Meclisimiz, 81 ildeki Kadın ve Genç Girişimciler Kurullarımız olarak, 1.5 milyon üyemiz adına 1.5 milyon fidan bağışında bulunuyoruz" şeklinde konuştu. Öte yandan TOBB, devam eden yangınlar nedeniyle destekte bulunmak isteyen üyeleri için de ayrıca bir yardım kampanyası başlattı. Yardım kampanyasına katkıda bulunmak isteyenler bu adresten yardım yapabilecekler: https://tobb.org.tr/Sayfalar/20210804-YanginKampanyasi.php

A KABLO
Enerjiyi A kalite taşımanın yolu...
Quality A for transferring the energy...
A KABLO SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
Orta Mahalle, Atayolu Caddesi No: 22 , 34959 ,Orhanlı - Tuzla/İstanbul/TÜRKİYE
E-mail: info@akablo.com - Tel: + 90 216 304 05 06 - 5 Hat - Faks: +90 216 304 05 05
www.akablo.com
SAHİNLER
Şahinler Metal San. Tic. A.Ş. Kuruluşudur.

Türkiye- AB KİK üyelerinden, orman yangınları açıklaması

Türkiye-Avrupa Birliği (AB) Karma İstişare Komitesi (KİK) Türkiye kanadını oluşturan; HAK-İŞ, MEMUR-SEN, TESK, TÜRK-İŞ, TİSK, Türkiye KAMU-SEN, TOBB ve TZOB, orman yangınlarına ilişkin ortak bir açıklama yaptı.

Türkiye'nin işçi, çiftçi, işveren, memur, esnaf, tüccar, sanayici ve üreticilerini temsil eden sendikalar ve meslek örgütleri olarak son bir haftadır yurt genelinde meydana gelen yangınları endişeyle izlendiğini vurgulayan ortak açıklamada, "Çok sayıda orman yangını kontrol altına alınmış olmakla birlikte, farklı yerlerde orman yangınları halen devam ediyor. Yangınlarda hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Yüce Allah'tan rahmet, mağdur olanlara geçmiş olsun dileklerimizi iletiyoruz. Yangınları söndürmek için gece gündüz canla başla mücadele eden tüm ekiplere ve vatandaşlarımıza minnetlerimizi sunuyoruz" denildi.

"Devlet ve millet olarak bu zorluğun da üstesinden geleceğiz"

Ortak açıklamada şu ifadelere yer verildi: "Ülkemiz, her zaman olduğu gibi devlet-millet el ele bu zorluğun da üstesinden gelecek güç, kabiliyet ve imkânlara sahiptir. Ülkemizin bu yangın felaketine en yakın zamanda son vermeyi başarıp, hızlı bir restorasyon sürecini ortaya koyacağına ve devlet-millet dayanışması ile bütün yaraları saracağına inanıyoruz. Bu zor günlerde, devletimizin mücadelesine gölge düşürecek hususlardan kaçınarak, mücadele gücünü artıran birlik, beraberlik ve dayanışmanın öne çıkarılması gereken bir gündemi yaşıyoruz. Bizler, bu mücadelede imkânlarımız ölçüsünde devletimizin ve milletimizin yanındayız."

Açıklamada kimler yer aldı?

- Hak İşçi Sendikaları Konfederasyonu (HAK-İŞ)
- Memur Sendikaları Konfederasyonu (MEMUR-SEN)
- Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu (TESK)
- Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu (TÜRK-İŞ)
- Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu (TİSK)
- Türkiye Kamu Çalışanları Sendikaları Konfederasyonu (Türkiye KAMU-SEN)
- Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB)
- Türkiye Ziraat Odaları Birliği (TZOB)

COVID-19'a karşı aşılanma çağrısı yapıldı

Türkiye-Avrupa Birliği (AB) Karma İstişare Komitesi (KİK) Türkiye kanadını oluşturan; HAK-İŞ, MEMUR-SEN, TESK, TÜRK-İŞ, TİSK, Türkiye KAMU-SEN, TOBB ve TZOB, ortak açıklama ile COVID-19'a karşı aşılanma çağrısı yaptı.

Türkiye'nin işçi, çiftçi, işveren, memur, esnaf, tüccar, sanayici ve üreticilerini temsil eden sendikalar ve meslek örgütleri olarak son zamanlarda koronavirüs kaynaklı vaka sayılarının yeniden tedirgin edici seviyeye ulaşmasından endişe duyulduğu açıklamada vurgulandı. Toplumun tüm paydaşlarında tedbirli olunmaz ise salgını durdurmanın uzunca bir zaman dilimine işaret ettiğini dile getiren iş ve kamu dünyasının temsilcileri, ortak açıklamada "Geçen sene bilinmeyen bir düşmana karşı savaş veriyorduk. Hastalığın etkilerini bilmiyor, tedavi yöntemleri hakkında çok sınırlı bilgilerle hareket ediyorduk. Bilim insanlarının özverili çalışmaları sayesinde tedavi yöntemleri geliştirildi. Salgını sona erdirebilecek başlıca umut olan aşı devreye girdi. Aşıların kullanıma girmesi salgınla mücadelede herkesin elini güçlendiriyor" ifadelerini kullandı.

"Bireysel olduğu kadar toplumsal da bir sorumluluk"

Ortak açıklamada şu ifadelere yer verildi: "Salgına karşı önlem almak, aşı olmak bireysel duyarlılık olduğu kadar aynı zamanda bir toplumsal sorumluluktur. Eğitim, iş ve sosyal hayatın sekteye uğramaması için aşı olmazsa olmaz gereklilik haline gelmiştir. Zira henüz toplumsal bağışıklığı elde etmiş değiliz. En az iki doz aşı olmadan da bağışıklık elde edilemiyor. Şu an aktif vakalarımızın ve hastanelerde yatan hastalarımızın çok büyük kısmı aşısı tamamlanmamış kişilerden oluşuyor. Kısıtlama günlerine geri dönmeyi istemiyoruz. Dolayısıyla birinci önceliğimiz, tüm vatandaşlarımızın sorumlu bireyler olarak tedbirlerini alması ve aşı olarak topluma karşı ödevini yerine getirmesidir. Sevdiklerimizi korumak için aşı olmamız şart. 50 yaş üzeri vatandaşlarımızı bir an evvel 3. doz aşılarını olmaya, iki doz aşı olmamış vatandaşlarımızı da ikinci aşılarını yaptırmaya davet ediyoruz."

ÇUHADAROĞLU ALÜMİNYUM 2021
ÖĞRENCİ PROJE YARIŞMASI

Kazananlar belli oldu. Ayrıntılı bilgi için: **www.ogrenciprojeyarismasi.com**

YENİ YAŞAM ARAYÜZLERİ

İTÜ MİMARLIK FAKÜLTESİ

yapi.com.tr

mimarizm MİMARLIK VE TASARIM YAYIN PLATFORMU

27. Şahabettin Bilgisu Çevre Ödülleri sahiplerini buldu

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Kocaeli Sanayi Odası tarafından Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Kültür Merkezi'nde düzenlenen 27. Şahabettin Bilgisu Çevre Ödül Töreni'ne katıldı. Hisarcıklıoğlu, çevre konusu henüz gündemde değilken, Kocaeli Sanayi Odası'nın bu işe sahip çıkarak, doğru bir vizyon ortaya koyduğunu söyledi.

Kocaeli Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Ayhan Zeytinoğlu ile TOBB Yönetim Kurulu'nda ve İKV'de birlikte çalıştıklarını ifade eden TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, kendisinin bilgisinden ve tecrübesinden istifade ettiğinin altını çizdi. Bu salgın döneminde ilk andan itibaren Ayhan Zeytinoğlu ile birlikte pek çok çalışma gerçekleştirdiklerine atıfta bulunan Hisarcıklıoğlu, "Kocaeli başta olmak üzere, tüm illerden ve sektörlerden bilgileri topladık. TOBB yönetiminde mesai arkadaşım olarak, dertlerinize tercüman oldu, sizlerin taleplerini dile getirdi. Birlikte, hükümetimize yüzden fazla öneri ve talep sunduk. Bunların bir kısmı hayata geçti, bir kısmı geçmedi. Bundan sonra da sizlerin Odamıza ileteceğiniz her konuyu, gündemimize alacağız. İlgili bakanlara bizzat anlatıp, başkanlarımızla birlikte takip etmeye devam edeceğiz. COVID-19 salgını herkese dünyayı ne kadar hoyrat kullandığını göstererek problemlerin ancak elbirliğiyle çözülebileceğini gösterdi" ifadelerini kullandı.

"AB'den çevreyi korumak adına karbon eşitleme vergisi geliyor"

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, toplumun tüm paydaşlarının aynı bilinç ve ruh birlikteliğiyle iklim değişikliğiyle mücadele sorununa eğilmesi gerektiğini de belirterek, aksi bir durumda başarının gelmeyeceğini iletti. Benzer bir söylemi pandemi ile mücadele için de kullanabileceklerine işaret eden Hisarcıklıoğlu, şöyle devam etti: "Avrupa Birliği iklim değişikliği için somut bir program başlattı. Hedef karbon emisyonunun 2030'da 1990'daki seviyesine düşürmek. Yani yüzde 55'in altına indirmek. Bu kapsamda AB ithal edeceği ürünlerin bir kısmında karbon eşitleme vergisi getiriyor. Yani çevreyi kirletiyorsan, havayı kirletiyorsan karbon eşitleme vergisi. Kullandığın aydınlatmadaki enerjiye kadar bakar hale gelecekler. Mesela 1 ton karbon emisyonu için 50 dolarlık vergi tutarı olsa sadece Türkiye olarak AB'ye aktarmamız gereken vergi tutarı yaklaşık 2 milyar avro civarında oluyor. Yani 2 milyar avro hepimizin cebinden AB'ye finanse edeceğiz. Tercih bizim. 2 milyar avroyu dönüşüme mi aktaracağız yoksa Avrupa'ya mı vereceğiz? Bu tutar zaman içinde de yükselecek. Gerekli önlemleri almaz isek muhtemelen 2023'ten itibaren her yıl 2 milyar avroluk bir tutarı doğrudan AB'ye aktarmaya başlayacağız."

"Zaman, reaktif değil proaktif olma zamanı"

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, önümüzdeki bu yeni dönemde, kendisinde teknolojik değişimi tetiklemeyen ülkelerin, uluslararası rekabet gücü kaybına uğrayacağını belirterek, "Karbon emisyonlarını azaltmaya yönelik tedbir alanlar düşük riske ve düşük faiz maliyetine tabi olacak. O halde, Türkiye'nin mevcut teşvik sistemini, yeşil dönüşüm ekseninde hızla gözden geçirmesi gerek" şeklinde konuştu.

M. Rifat Hisarcıklıoğlu: "İşte o yüzden, bizim de gündemimiz; adil geçiş, adil dönüşüm, adil rekabet olmalı. Bu kapsamda birincisi, Paris İklim Anlaşması konusunda meclisimiz artık bir karar almak zorunda. İkincisi, Türkiye'nin 2050 yılına uzanan ciddi bir 'Karbon Emisyonu Niyet Belgesi' hazırlaması gerekir. Bu da 2050 yılına uzanan bir ekonomik dönüşüm programı demektir. Üçüncüsü, Avrupa Birliği ile Gümrük Birliği Modernizasyonu, Yeşil Mutabakatı kapsayacak şekilde yapılmalıdır. Dördüncüsü, kamuda Yeşil Mutabakat konusunda, özel sektörün de içinde yer aldığı bir stratejik vizyon ortaya konmalı. Beşinci olarak bu yatırımların finansmanını kolaylaştırmak için CDS primleri de düşürülmeli. Bunun için de bir reform, bir yol haritası açıklanmalı. İnsanların dünyaya ve dünyadaki diğer canlılara verdiği hasar artık telafi edilemez boyutlara geldi. Bu nedenle geç olmadan, daha büyümeden hasarı sınırlandırmak lazım. Reaktif değil, proaktif olma zamanı. Geç olmadan harekete geçelim" dedi.

ŞİMŞEK İNŞAAT NAK. ELEK. OTO. PLS. TİC. SAN. A.Ş.

Elazığ Yolu 22. Km. Diyarbakır OSB 113 Ada 27 Nolu Parsel
14. Cad. No:6 Yenişehir / Diyarbakır
Tel: 0412 502 01 10-11-12 Faks: 0412 502 01 13
Web: www.simsekaluminyum.com
E mail: info@simsekaluminyum.com

Şimşek Aluminium
Scoal®

Cumhurbaşkanı, TOGG Yönetim Kurulu üyelerini kabul etti

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Türkiye'nin Otomobili Girişim Grubu (TOGG) Yönetim Kurulu üyeleri ile bir araya geldi. Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde basına kapalı gerçekleştirilen kabulde, TOBB Başkanı ve TOGG Yönetim Kurulu Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Yönetim Kurulu üyeleri Tuncay Özilhan, Bülent Aksu, Ahmet Nazif Zorlu, Fuat Tosyalı ile TOGG Üst Yöneticisi Gürcan Karakaş yer aldı. Kabulde, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank ile Hazine ve Maliye Bakanı Lütfi Elvan da hazır bulundu.

Başkan Hisarcıklıoğlu, Bakan Bilgin görüşmesi

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Prof. Dr. Vedat Bilgin ile bir araya geldi. Görüşmede, çalışma hayatına ilişkin gündemdeki konular değerlendirildi.

Eski Başbakan Binali Yıldırım'a ziyaret

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, eski Başbakan, AK Parti Genel Başkanvekili Binali Yıldırım'ı makamında ziyaret etti.

TATMÜHENDİSLİK

Çayırova'da 10.000 m² alanda bulunan tesisimizde Lojistik ve Depolama çözümleri ile hizmetinizdeyiz

- **6 Rampa; 80 TIR outband, 40 TIR inbound**
- **7/24 güvenlik brimi , kamera sistemi**
- **Modern yayngın söndürme sistemine sahip bina**
- **Konsollu ve back to back raf sistemleri, Raflı alan dışında müşteri bazlı lokasyonlarda bulk sistemi ile depolama**
- **Picker ve forkliftle donanımlı taşıma ekipmanları**
- **Paletli ve dökme yükleme**
- **Ambalajlama, setleme, paketleme, etiketlendirme hizmetleri**

Merkez: Mesa Nurol Kirazlibahce Sitesi C1/D:5 Bahcesehir/İSTANBUL
Lojistik Depo: Akse Mah.553.Sok. Reysaş Sitesi 14/1 Çayırova/KOCAELİ
Şube: İstanbul Endüstri ve Serbest Bölgesi Matraş Cad. No:3 Tuzla/İSTANBUL
www.tatpurchase.com – akutur@tatpurchase.com – eturan@tatpurchase.com – tbatmaz@tatpurchase.com
0 (531) 375 48 41 – 0 (533) 777 20 30

‘Sürdürülebilir Lojistikte İnovasyon, Yeni Trendler ve Yeşil Lojistik Uygulamaları’ konulu panel düzenlendi

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığınca, ‘Lojistik-Mobilite-Dijitalleşme’ ana temasıyla düzenlenen 12’nci Ulaştırma ve Haberleşme Şurası’nda, ‘Sürdürülebilir Lojistikte İnovasyon, Yeni Trendler ve Yeşil Lojistik Uygulamaları’ konulu panel düzenlendi. İstanbul Atatürk Havalimanı C Terminali Etkinlik Merkezi'ndeki panelde konuşan İMEAK Deniz Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı Tamer Kıran, denizcilik sektöründeki yeni uygulamaları değerlendirdi.

Sürekli olarak daha da sıkılaştırılan, yapılması zor hale gelen kurallar silsilesinin her hafta, her ay denizcilik sektörünü karşısına çıktığını belirten Tamer Kıran, “Örneğin; Uluslararası Denizcilik Örgütü (IMO) 2018 yılında bir hedef koymuştu. Demişti ki; ‘2050 yılına kadar karbon emisyonlarını yüzde 50 azaltmalıyız’. Aradan 3 sene geçti, bu karar revize oldu, şimdi 2050 yılında sıfır emisyonu konuşuyoruz. Bir taraftan AB, bir taraftan IMO birbirlerinden farklı kurallar koyarak uygulama içerisinde bulunuyorlar.” diye konuştu.

“Sıfır emisyon bugünkü teknolojiyle mümkün değil”

Sıfır emisyon dendiğinde bugünkü teknoloji ve fosil yakıtlarla bunun mümkün olmadığını vurgulayan Tamer Kıran makinaların çoğunun petrol türevlerinden yakıtlar kullanılarak çalıştığını belirtti. Cüzi miktarda LNG ile çalışan makinaların olduğunu ama LNG’nin de netice olarak sadece dörtte bir kadar emisyonları azalttığını söyledi. Dolayısıyla sıfır emisyonu sağlayacak teknolojinin öncelikle bulunması gerektiğine dikkat çeken Kıran, “Metanol, amonyak, hidrojen, elektrik gibi alternatif yakıtlar var ama hepsinin birbirine göre farklı dezavantajları bulunuyor. Elektrikte batarya kapasitesi uzun seyirlerde yeterli olmuyor. Amonyakta ise o kadar büyük kapasite amonyağı depoladığınız zaman onun yarattığı çevre tehlikesi büyük... Keza hidrojende suyun gücünden yararlanılıyor ama miktar olarak çok büyük tank kapasitesi ihtiyacı var” dedi.

“Gelişen yeni teknoloji karşısında tedbirler almalı, pay çıkarmalıyız”

Diğer yandan operasyonel verimlilik için yapılan teknolojik çalışmalara değinen Tamer Kıran, Türkiye gemi inşa sektörünün tüm bu yenilikleri yakından takip ettiğini ve ülkemizde yapılan projelerde uygulamaya çalışıldığını belirterek, örnekler verdi. Tamer Kıran, “Dünya yepyeni bir düzene gidiyor. Bugün var olan gemilerin bir anda tamamen devre dışında kalabileceği bir yere gidiyoruz. Şu anda dünyada 2.5 trilyon dolarlık gemi yüzüyor. 2.5 trilyon dolarlık bir ekonomi önümüzdeki 5-10 sene içerisinde yenilenmek zorunda. Yeni teknolojilerin uygulanması ile belki bu miktar 7-10 trilyon dolar olacak. Ülke olarak bunun bilincinde olup, buna göre tedbirlerimizi almayı ve ‘ondan ne kadar pay alabiliriz’e bakmamız gerekiyor” diye konuştu.

“Gemi çalışanlarının kontrat süreleri ivedilikle yenilenmeli”

Avrupa Denizcilik Emniyeti Ajansı (EMSA) İcra Direktörü Maja Markovcic Kostelac’ın da konuşmacı olarak yer aldığı panelde, gemi çalışanlarının sıkıntılarını da dile getiren Tamer Kıran, pandemi döneminde emek sarf edip, büyük fedakarlıklar yapan bu insanların maalesef kontrat süreleri bittiğinde evlerine gidemediklerini kaydederek, “Derhal hükümetler nezdinde bu işe artık çare bulunmalı, yoksa sürdürülebilirlik açısından hakikaten artık son raddeye gelmiş durumdayız. Gemi çalışanları neredeyse 10-11 aydır gemilerdeler. Bunları bir an önce kontrat bitiminde değiştirmemiz gerekiyor. Bu hepimizin sorunu” dedi.

2020 Yılı Fındık İhracat Rekortmenleri Ödül Töreni yapıldı

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Dünya Fındık Haftası kapsamında düzenlenen 2020 Yılı Fındık İhracat Rekortmenleri Ödül Töreni'ne katıldı. Törende konuşan TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Türkiye'nin son haftalarda birden fazla felaket yaşadığını belirterek, "Ama inanıyorum ki tüm bu felaketleri mukavemetle, mücadele dirayetimizle, birlik ve beraberlikten doğan direncimizle, göğüsleyeceğiz. Birbirimize dayanarak, birbirimizden güç alarak, Allah'ın inayetiyle, bu sıkıntıları da geride bırakacağız" dedi.

"Hazinelerimizin kıymetini bilelim"

Karadeniz Bölgesi için altın değerinde iki hazinenin bulunduğuna işaret eden Başkan Rifat Hisarcıklıoğlu, fındık ve turizmin söz konusu hazineler olduğuna dikkati çekti. Hisarcıklıoğlu, "Kıymetini bilirsek, hem bizi hem de gelecek kuşakları zengin eder. Ama sadece miktara değil, kaliteye de odaklanmamız lazım. Aynı çay gibi, fındık da hem bölge insanımız hem de ülkemiz için stratejik bir ürün. İthal girdisi olmadan, her sene 2-3 milyar dolar kazandığımız, belki de en yerli ve milli kıymetimiz. Hem insanlarımızı burada tutuyor hem de kökleriyle toprağı yok olmaktan erozyondan koruyor. Yani fındık, sadece fındıktan ibaret değildir" ifadelerini kullandı.

"Fındık inovasyonuyla katma değer sağlanacak"

Fındığa ve fındık bahçelerine gözü gibi bakmak zorunda olduklarını vurgulayan M. Rifat Hisarcıklıoğlu, "İyi kurutup, doğru çuvallayıp, kaliteli şekilde pazara indirmeliyiz. Makineli tarıma geçerek maliyeti azaltıp, sürümü artırmalıyız. Yaşlanan bahçeleri, verimden düşen ağaçlarımızı, devletin de desteğiyle yenilemeliyiz. Verimi arttırdıkça hasadımız da kazancımız da çok daha bol ve bereketli olacaktır" dedi.

İhracat gelirinin ikiye katlanıp, 4-5 milyar bandına çıkabileceğini de ekleyen M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Trabzon Ticaret Borsası'nın bu vizyonla, fındıkta verimi artırmak için çeşitli projeleri hayata geçirdiğini, örnek bahçeler kurduğunu, üreticiye fidan dağıttığını, 'Fındıkta Verim ve Kaliteyi Arttırma Projesi'ne imza attığını, en çok tüketilen ekmeğe bu ürünü katmak üzere, 'Fındıklı Ekmek' gibi bir inovasyonu hayata geçirdiğini ve Dünya Fındık Haftası vesilesiyle, sektörün tüm paydaşlarını burada bir araya getirdiğini ifade etti. Fındığa katma değer katmak zorunda olduklarını belirten TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, 2 milyar dolarlık gelir elde ettiklerini ama yurtdışında çikolataya koyunca 10 milyar dolara ulaştığını söyledi.

M. Rifat Hisarcıklıoğlu, daha fazla ihracat yapmak için daha kaliteli fındık üretmek ve fındığı ürüne dönüştürüp satmanın önemini vurguladı.

Hisarcıklıoğlu'ndan Milli Eğitim Bakanı'na ziyaret

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Milli Eğitim Bakanı Mahmut Özer'e hayırlı olsun ziyaretinde bulundu.

Başkan, Ankara Uluslararası Fuarcılık ve Kongre AŞ Yönetim Kurulu toplantısına katıldı

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Ankara Uluslararası Fuarcılık ve Kongre AŞ Yönetim Kurulu toplantısına katıldı.

Başkandan, Ankara Kent Konseyi Başkanı Yılmaz'a ziyaret

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Ankara Kent Konseyi Başkanlığına yeniden seçilen Ankara Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Halil İbrahim Yılmaz'a hayırlı olsun ziyaretinde bulundu.

Yerköy TSO Başkanı Mehmet Kaya'yı kaybettik

Yerköy Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Kaya vefat etti. TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, merhuma Allah'tan rahmet, ailesi ve iş dünyasına başsağlığı diledi. M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Mehmet Kaya'nın gerek bölgesindeki iş çevresi, gerek TOBB camiası için önemli hizmetler gerçekleştirdiğini ifade ederek Kaya'nın ölümünden duyduğu üzüntüyü dile getirdi.

Kastamonu TSO Meclis Başkanı'na taziye ziyareti

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, abisi Tuğrul Dellaloğlu'nu kaybeden Kastamonu Ticaret ve Sanayi Odası Meclis Başkanı Turgay Dellaloğlu'na taziye ziyaretinde bulundu.

Gemlik TB Başkanı Çakır'a taziye ziyareti

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, geçen ay babası Hüseyin Çakır'ı kaybeden Gemlik Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı Özden Çakır'a taziye ziyaretinde bulundu.

Başkan Hisarcıklıoğlu, fındık hasadında

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Trabzon Ticaret Borsası öncülüğünde başlatılan fındıkta verimi ve kaliteyi artırma projesi kapsamındaki örnek bahçede fındık hasatı yaptı. Hasatta konuşan TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Türk fındığında yaşanan en büyük sorunlardan birinin verim ile kaliteyi arttırmak olduğuna dikkat çekerek: "Fiyattan daha çok bundan sonra odaklanmamız gereken şey fındıktan dönüm başına aldığımız verimi ve kaliteyi arttırmak olmalıdır. Bu konuda son yıllarda yapılan çalışmalar, gösterilen gayretler umut vericidir. Yeni bir fındık anlayışı, yeni bir fındık ekme ve ürün elde etme anlayışına doğru gidiyoruz. Bu da Türkiye'ye 2 milyar dolardan, 6 milyar dolara gelire doğru götürecektir" dedi.

Gençlerbirliği Başkanı Akdaş'tan Başkana ziyaret

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Gençlerbirliği Spor Kulübü Yönetim Kurulu Başkanı Niyazi Akdaş ve beraberindeki heyeti kabul etti.

Gebze TO Darıca Hizmet Kompleksinin temeli atıldı

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Gebze Ticaret Odası Darıca İlçesi Hizmet Kompleksi Temel Atma Töreni'ne katıldı. Törenin açılışında konuşan TOBB Başkanı, Hizmet kompleksinin Darıca'ya hayırlı olmasını diledi. Gebze Ticaret Odası'nın vizyonu ve faaliyetleriyle devamlı öne çıkan çok başarılı bir ticaret odası olduğunu vurgulayan Hisarcıklıoğlu, "Gebze belki bir il değil ama odamızın kalitesi çalışmalarıyla il odaları ile rekabet edebilir hale geldi. Gebze Ticaret Odamız akredite bir oda. Akredite oda demek, dünya çapında oda sisteminin akredite sistemi var. 5 yıldızlı hizmet verenlere belge veriliyor. 5 yıldızlı oda oluyor aynı turizmde otellerde olduğu gibi. Bugün Gebze Ticaret Odamızda 5 yıldızlı oda. Paris, Berlin, Londra ticaret odaları üyelerine hangi standartta hizmet veriyorsa, Gebze Ticaret Odamız da aynı seviyede hizmet veriyor" dedi.

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Gebze Ticaret Odası'nın sosyal sorumluluk konusunda ve her milli meselede de devamlı aktif olarak kendini gösterdiğini belirterek: "İşte en son Muğla'daki orman yangında daha ilk günden hızla seferber oldu. Nail Çiler kardeşim hızla bölgeye intikal etti. Sahada gözlerimle gördüm. Canla başla çalıştı. İhtiyaç olan ürünleri Gebze'den temin edip bölgeye gönderilmesini sağladı. Yangında zarar gören vatandaşların ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla muazzam bir çalışma yapıyorsunuz. Bir ticaret odası daha ne yapsın. Nerede sıkıntı varsa nerede ihtiyaç varsa Gebze Ticaret Odamız orada ve elini taşın altına koymuş durumda. Gebze'ye değer katmış, sizler için her konuda hizmet üretmiş. Böyle bir aktif odaya sahip olması Gebze için büyük bir şans, fırsattır. Gebze için bir gurur kaynağıdır" şeklinde konuştu. Törene M. Rifat Hisarcıklıoğlu'nun yanı sıra, Kocaeli Valisi Seddar Yavuz, Kocaeli Büyükşehir Belediye Başkanı Doç. Dr. Tahir Büyükakın, Darıca Belediye Başkanı Muzaffer Bıyık, Gebze Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı Nail Çiler ve davetliler de katıldı.

Hisarcıklıoğlu, Bursa TSO Otomotiv Konseyi toplantısında

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Bursa Ticaret ve Sanayi Odası Otomotiv Konseyi toplantısına video konferans aracılığıyla katıldı. TOGG CEO'su Gürcan Karakaş'ın da katıldığı toplantıda, Türkiye'nin Otomobili'nde gelinen son nokta değerlendirilirken, otomotiv tedarik sanayinin mobilite ekosistemine dönüşümü ve yeni lige hazırlık konuları da konuşuldu.

Hisarcıklıoğlu'ndan Boyabat TSO'ya ziyaret

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Boyabat Ticaret ve Sanayi Odası'nı ziyaret ederek, Yönetim Kurulu Başkanı Abdullah Genç'e hayırlı olsun dileklerini iletti. M. Rifat Hisarcıklıoğlu ziyarette, meclis üyeleri ile görüş alış verişinde bulundu.

Hisarcıklıoğlu, Gemlik TSO'da

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Gemlik Ticaret ve Sanayi Odası'nı ziyaret ederek, Gemlik TSO Yönetim Kurulu Başkanı Paşa Ağdemir ve meclis üyeleri ile sohbet etti.

Hisarcıklıoğlu, 26 yeni fabrika ve altyapıların açılış törenine katıldı

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın katılımıyla, Ankara 2. Organize Sanayi Bölgesi'ndeki (OSB) bir fabrikada düzenlenen 26 yeni fabrika ve altyapıların açılış törenine katıldı.

İç Anadolu Bölgesi Oda Üyelerine U-ETDS Semineri

Ulaştırma Elektronik Takip Denetim Sistemi (U-ETDS) Seminer serisi İç Anadolu Bölgesi Oda Üyelerine yönelik olarak 18 Ağustos 2021 tarihinde yapıldı. TOBB desteği ve katılımı ile Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı yetkililerince, Ulaştırma Elektronik Takip ve Denetleme Sistemi hakkında açıklayıcı bilgiler verilirken, seminer sonunda katılımcıların soruları cevaplandı.

Başkan, Dilovası Sosyal Etki Merkezi'ni inceledi

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Gebze Ticaret Odası ve Gıda Kurtarma Derneği'nin destek verdiği Dilovası Sosyal Etki Merkezi'ni ziyaret ederek, incelemelerde bulundu.

İpsala Ticaret Borsası'ndan Hisarcıklıoğlu'na ziyaret

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, İpsala Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı Necmi Sezer ve beraberindeki yönetim kurulu üyelerini kabul etti.

Başkan, Kocaeli Ticaret Odası'nı ziyaret etti

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Kocaeli Ticaret Odası'nı ziyaret ederek, KOTO Yönetim Kurulu Başkanı Necmi Bulut ve meclis üyeleri ile fikir alış verişinde bulundu.

Başkandan İMEAK Kocaeli Şubesi'ne ziyaret

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, İMEAK Kocaeli Şubesi'ni ziyaret etti. İMEAK Kocaeli Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı Vedat Doğusel ve Meclis üyeleri ile bir araya gelen M. Rifat Hisarcıklıoğlu, yaşanan sıkıntıları gündeme getirdi ve çözüm önerileri noktasında istişarede bulundular.

Başkan, Orhangazi TSO'yu ziyaret etti

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Orhangazi Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Erol Hatırlı ve meclis üyeleri ile bir araya geldi. Toplantıda, pandemi sürecinde yaşanan sıkıntılar dile getirildi ve çözüm önerileri ele alındı.

İznik Heyeti'nden Başkan Hisarcıklıoğlu'na ziyaret

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, kendisini makamında ziyaret eden İznik Heyeti'ni ağırladı. Ziyarette; İznik Kaymakamı Recai Karal, İznik Belediye Başkanı Kağan Mehmet Usta, İznik İlçe Milli Eğitim Müdürü Muhammed Asil, İznik TSO Yönetim Kurulu Başkanı Mahmut Dede ve İznik TSO Meclis Başkanı Hüseyin Yılmaz yer aldı. M. Rifat Hisarcıklıoğlu heyete nazik ziyaretleri için teşekkür etti.

Başkan Hisarcıklıoğlu, TÜGİAD heyeti ile görüştü

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Türkiye Genç İş İnsanları Derneği (TÜGİAD) Başkanı Nilüfer Çevikel ve beraberindeki heyet ile görüştü.

İskenderun Kaymakamı ve İskenderun TSO Başkanı'nı kabul

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, İskenderun Kaymakamı İskender Yönden ve İskenderun Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Levent Hakkı Yılmaz'ı makamında kabul etti.

İskenderun Belediye Başkanı Tosyalı, Başkanla istişare yaptı

İskenderun Belediye Başkanı Fatih Tosyalı, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu'nu ziyaret etti. Nezaket ziyaretinde karşılıklı görüş alışverişinde bulunuldu.

Trabzon TSO'yu ziyaret eden Hisarcıklıoğlu'ndan Olimpiyat Şampiyonu Boksöre tebrik

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Trabzon Ticaret ve Sanayi Odası'nı ziyaret ederek, Yönetim Kurulu Başkanı Suat Hacısalihoğlu, Meclis Başkanı Şadan Eren ve Meclis Üyeleri ile görüştü. Hisarcıklıoğlu, toplantıda 2020 Tokyo Olimpiyat Oyunları'nda Boks Branşında kadınlar 69 kilo finalinde Çinli rakibi Hong Gu'yu mağlup ederek, Olimpiyat Şampiyonu olan Milli Sporcu Busenaz Sürmeneli ve Antrenörü Cahit Süme ile de bir araya geldi.

"Bayrağımızı bir kez daha göndere çekeceksiniz"

Busenaz Sürmeneli'nin başarısının, Türkiye'nin ve Trabzon'un başarısı olduğunu belirten TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, "Busenaz'ın bundan sonra da ülkemizi temsil ederek bayrağımızı yeniden göndere çekeceğine inanıyorum. Başarılarının devamını diliyorum" dedi.

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Trabzonspor Kulübü sporcusu Busenaz Sürmeneli ve antrenörü Süme'yi kutlayarak, cumhuriyet altını hediye etti. Trabzonspor Kulübü Genel Sekreteri Ömer Sağıroğlu da Hisarcıklıoğlu'na, üzerinde adının yazılı olduğu '61' numaralı Trabzonspor forması ile kaşkol takdim etti.

Hisarcıklıoğlu, Sinop TSO'da

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Sinop Ticaret ve Sanayi Odası'nı ziyaret etti. Ziyarette, Sinop TSO Yönetim Kurulu Başkanı Salim Akbaş ve meclis üyeleri ile sohbet etti. M. Rifat Hisarcıklıoğlu, yaşanan sıkıntıları ele alarak çözüm önerilerini görüştüklerini, sorunları ilgili kurumlara ileterek sonuçlandırmak üzere takip edeceklerini söyledi.

Başkan, Rize TSO / TB müşterek toplantısında sorunları dinledi

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Rize Ticaret ve Sanayi Odası ve Rize Ticaret Borsası müşterek toplantısına katıldı. M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Rize Ticaret ve Sanayi Odası, Rize Ticaret Borsası meclis üyeleri ve Rize Kadın Girişimciler Kurulu ve Genç Girişimciler Kurulu üyeleri ile istişarelerde bulundu.

Hisarcıklıoğlu, Rize KGK Başkanı Yasemin Suyabatmaz'ı ziyaret etti

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, TOBB Rize Kadın Girişimciler Kurulu Başkanı Yasemin Suyabatmaz'ın otelini ziyaret etti.

Yalova TSO ziyareti

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Yalova Ticaret ve Sanayi Odası'nı ziyaret ederek, Yönetim Kurulu Başkanı Tahsin Becan ve meclis üyeleri ile sohbet etti.

Hisarcıklıoğlu, Körfez Ticaret Odası'nı ziyaret etti

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Körfez Ticaret Odası'nı ziyaret ederek, Körfez Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı Recep Öztürk ve meclis üyeleri ile bir araya geldi.

Vergi Danışma Kurulu toplandı

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Vergi Danışma Kurulu, Yönetim Üyesi Zeki Kıvanç'ın katılımı ile Kurul Başkanı Fatih Dural Başkanlığında 24 Ağustos 2021 tarihinde video konferans yöntemiyle toplandı.

TOBB KGK'dan Antalya'da yangın bölgesine ziyaret

TOBB Kadın Girişimciler Kurulu Başkanı Nurten Öztürk ve beraberindeki heyet, orman yangınlarının etkili olduğu Antalya'ya gelerek, yangından zarar gören köylere geçmiş olsun ziyaretinde bulundu. Heyet ayrıca Antalya Ticaret ve Sanayi Odası, Antalya Ticaret Borsası ve Manavgat Ticaret ve Sanayi Odası'nı da ziyaret etti. Heyette; TOBB Kadın Girişimciler Kurulu Başkanı Nurten Öztürk, TOBB KGK Başkan Yardımcısı Günseli Özen, TOBB KGK Üyesi Fatma Aydoğdu, TOBB Antalya KGK Başkanı Serap Kocaoğlu, TOBB Mersin KGK Başkanı Ayla Harp, TOBB Erzurum KGK Başkanı Feride Eda Çalıkuşu, TOBB Nevşehir KGK Başkanı Gülper Gündüz Yassı, TOBB Bursa KGK Başkanı Sevgi Saygın, TOBB Aydın KGK Başkanı Esen Türker, TOBB İstanbul KGK Başkanı Hatica Güner Kal, TOBB İzmir KGK Başkan Yardımcısı Zeynep Öner, TOBB Antalya KGK İcra Komitesi Üyeleri ve Kurul Danışmanı Efsun Gedik yer aldı.

Kadın Girişimciler, Kooperatif Alt Çalışma Grubu toplantısında buluştu

TOBB Kadın Girişimciler Kurulu Başkan Yardımcısı ve Networking Çalışma Grubu Başkanı Melisa Tokgöz Mutlu Başkanlığında, Kooperatif Alt Çalışma Grubu toplantısı gerçekleştirildi. Kadın kooperatiflerinin etkinliğinin ve sürdürülebilirliğinin artırılması yönünde değerlendirmelerin yapıldığı toplantıya, alt çalışma grubu üyeleri 1. Bölge Batı Akdeniz Temsilcisi Serap Kocaoğlu, 2. Bölge Doğu Akdeniz Temsilcisi Ayla Harp, 3. Bölge Batı Karadeniz Temsilcisi Nuray Alpboğa, 7 Bölge İç Anadolu Temsilcisi Gülper Gündüz Yassı ve 8. Bölge Doğu Marmara Temsilcisi Sevgi Saygın katıldı.

Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı, Sağlık ve Kimya Ürünleri Çağrısı Bilgilendirme Semineri yapıldı

Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı Sağlık ve Kimya Ürünleri Çağrısı Bilgilendirme Semineri internet üzerinden gerçekleştirildi. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ve Organize Sanayi Bölgeleri Üst Kuruluşu iş birliğinde gerçekleştirilen webinarda; Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı kapsamında ilan edilen sağlık ve kimya alanında 421 ürün ve 80 teknolojiyi destekleyen Sağlık ve Kimya Ürünleri çağrısı anlatıldı.

Toplantının açılış konuşmaları Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Bakan Yardımcısı Mehmet Fatih Kacır, TOBB Başkan Yardımcısı Ayhan Zeytinoğlu ve OSBÜK Başkan Yardımcısı Seyit Ardıç tarafından gerçekleştirildi. Seminerin bilgilendirme paneli kısmında ise Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Program Yönetimi Daire Başkanı Hakan Erten tarafından bir sunum gerçekleştirildi. Seminer sonunda katılımcıların konu hakkındaki soruları cevaplandırıldı.

TOBB Adıyaman Genç Girişimler Kurulu, kente yatırım almayı sürdürüyor

TOBB Adıyaman Genç Girişimler Kurulunun girişimleri ile Adıyaman'a yatırımcı gelmeye devam ediyor. Türkiye'de üç ilde üretim yapan Zirve Şapka; yurtiçi ve yurtdışı pazarına sunmak üzere Türkiye'nin modern üretim tekniklerine sahip entegre tesisini Adıyaman Gölbaşı OSB'de inşa edecek. 250 kişinin istihdam edileceği tesiste şapka, bere, eldiven, atkı, yelek ve çok amaçlı şapkalar üretilecek. Firma TOBB Adıyaman Genç Girişimler Kurulu'nun da desteği ile üç ay içinde üretim yapıp, ihracata da başlamayı planlıyor.

"Girişimcilik zor bir şey değil"

Girişimcilik ekosisteminin oluşması, genç nüfusta girişimcilerin çıkması ve genç istihdamın oluşması için faaliyetlerde bulunan Genç Girişimciler Kurulu'nun Adıyaman ve Güneydoğu Başkanı Ahmet Yolcu; yatırımcıları Adıyaman'a çağırmaya, Adıyaman içinde yeni girişimcilerin çıkması için mücadele etmeye devam edeceklerinin altını çizdi.

Bunun yanında mevcut yatırımcılara devlet destekleri ile 6. Bölge Teşviklerini, KOSGEB hibelerini anlatıp yatırımcıların önünü açmaya ve işleri kolaylaştırmaya devam etiklerine işaret eden Ahmet Yolcu, girişimciliğin zor bir şey olmadığını herkese anlatma ilkesiyle çalıştıklarını söyledi. Yolcu, "Normalleşme ile önümüzdeki günlerde gençler için kariyer zirveleri, paneller ve konferanslar düzenlemeyi planlıyoruz" dedi.

TOBB ETÜ Hastanesi'nde SGK geçerli olacak

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi (TOBB ETÜ) Hastanesi ve Sosyal Güvenlik Kurumu arasında yapılan anlaşma ile 09 Ağustos 2021 itibariyle bütün branşlarda SGK'lı hasta kabulü başlayacak.

Başkan Hisarcıklıoğlu, Ayancık sel bölgesinde

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Sinop'un Ayancık ilçesini ziyaret ederek sel bölgesinde incelemelerde bulundu. M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Ayancık Afet Koordinasyon Merkezi'ne giderek afet bölgesinde yapılan çalışmalara dair bilgi aldı. Daha sonra selde zarar gören Sanayi Sitesi bloklarının bulunduğu yeri gezdi. TOBB Başkanı, Sinop Genç Girişimciler Kurulu Başkanı Melih Çınar'ın beton santralini de ziyaret etti.

Hisarcıklıoğlu, Kastamonu Bozkurt'ta inceleme yaptı

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, sel felaketinin yaşandığı Kastamonu Bozkurt'a giderek incelemelerde bulundu. Hisarcıklıoğlu, "Bu tür zamanlar beraberliğin ve dayanışmanın en fazla olması gereken zamanlardır. Sel felaketinde hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet, ailelerine başsağlığı, yaralılara acil şifalar diliyorum" dedi. Bozkurt'ta Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ı karşılayan M. Rifat Hisarcıklıoğlu, sel felaketine ilişkin izlenimlerini paylaştı.

Almanya Ticaret ve Sanayi Odaları Birliği ziyaret edildi

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Almanya Ticaret ve Sanayi Odaları Birliği'ni (DIHK) ziyaret etti. DIHK CEO'su Dr. Martin Wansleben ile görüşen M. Rifat Hisarcıklıoğlu burada dünya meseleleri, Almanya, Türkiye-Almanya ikili ilişkileri ve AB ile ilişkiler konusunda görüşmeler yaptı.

Başkan, Sudan Egemenlik Konseyi Başkanı için verilen yemeğe katıldı

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Sudan Egemenlik Konseyi Başkanı Abdülfettah El-Burhan onuruna Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde verdiği yemeğe katıldı.

Başkan, Kırgız Cumhuriyeti'nin bağımsızlığının 30'uncu yılını kutladı

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Kırgız Cumhuriyeti'nin bağımsızlığının 30'uncu yılını kutladı. M. Rifat Hisarcıklıoğlu, sosyal medya hesabından kutlama mesajı yayımlarken TOBB İkiz Kuleler de günün anısına Kırgızistan bayrağı ile ışıklandırıldı.

Başkan Hisarcıklıoğlu, Irak Ticaret Bakanı Obaid ile görüştü

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Ticaret Bakanı Mehmet Muş'un başkanlığındaki Bağdat ziyareti kapsamında, Irak Ticaret Bakanı Alaa Ahmed Hassan Obaid ile bir araya geldi. Daha sonra, Ticaret Bakanı Mehmet Muş ve Irak Ticaret Bakanı Alaa Ahmed Hassan Obaid başkanlığında, Türk ve Irak iş dünyası temsilcileri, iki ülke arasında iş ilişkilerini geliştirme fırsatlarını değerlendirdi.

Hisarcıklıoğlu, Irak Ulaştırma Bakanı Bander ile istişare yaptı

Ticaret Bakanı Mehmet Muş ile birlikte Bağdat'a giden Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Irak Ulaştırma Bakanı Nasser Bander ile bir araya geldi. Görüşmede, ulaştırma ve lojistik alanında istişarelerde bulunuldu.

TOBB
EKONOMİ VE TEKNOLOJİ
ÜNİVERSİTESİ

Teknoloji Destekli Eğitimin TAM YERİ TOBB ETÜ

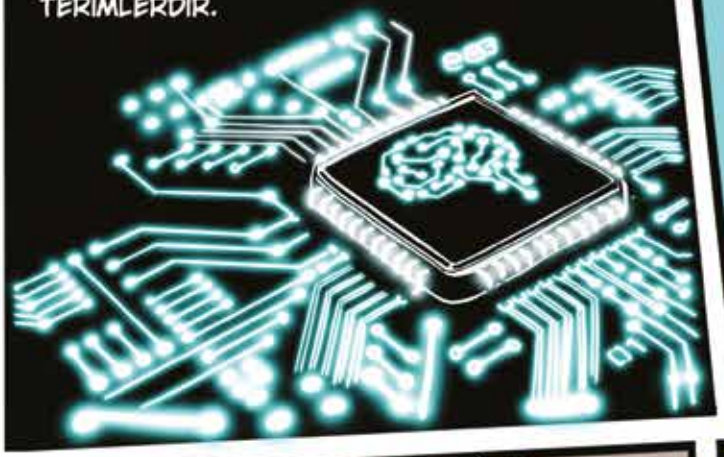
Öğrenciler yeni teknolojileri kullanarak araştırmaya özendiriliyor, cazip burs imkanları ve deneyimli akademik kadronun desteği ile kaliteli eğitim görüyor.

Yapay zekanın bir alt dalı olan derin öğrenme, çok katmanlı veri setlerinin bütünü olarak adlandırılabilir. Peki derin öğrenme yapay zeka uygulamalarında neden bu kadar önemli? Deep learning yani derin öğrenmeyi Güven Bilge'nin çizimleriyle inceledik.

DERİN ÖĞRENME (DEEP LEARNING) NEDİR?

DERİN ÖĞRENME, VERİLEN BİR VERİ SETİ İLE SONUÇLARI TAHMİN EDEN BİRDEN FAZLA KATMANDAN OLUŞAN BİR MAKİNE ÖĞRENME YÖNTEMİDİR. DERİN ÖĞRENME, MAKİNE ÖĞRENMESİ VE YAPAY ZEKÂ BİRBİRİNDEN FARKLI ANLAMLARI OLAN TERİMLERDİR.

DERİN ÖĞRENME, MAKİNE ÖĞRENMESİNİN; MAKİNE ÖĞRENMESİ İSE YAPAY ZEKÂNIN ALT DALI OLARAK ÖZETLENEBİLİR. YAPAY ZEKÂ, İNSAN ZEKÂSINA BENZER ŞEKİLDE ÇEŞİTLİ GÖREVLERİ YERİNE GETİREN VE SÜREKLİ KENDİNİ GELİŞTİREN SİSTEMLER VEYA MAKİNELER BÜTÜNÜDÜR.

1950'LERDE ORTAYA ÇIKAN YAPAY ZEKÂ HATALARINDAN ÖĞRENEBİLEN SİSTEMLER OLDUĞU İÇİN SİSTEMİ SÜREKLİ İYİLEŞTİRMEKTEDİR. MAKİNE ÖĞRENMESİ İSE...

...1980'LERDE ORTAYA ÇIKMIŞ OLUP, VERİLEN BİR VERİ KÜMESİNİ İŞLEMDEN GEÇİRİP TAHMİNLERDE BULUNMAK VEYA SINIFLANDIRMA ŞEKLİNDE ÇALIŞIR.

MAKİNE ÖĞRENİMİ DE YAPAY ZEKÂ GİBİ UZUN YILLAR BOYUNDA ÖNEMLİ BİR GELİŞİM GÖSTEREMEMİŞTİR. 1990'LI YILLARDA VERİ MADENCİLİĞİYLE POPÜLERLİĞİ ARTMIŞ VE 2000'Lİ YILLARIN BAŞINDA İSE DERİN ÖĞRENME GELİŞİM GÖSTERMEYE BAŞLAMIŞTIR.

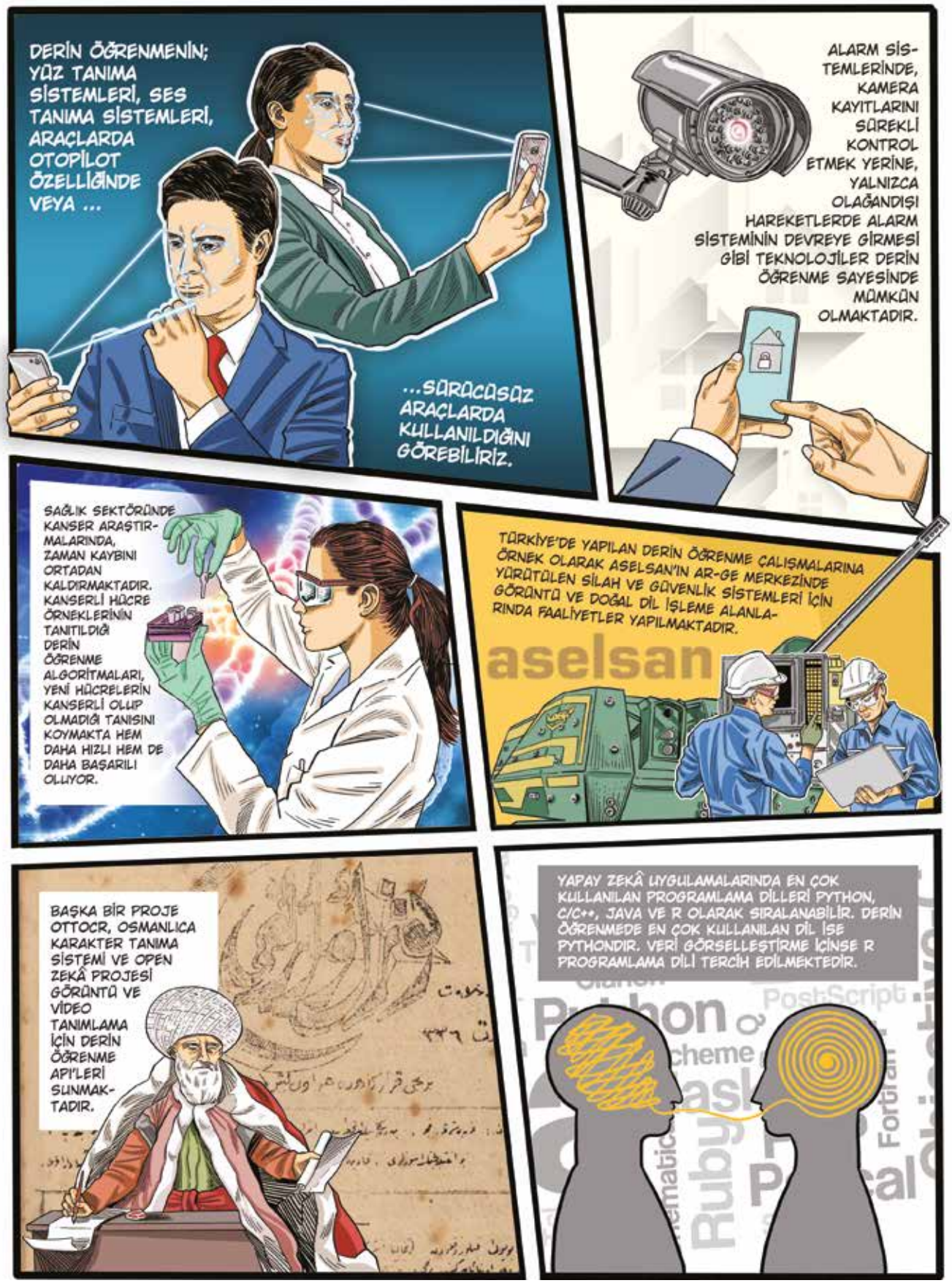
ZAMANLA TEKNOLOJİNİN GELİŞMESİ BİLGİSAYARLARIN PERFORMANSININ ARTMASINI SAĞLADI. VERİ ERİŞİM KOLAYLAŞARAK ALGORİTMALARIN İHTİYACI OLAN VERİ SETLERİ ARTTI VE VAR OLAN ALGORİTMALAR GELİŞTİ. BÖYLECE YAPAY ZEKÂ UYGULAMALARINDA GELİŞİM GÖZLEMLENMEYE BAŞLADI.

DERİN ÖĞRENME GÖZETİMLİ, YARI GÖZETİMLİ VEYA GÖZETİMSİZ OLARAK GERÇEKLEŞTİRİLEBİLİR. DERİN ÖĞRENMEDE ÇOK SAYIDA VERİ GİRİŞİYLE AYIRT EDİCİ ÖZELLİKLERİ KENDİSİ ÖĞRENİR.

DERİN ÖĞRENME İŞLEMİ İÇİN NE KADAR ÇOK VERİ GİRİŞİ OLURSA O KADAR ÇOK BAŞARILI OLUNUR. VERİLER BİRDEN ÇOK KATMANDAN GEÇER. ÜST KATMANLAR DAHA ÇOK AYRINTI ÇIKARAN KATMANLARDIR.

DERİN ÖĞRENMENİN; YÜZ TANIMA SİSTEMLERİ, SES TANIMA SİSTEMLERİ, ARAÇLARDA OTOPİLOT ÖZELLİĞİNDE VEYA ...
...SÜRÜCÜSÜZ ARAÇLARDA KULLANILDIĞINI GÖREBİLİRİZ.
ALARM SİSTEMLERİNDE, KAMERA KAYITLARINI SÜREKLİ KONTROL ETMEK YERİNE, YALNIZCA OLAĞANDIŞI HAREKETLERDE ALARM SİSTEMİNİN DEVREYE GİRMESİ GİBİ TEKNOLOJİLER DERİN ÖĞRENME SAYESİNDE MÜMKÜN OLMAKTADIR.
SAĞLIK SEKTÖRÜNDE KANSER ARAŞTIRMALARINDA, ZAMAN KAYBINI ORTADAN KALDIRMAKTADIR. KANSERLİ HÜCRE ÖRNEKLERİNİN TANITILDIĞI DERİN ÖĞRENME ALGORİTMALARI, YENİ HÜCRELERİN KANSERLİ OLUP OLMADIĞI TANISINI KOYMAKTA HEM DAHA HIZLI HEM DE DAHA BAŞARILI OLLIYOR.
TÜRKİYE'DE YAPILAN DERİN ÖĞRENME ÇALIŞMALARINA ÖRNEK OLARAK ASELSAN'IN AR-GE MERKEZİNDE YÜRÜTÜLEN SİLAH VE GÜVENLİK SİSTEMLERİ İÇİN GÖRÜNTÜ VE DOĞAL DİL İŞLEME ALANLARINDA FAALİYETLER YAPILMAKTADIR.
aselsan
BAŞKA BİR PROJE OTTOCR, OSMANLICA KARAKTER TANIMA SİSTEMİ VE OPEN ZEKÂ PROJESİ GÖRÜNTÜ VE VİDEO TANIMLAMA İÇİN DERİN ÖĞRENME API'LERİ SUNMAKTADIR.
YAPAY ZEKÂ UYGULAMALARINDA EN ÇOK KULLANILAN PROGRAMLAMA DİLLERİ PYTHON, C/C++, JAVA VE R OLARAK SIRALANABİLİR. DERİN ÖĞRENMEDE EN ÇOK KULLANILAN DİL İSE PYTHONDIR. VERİ GÖRSELLEŞTİRME İÇİNSE R PROGRAMLAMA DİLİ TERCİH EDİLMEKTEDİR.

Orman yangını mı, ormansızlaşma mı?

Sadece insanların değil, tüm gezegenin ortak mirası olan orman ekosisteminin yangınlarda kaybedilmesi üzerine bir açıklama yapan Buğday Ekolojik Yaşamı Destekleme Derneği (BEYDD), orman olmaktan çıkarılan alanların, yanan orman alanlarından daha fazla olduğu gerçeğinin sahiplenici ve korumacı politika üretimine izin vermediğinin altını çizdi.

Ormansızlaşmaya sebep olan faktörleri yaptığı açıklamada sıralayan Buğday Ekolojik Yaşamı Destekleme Derneği (BEYDD), iklim krizinde olduğu gibi insan merkezli bakış açısı, tüketim odaklı yaşam tarzı ve buna hizmet eden sürdürülebilir olmayan bir ekonomik sistemin iklim değişikliği sorununun derinleştirdiğine atıfta bulundu.

Yaşadığımız ve gelecekte yaşanması öngörülen felaketler, ekosistemin öğelerini birer 'kaynak' veya 'hammadde' olarak görmekten vazgeçmemiz, doğayla uyumlu yaşam biçimlerini ve yaşamın bir bütün olarak sürdürülebilirliğini benimsememiz için çağrıda bulunuyor. Geldiğimiz noktada, ekosistemi sadece korumak yeterli değil; acil bir şekilde onarmak için mevcut olan çözümleri devreye almak gerekiyor. Bireyler, kurumlar ve karar vericiler olarak üzerimize düşeni öğrenmek ve bir an önce harekete geçmek ise artık kaçınılmaz bir hal aldı.

BEŞ GÖKÇEADA YANDI

Türkiye'deki son büyük orman yangınlarında sadece Muğla ve Antalya'da 144 bin hektarlık (Gökçeada'nın 5 katı) orman alanı yandığı bilgisini veren BEYDD yönetimi, 8 kişi ve birçok orman canlısı hayatını kaybettiğini iletti. Yangınlar nedeniyle yitirdiğimiz ormanlık alanlardan daha fazlası, tüketim talebini karşılamak ve kalkınma adına gerçekleştirilen madencilik, enerji, üretim ve dağıtım faaliyetleri için kullanıma açılıyor. Orman Genel Müdürlüğü (OGM) verilerine göre (2021 yılı hariç), son dokuz yılda 87 bin hektar alan yanarken 340 bin hektar alanın ormancılık dışı kullanımına izin verildi.

Yaşanan son yangınlardaki büyük kaybı hesaba kattığımızda dahi, ormancılık dışı izinler nedeniyle kaybedilen orman alanının yanan alanlardan daha fazla olduğu görülüyor. Verilen bu izinlerden yüzde 25'i madencilik, yüzde 37'si enerji ve yüzde 36'sı diğer alanları (toprak dolgu, savunma, ulaşım, haberleşme, iletişim panosu, su, atık su, altyapı, katı atık bertaraf, sokak hayvanları bakımevi, mezarlık, sağlık tesisi, spor tesisi, eğitim tesisi, tahsis -Kültür ve Turizm Bakanlığı- turistik tesis, üniversite yeri, balık üretme tesisi, define arama, arkeolojik kazı, restorasyon, ocak, fabrika hızar şerit) kapsıyor. Hidroelektrik santraller (HES) ve kömürlü termik santraller gibi enerji yatırımları orman alanı kayıplarına neden olurken, enerji nakil hatları yangına neden olan faktörler arasında ilk üçte yer alıyor.

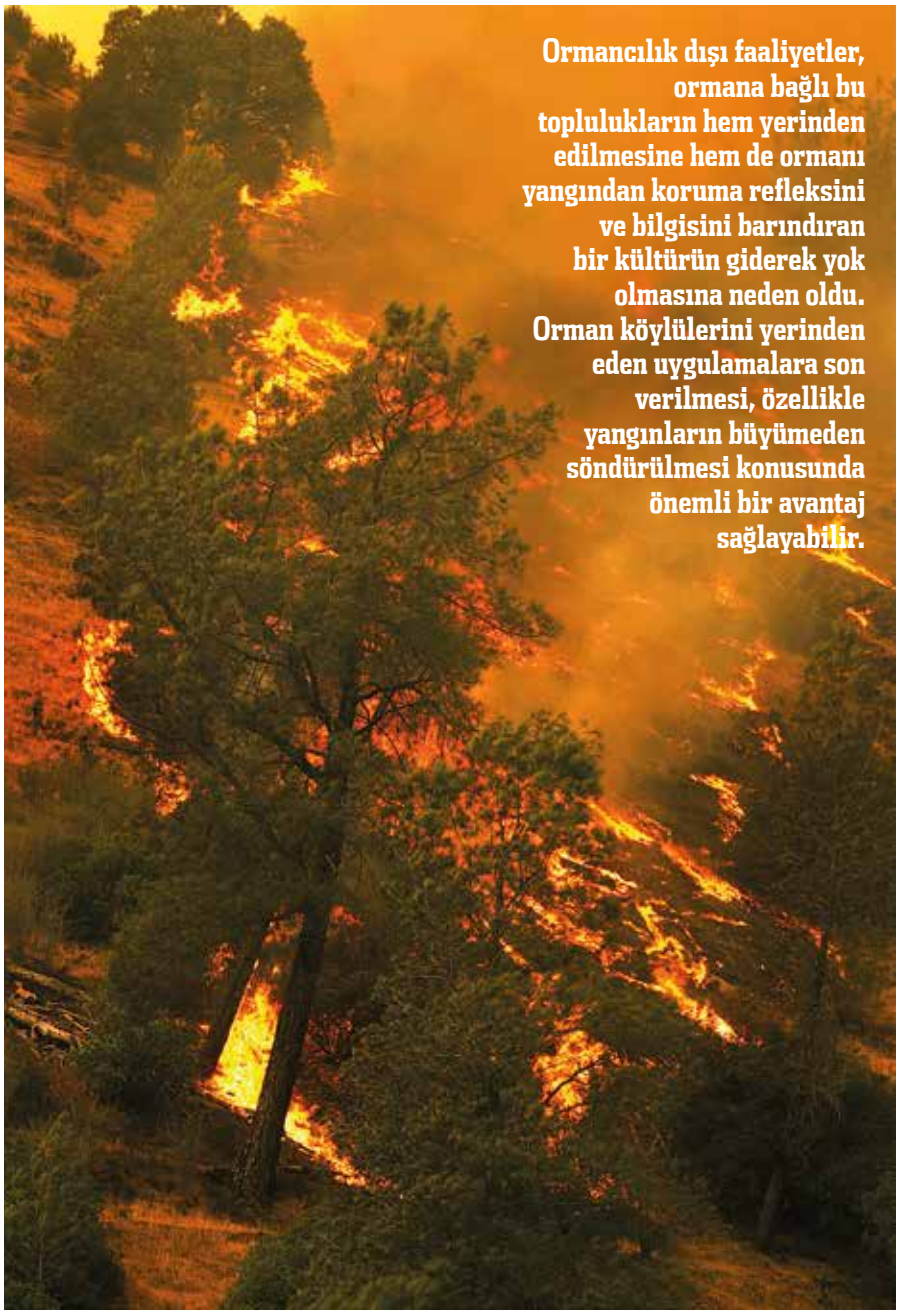
YENİ KANUN, KORUMANIN YANINDAN GEÇMİYOR

Bir yandan ormancılık dışı kullanım izinleri nedeniyle orman alanları kaybedilirken, diğer yandan da Manavgat yangınının başladığı tarih olan 28 Temmuz'da yürürlüğe giren 7334 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, orman alanlarının turizme tahsis edilmesinin yolunu açıyor. Bu bölgelerin yeri, mevki ve sınırlarının tespit ve ilanı ise Cumhurbaşkanlığı'nın kararına bırakılıyor. Yeni kanunun yürürlüğe girmesiyle birlikte, Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgeleri adıyla orman alanları, kıyılar ve meralar turizm yatırımlarına açılabilir hale geldi.

Böylece, Cumhurbaşkanlığı ve Kültür

Ormancılık dışı faaliyetler, ormana bağlı bu toplulukların hem yerinden edilmesine hem de ormanı yangından koruma refleksini ve bilgisini barındıran bir kültürün giderek yok olmasına neden oldu. Orman köylülerini yerinden eden uygulamalara son verilmesi, özellikle yangınların büyümeden söndürülmesi konusunda önemli bir avantaj sağlayabilir.

ve Turizm Bakanlığı; kıyıların, ormanların ve meraların turizme açılması konusunda tek karar mercii oldu. Yangınlar, ormanın barındırdığı canlıları doğrudan etkilediği, ani ve hızlı bir yıkıma neden olduğu için kamuoyunun tepkisi de o ölçüde hızlı ve güçlü oluyor. Buna karşın, yanan alanlardan daha fazlası madencilik, enerji veya turizm faaliyetleri için ormancılık dışı kullanıma açılırken, kamuoyu bu yıkımın ya da etkilerinin yeterince farkında olamayabiliyor.

YANGINLARI ÖNLEMEK İÇİN ORMAN KÖYLÜLERİ KORUNMALI

OGM tarafından açıklanan verilere göre, son 30 yılda orman yangınları 3 kat artmış durumda. Son yangın felaketindeki yetersiz ekipman ve personel, gerekli müdahalenin zamanında yapılmaması gibi etkenlerin yanı sıra; yangınlara hızlı müdahale etme ve kontrol altına alma deneyimi olan orman köylüsünün ormancılık dışı kullanımlar nedeniyle yerinden edilmesinin de acı sonuçlarına şahit olduk. Yüzyıllardır ormanın kıyısında yaşayan halk, geçmişten bugüne orman ekosistemiyle uyumlu bir yaşam kültürü oluşturdu ve geçimini ormandan sağladı. Ormancılık dışı faaliyetler, ormana bağlı bu toplulukların hem yerinden edilmesine hem de ormanı yangından koruma refleksini ve bilgisini barındıran bir kültürün giderek yok olmasına neden oldu.

Orman köylülerini yerinden eden uygulamalara son verilmesi, özellikle yangınla-

rın büyümeden söndürülmesi konusunda önemli bir avantaj sağlayabilir.

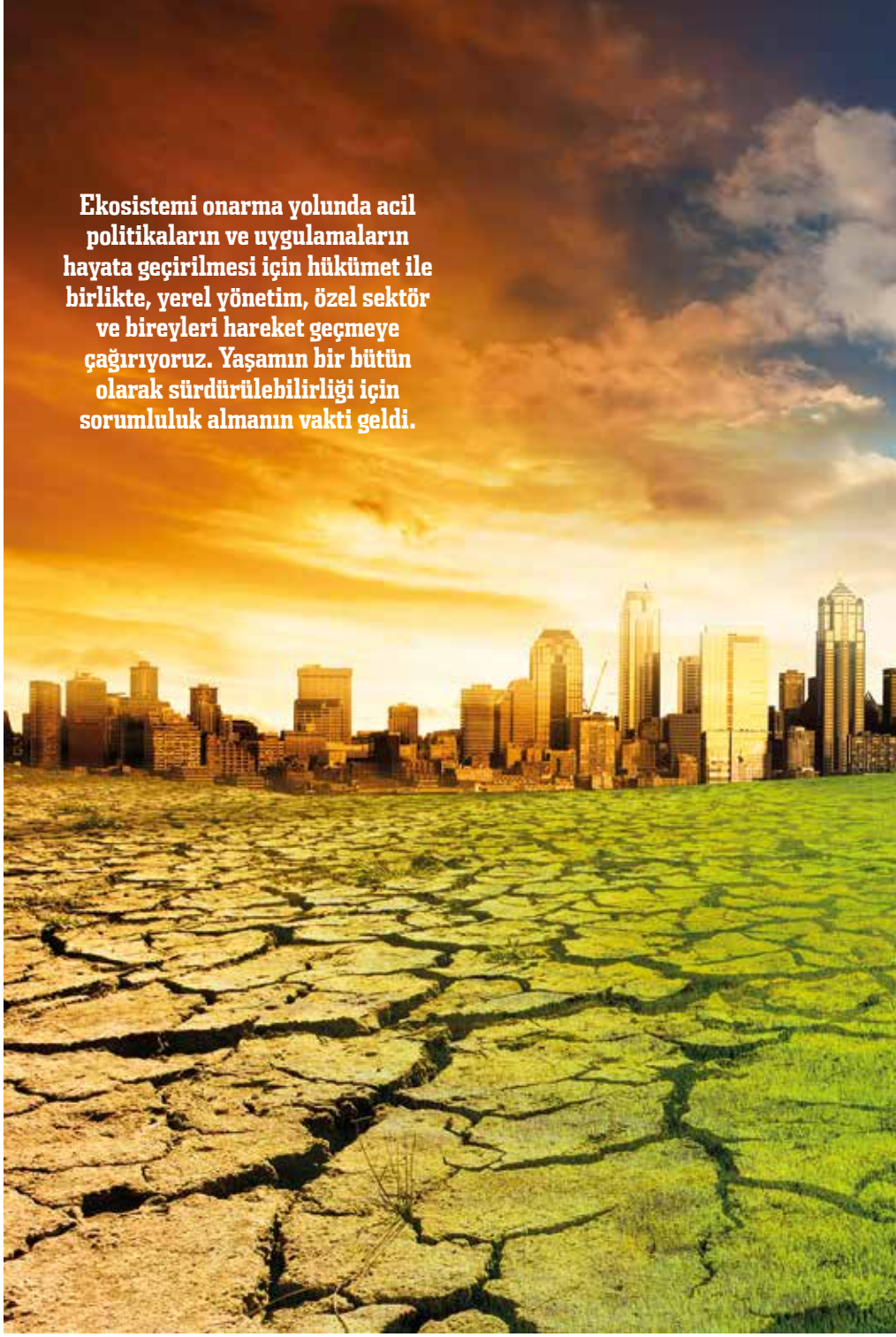
KARBON YUTAKLARI AZALIYOR YANGINLAR ÇOĞALIYOR

İnsan faaliyetleri nedeniyle giderek tırmanan iklim krizinin en belirgin nedenlerinden olan ormansızlaşma, karbon yutaklarının azalması anlamına geliyor. Diğer yandan, iklim değişikliğinin sonucu olarak dünyanın çeşitli bölgelerini kasıp kavuran sıcaklar, nem oranında ciddi düşüşlere neden olarak orman yangınlarını tetikliyor. Orman yangınları da hem gezegenimizin karbon yutaklarını yok ediyor hem de karbon salımına neden oluyor.

Türkiye, iklim krizinden en fazla etkileneceği tahmin edilen Akdeniz Havzası'nda yer alıyor. Ancak hiçbir ülkenin iklim krizi ile tek başına mücadele ederek kurtulamayacağının farkında olmalıyız. Bu nedenle, ilk adım olarak, iklimdeki değişikliklere karşı tüm ülkeleri bir araya getirerek çözümün bir parçası olmamızı sağlayacak Paris Anlaşması'nın acilen onaylanması ve karbon emisyonlarını azaltmaya yönelik hedefler ve politikalar oluşturması gerekiyor.

EKOSİSTEMİ KORUMAK İÇİN TOPYEKÜN BİR MÜCADELE ŞART

Açıklamasında her yıl hektarlarca alanı ormancılık dışı faaliyetler için kullanıma açan yetkililere seslenen BEYDD yönetimi, şu ifadelere yer verdi: "Ormanlar yoksa, sulak alanlar yoksa, özgür akan nehirler yoksa, bozkırlar yoksa biz de yokuz. Orman varlığını korumanın, kuraklık ve sellerin daha da artmasına neden olan iklim krizinin derinleşmesini engellemek açısından hayati öneme sahip olduğu aşikar. Ormandaki ağaçlar, çalılar, otlar, çiçekler, yaban hayvanları, toprak, su, mantarlar, böcekler, bakteriler, birbirleri ile işbirliği yaparak ormanın devamlılığını sağlar. Biz de insan türü olarak, ormanları yok eden uygulamalar yerine, orman ekosistemi ile işbirliği yapan bütüncül yöntemleri geliştirerek yaşamımızı sürdürebiliriz. Tüketerek kendimizi yok etmek ya da doğayla uyum içinde yaşamak; seçim bizim. Gerek iklim krizi, gerek ormansızlaşma, gerekse orman yangınları insan kaynaklıdır. Bizimle birlikte diğer türlerin de yaşamını tehdit eden kriz ve felaketlere neden olan faaliyetlerimizi bir an önce ekosistemle uyumlu hale dönüştürmemiz gerekiyor. Ekosistemi onarma yolunda acil politikaların ve uygulamaların hayata geçirilmesi için hükümet ile birlikte, yerel yönetim, özel sektör ve bireyleri hareket geçmeye çağırıyoruz. Yaşamın bir bütün olarak sürdürülebilirliği için sorumluluk almanın vakti geldi."

Ekosistemi onarma yolunda acil politikaların ve uygulamaların hayata geçirilmesi için hükümet ile birlikte, yerel yönetim, özel sektör ve bireyleri hareket geçmeye çağırıyoruz. Yaşamın bir bütün olarak sürdürülebilirliği için sorumluluk almanın vakti geldi.

İKLİM DEĞİŞİMİNE NASIL UYUM SAĞLAYABİLİRİZ?

Öyle görünüyor ki kentleşme arzusu mevcut orman alanlarını tehdit etmeye devam edecek. Dolayısıyla kurumların yaptığı araştırmalarla iklim değişimine uyum adına kentlerin nasıl bir yol izlemesi gerektiğine de dikkat çekmekte fayda var. McKinsey&-Company, C40 Kentleri İklim Liderliği ağıyla birlikte, şehirlerin iklim değişimine uyum sürecini ele alan bir rapor hazırladı. Farklı özelliklere sahip şehirlerde uygulanabilecek 15 yüksek potansiyelli eylem önerisinin yer aldığı raporun yerel yönetimlerde liderlerin stratejilerine destek olması bekleniyor. Başarılı bir uygulama için, sürecin dört

adıma bölünerek yönetilmesini öneren McKinsey&Company Türkiye Ülke Direktörü Can Kendi; 'yönetişim, stratejik planlama, izleme-raporlama, kapasite geliştirme-paydaş yönetimi ve finansman' unsurlarına mutlaka dikkat edilmesi gerektiğini vurguladı. McKinsey&Company ve C40 Kentleri İklim Liderliği ağı, hazırladıkları bir raporla şehirlerin iklim değişimine nasıl uyum sağlayabileceğini araştırdı. İklim değişikliğinin, orman yangınları ve sel gibi doğal afetlerin hem şiddetini hem de sıklığını doğrudan artırabileceğine dikkat çeken rapor; yerel yönetimlerdeki liderlerin öncelikleri belirlemelerine ve eylem yollarını seçmelerine yardımcı olmayı amaçlıyor.

ÇÖZÜM ÖNERİLERİ, RİSKİ AZALTIYOR KARBON EMİSYONLARINI DÜŞÜRÜYOR

Raporda, farklı özelliklere sahip şehirlerde uygulanabilecek 15 yüksek potansiyelli eylemden oluşan bir başlangıç listesi yer alıyor. McKinsey uzmanlarına göre; bu eylemlerden dördü, her profilden şehri güçlendirerek sistemik dayanıklılık oluşturuyor. Diğer 11 eylem ise belirli fiziksel iklim risklerini hedefliyor. Çözüm için önerilen eylemlerin birçoğu bir yandan iklim değişimi riskini azaltırken diğer yandan da karbon emisyonlarının düşmesini sağlıyor. Kendine özgü koşullarıyla her şehrin kendine uygun eylemleri önceliklendirmesi gerekeceğinin belirtildiği raporda; başarılı bir uygulama için yapılması gerekenler dört adımda toplanıyor ve süreç boyunca beş unsurun dikkatle takip edilmesi öneriliyor.

YEREL YÖNETİMLER YERLEŞİM PLANINI DEĞİŞİME UYARLAMALI

McKinsey & Company Türkiye Ülke Direktörü Can Kendi raporla ilgili yaptığı açıklamada, "Şehirler, iklim değişikliğiyle bağlantılı olarak artan risklerin ön saflarında yer alıyor. Dünya nüfusunun yarısından fazlası şehirlerde yaşıyor. 2050 yılına kadar bu oranın yüzde 68'e çıkması bekleniyor. Şehirler genellikle; kıyı şeritlerinde, dere yatakları çevresinde ve adalar gibi belirli iklim riski taşıyan yerlerde yer alıyor. Yerel yönetimler tedbirlerini alırken şehir sakinlerinin de yaşamlarını ve geçim kaynaklarını korumak için iklim değişimine uyum sağlamaları gerekiyor. Zira 2050 yılına kadar, 800 milyondan fazla kent sakini deniz seviyesinin yükselmesinden ve kıyılardaki selden etkilenebilir. Ayrıca 650 milyon kişi su kıtlığı ile karşı karşıya kalabilir" dedi.

BAŞARILI BİR UYGULAMA İÇİN DÖRT ADIM, BEŞ UNSUR ELZEM

Rapor, eylem odaklı bir çağrı olarak C40 Kentleri İklim Liderliği ağıyla birlikte hazırlanarak paylaşılan 15 yüksek potansiyelli eylem önerisinin, şehirlerdeki iklim değişikliği risklerinin ele alınmasında faydalı bir rehber olacak. Coğrafi konumuna, doğal özelliklerine, altyapı durumlarına ve finansal imkanlarına bağlı olarak her şehir, bu eylemlerden kendisi için öncelikli olanları belirleyebilir. Bununla birlikte başarılı bir uygulama için önerilen dört adımı ve mutlaka dikkat edilmesi gereken beş unsuru özellikle belirtmemiz gerekiyor.

İlk adım; şehirlerin, bugün karşı karşıya oldukları ve önümüzdeki on yıllarda gerçekleşmesi muhtemel tehlikeleri belirleyerek işe başlamasıdır. İkinci adımda; şehrin şartları göz önüne alınarak mevcut ve potansiyel uyum eylemlerinin listesi oluşturulmalıdır. Üçüncü adımda da belirlenen eylemler için şehir özelinde fizibilite analizleri yapılmalı ve son olarak da etkili bir uygulama planı hazırlanmalıdır. Şehirlerin uyum planlarının verimli ve etkili olması için de 'yönetişim', 'stratejik planlama', 'izleme-raporlama', 'kapasite geliştirme-paydaş yönetimi' ve 'finansman' dikkat edilmesi gereken beş unsur olarak öne çıkıyor.

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNE KARŞI DÖRT EYLEM PLANI

Genel olarak tüm şehirlerin iklim değişikliğine karşı dayanıklılığını artıracağı

OGM'DEN 273 MİLYON FİDAN ÜRETİMİ

Orman Genel Müdürlüğü, orman yangınlarının izlerini silmek ve zarar gören alanları yeniden yeşertmek için Türkiye genelindeki 3 bin 270 hektarlık alanda kurulu 137 fidanlıkta, 2021 yılı için 1000 farklı türde, 273 milyon fidan üretimi geçekleştirdi. Ülkemiz genelinde meydana gelen orman yangınlarının izlerini silmek, özel ağaçlandırma teknikleri ile orman alanlarını yeniden yeşertmek için OGM'ye ait orman fidanlıklarında hummalı çalışmalar aralıksız devam ediyor. Fidanlıklarda ısı, nem ve gübre dengesine dikkat edilerek adeta bir bebek gibi büyütülen fidanlar yurdun dört bir yanında hem orman yangınları ile zarar gören alanlara hem de ormanlaştırılan alanlara dikiliyor.

belirtilen dört eylemin ilki, risklerin değerlendirilmesi başlığını taşıyor. Şehir için tehlike haritalarının oluşturulması, mekânsal analizlerin ve etki değerlendirmelerinin yapılması öncelikle atılması gereken adımların başında geliyor. McKinsey uzmanları, bu risklerin şehir planlarına dahil edilmesini ve erken uyarı sistemlerinin, protokollerinin hazırlığını da ikinci ve üçüncü eylemler olarak öneriyor. Dördüncü sırada ise; olası doğal felaketler karşısında insanları mali açıdan koruyacak iklim sigortasının sağlanması yer alıyor.

5 BÜYÜK TEHLİKEYE KARŞI 11 EYLEM ÖNERİSİ

McKinsey uzmanlarının ele aldığı diğer 11 eylem, iklim değişiminin neden olduğu 5 temel tehlikeye karşı şehirleri korumayı amaçlıyor. Bu tehlikelerden aşırı sıcaklıklara karşı hem sokak seviyesinde hem de kentsel ölçekte ısıyı azaltan iki çözüm öneriliyor. Bunlar; caddelerin, sokakların ağaçlandırılması ve güneşi yansıtan teknikler kullanılarak 'serin' kaldırımlar oluşturulması. İç kısımlarda yaşanan su baskınlarını önlemek için yapılması gerekenler; 'nehir havza yönetimi' ve 'doğaya dayalı sürdürülebilir kentsel drenaj çözümleri' başlıkları altında toplanıyor. Kıyılardaki sel ve fırtına dalgalarına karşı şehirleri korumak için ise üç eylem önerisi bulunuyor. Bunların başında, bitkilerle doğal engellerin oluşturulması geliyor. Bent kapakları, dalgakıranlar gibi kıyı yapay bariyerleri ikinci sırada yer alırken, sel ve fırtınaya dayanıklı yüksek binaların yapılması da diğer bir eylem önerisi.

Son iki tehlike olarak ele alınan kuraklık ve orman yangınları için de raporda dört eylem önerisi sunuluyor. Kuraklık tehdidine karşı, iletişim ve toplumu bilinçlendirme çalışmalarına dayanan su koruma davranış programlarının etkili olacağının altı çiziliyor. Ayrıca su boru hatlarının yüksek teknolojili sistemlerle takip edilmesinin, sistemdeki sızıntıların hızla fark edilmesini ve bu nedenle oluşabilecek su kayıplarının önlenmesini sağlayacağı belirtiliyor. Orman yangınlarına karşı ise kalkınma planı başlığı altında ele alınan iki yaklaşım var. Bunlar; yapı izinlerinde tutuşmaya dayanıklı malzemelerin zorunlu tutulması ve yangına meyilli alanlarda yapılaşmanın azaltılması olarak öne çıkıyor. Son olarak da yangınların çıkmasını önleyici ormancılık yöntemlerinin uygulanması öneriliyor.

SÜRDÜRÜLEBİLİR BİR GELECEK İÇİN CESUR BİR İKLİM EYLEMİ ŞART

McKinsey&Company'nin bu rapor için iş birliği yaptığı C40 Kentleri İklim Liderliği ağı, içlerinde İstanbul'unda bulunduğu dünyanın en büyük 97 şehrini birbirine bağlıyor. Daha sağlıklı ve daha sürdürülebilir bir geleceğe giden yolda cesur bir iklim eylemi gerçekleştirmek için bu platformda bir araya gelen şehirler, 700 milyondan fazla insana yaşam alanı sunuyor. Aynı zamanda küresel ekonominin dörtte birini temsil eden C40 üyesi şehirlerin belediye başkanları, yerel düzeyde Paris Anlaşması'nın en iddialı hedeflerini gerçekleştirmeye ve soluduğumuz havayı temizlemeye kararlı olduklarını belirtiyor.

GIDA ÜRETİMİ VE TÜKETİMİ KONUSUNDA ÖNLEM ALINMALI

İklim krizinin etkileri her sene artarak hissediliyor. Türkiye de dahil olmak üzere tüm dünyada bu sene birçok canlının yok olmasına neden olan sel ve orman yangınları gibi afetler iklim krizi ve ona eşlik eden yanlış politikaların sonuçlarının sadece birkaç örneği. Bilim insanları gerçekten fark yaratan önlemler alınmaz ise bu etkilerin sıklık ve kapsamının artmasını kaçınılmaz görüyor. Önlem alınması gereken alanlardan biri olarak kabul edilen gıda üretimi ve tüketimi konusunda ise tartışmalar hala devam ediyor. Bu tartışmalar içerisinde et ve süt ürünlerinin üretimi önemli bir yer tutuyor. Avrupa Araştırma Konseyi desteği ve Türkiye'den Yolda Girişimi'nin de dahil olduğu ve bu konuda yetkin 13 kuruluşun iş birliği ile PASTRES araştırma programı liderliğinde bilimsel çalışmalara dayanarak hazırlanan yeni bir rapor bu tartışmalardaki eksiklik ve yanlışlıklara ışık tutuyor.

ÜRÜNE DEĞİL ÜRETİM SÜRECİNE ODAKLANMALIYIZ

Yeni yayınlanan bilimsel bir rapor, hayvancılık ve iklim hakkında daha nitelikli bir tartışmaya ihtiyacımız olduğunu gösteriyor. Göçebe hayvancılık gibi geleneksel yöntemler ile endüstriyel hayvancılık arasında karşılaştırmalı bir analiz yapan çalışma, geleneksel hayvancılığın sürdürülebilir bir

McKinsey uzmanları, risklerin şehir planlarına dahil edilmesini ve erken uyarı sistemlerinin, protokollerinin hazırlığını da eylem planı olarak öneriyor. Olası doğal felaketler karşısında insanları mali açıdan koruyacak iklim sigortasının sağlanması da bu eylem planı içerisinde yer alıyor.

gıda sistemi olarak iklim krizi açısından tek seçenek olduğunu gösteriyor. Ürüne değil üretim sürecine odaklanılması gerektiğini belirten rapor bu sene İngiltere'de gerçekleşecek BM İklim Konferansı öncesinde bu konudaki tartışmalara bilimsel çalışmalara dayanarak yeni bir perspektif sunuyor. Çalışma et ve süt ürünleri üretimi açısından geleneksel hayvancılık ve endüstriyel hayvancılık arasında radikal farklar olduğunu gösteriyor. Ancak bu farkların mevcut tartışmalar ve politikalar tarafından çoğunlukla göz ardı edildiğini tespit ediyor.

ENDÜSTRİYEL HAYVANCILIK YÜKSEK KARBON ÜRETİMİNDE BÜYÜK PAY SAHİBİ

İklim değişikliği ekseninde üzerinde tartışılan konulardan birini de endüstriyel hayvancılık uygulamaları meydana getiriyor. Hayvancılıktan kaynaklanan sera gazı emisyonlara dair değerlendirmelerin çoğu, büyük ölçüde gelişmiş ülkelerdeki endüstriyel hayvancılık sistemlerimi göz önünde tutarak taraflı bir şekilde gerçekleştiriliyor. Bu konuda yapılan tüm analizleri değerlendiren rapor, bu analizlerin örneğin sadece yüzde 0.4'ünün Afrika'daki verilere dayandığını gösteriyor. Rapor, fosil yakıt kullanımı nedeni ile endüstriyel hayvancılığın ürettiği ve sera gazları arasında atmosferde en uzun ömürlü kalıcılığa sahip karbondioksit miktarının da çok yüksek olduğunu gösteriyor. Endüstriyel hayvancılığın yüksek karbon salımı gerçekleştirmesinde önemli bir faktör olan endüstriyel yem ihtiyacı aynı zamanda karbon tutumu açısından hayati öneme sahip mera ve orman gibi yaşam alanlarının yok olmasına da neden oluyor.

İKLİM DOSTU HAYVANCILIK 'GELENEKSEL HAYVANCILIK'

Hayvanların hareketliliğine ve doğal bitki örtüsü ile beslenmesine dayanan göçebe hayvancılık gibi geleneksel hayvancılık sistemleri ise düşük fosil yakıt kullanımı sayesinde minimal düzeyde bir karbondioksit salımına neden oluyor. Rapor geleneksel hayvancılığın bir diğer sera gazı olan metan üretimi açısından ise yabani otoburlar ile neredeyse aynı miktarda bir salıma neden olduğunu gösteriyor. Mera ve ormanlar yeryüzündeki en büyük karbon depoları arasında yer alıyor. Rapor bu nedenle karbon açısından zengin olan bu yaşam alanlarının muhafazasını sağladığı ve yüksek karbon sabitleme kapasitesine sahip ekosistemleri desteklediği için, Türkiye'de Sarıkeçililer gibi toplulukların sürdürdüğü göçebe hayvancık ve benzeri geleneksel yöntemlerin sağladığı karbon tutumunun, neden oldukları karbon salımına neredeyse denk olduğunu belirtiyor.

Rapor, iklim krizine eşlik eden biyolojik çeşitlilik krizi ve geleneksel otlatma yöntemlerin biyolojik çeşitlilik için taşıdığı büyün önemin de göz önünde tutulması gerektiğini ortaya koyuyor. Bu nedenlerle göçebe hayvancılık gibi geleneksel hayvancılık yöntemlerinin en iklim dostu hayvancılık biçimi olduğunu ve endüstriyel hayvancılıktan ayrı bir şekilde ele alınarak iklim değişikliğiyle mücadelede önemli bir araç olarak değerlendirilmesi gerektiğini dile getiriyor.

2020 YILINDA 287 MİLYON ADET BEDELSİZ FİDAN DAĞITIMI

Dünya standartlarına uygun teknolojileri kullanarak üretim yapan OGM, fidanlıklarda üretilen ürünlerin büyük bir bölümünü kendi ihtiyaçları için kullanırken, özel sektör fidancılığının ara ve atık ürün ihtiyaçlarını da karşılıyor. Ayrıca kamu kurum ve kuruluşlar ile vatandaşların peyzaj çalışmaları için de üretim yapan Orman Genel Müdürlüğü, 11 Kasım Milli Ağaçlandırma Günü çerçevesinde Bakanlar Kurulu kararına istinaden belediyeler, askeri birlikler, okullar ve diğer kamu kuruluşlarına 2008 yılından bu yana bedelsiz fidan dağıtımları yapıyor. 2020 yılı dahil 287.5 milyon adet bedelsiz fidan dağıtan OGM, 2021 yılı ilkbahar döneminde 23.2 milyon adet fidanı bedelsiz verdi.

Prof. Joseph E. Stiglitz

Ekonomide Nobel ödülü bulunan Joseph E. Stiglitz, Columbia Üniversitesi'nde Profesör ve Roosevelt Enstitüsü'nde Baş Ekonomisttir. En son çıkan kitabı: Küreselleşme Yine Büyük Hayal Kırıklığı: Trump Döneminde Küreselleşme Karşıtlığı

İklim için finansmanı karşıdan almak

İklim krizinin çözümü muazzam ekonomik ve toplumsal değişikliklerden geçiyor. Artık tükettiğimizi, ürettiğimizi ve yatırım yaptığımızı değiştirmekten başka bir seçeneğimiz yok. Bu zorlu süreç nitelikli bir şekilde yönetilecekse finans sağlayıcıları da üzerine düşeni yapmak zorunda. Farklı bir ifadeyle sivil toplum örgütleri ve hükümetlerin geçiş sürecini teşvik etmesinden daha fazlasını gerektirecek bir yapılanmaya acilen ihtiyaç var.

Fosil yakıt sektöründeki uzun vadeli yatırımları destekleyen finans endüstrisinin bu alandaki yatırımların fazla olması nedeniyle, daha sağlam bir hükümet müdahalesine ihtiyaç duyduğu açık. Politika yapıcıların kadranı anlamlı bir şekilde hareket ettirmek için yapabilecekleri etkiye buradaki uzun vadeli yatırımların miktarını ölçtükten sonra değer biçebileceğini söylemek yanlış olmaz. Çünkü dünya, yeşil bir ekonomiye hızlı bir geçişi güvence altına almanın varoluşsal zorunluluğuna nihayet uyandı.

Yeşil uyanış adını verdiğimiz bu süreci destekleyecek ana parçalardan birini finans sektörü oluşturuyor. Bu zamana kadar sektörün kendisi yeşil bono çıkarmak ya da yeşil ampul gibi görece gösteriye dayalı ürünleri piyasaya sürerek sadece gövde gösterisi yaptı. Artık bundan daha fazlasına ihtiyaç var. Bugün itibarıyla ne yazık ki dünyanın halen en az yarısı fosil yakıtlara uzun vadeli yatırım yapmaya devam ediyor. Yani ekonominin yeşil geçişle bağdaşmayan kısmına destek veren bir çoğunluk halen var. Bu tür bir finansman modeli ise iklim krizinin körüklenmesine uzun vadeli fosil yakıt yatırımları nedeniyle destek oluyor.

'Karaya vurmuş varlıklar' üzerinden tazminat hedefi

Basit bir çözümleme ile bir petrol sahasının ne şekilde işletmeye alındığını hatırlayarak, durumun vehametini incelemekte fayda var. Yeni bir petrol sahasının keşfedilmesi, geliştirilmesi ve tam olarak işletilmesi onlarca yıl alıyor. Hal böyle olunca felaket derecelerinde ısınmayı önlemek için dünyanın karbon nötr hale gelmesi gereken ufuk çizgisinden uzak kalma durumuyla karşı karşıya kalıyoruz. Yeni petrol sahalarının işletmeye açılması orta vadede 'karaya vurmuş varlıkların' doğmasını sağlayacak.

Çünkü gezegeni kurtarma mücadelesinin ortasında değerlerini ve faydalarını kaybeden holding yığınlarıyla karşılaşmak olasılıklar arasında. İklim değişikliği artık kaçınılmaz bir hal almışken değerini yitirmiş yatırımcı miktarının artması yeni ekonomik sistem ve gezegen için başlı başına bir risk anlamına geliyor. Şimdi bu durumu psikolojik bir çözümlemeyle anlamaya odaklanırsak; öncelikle yeşil dönüşüm karşısında yatırımları atıl kalan işletmeler kullandıkları kaynaklar ya da varlıklar ne olursa olsun bunu sömürmek için bencilce savaşmayı sürdürecek. Bu yatırımların finansmanı ise olumsuz bir siyasi dinamik yaratacak. İşte bu negatif etkiye maruz kalmak istemeyen politika yapıcıları içinde ise yeşil geçişle savaşmaya kendini adamış güçlü lobiler varlığından hepimiz haberdarız. Şu da bir gerçek ki yeşil dönüşüm başarılı olduğunda dünyayı felakete sürüklemeyi meyilli bu gruplar tazminat talep etme niyetinde.

'Fosil idealistler devrinin' kapanması için piyasayı denetleyenler devreye girmeli

İdealist söylemin temellerine tutunacak olsa idik fosil yakıtlara dayalı yatırım ve finansman anlayışını basitçe yasaklardık. Ancak şimdilik, bu yasaklama seçeneği ABD ve diğer birçok ülkede

Dünya, yeşil bir ekonomiye hızlı bir geçişi güvence altına almanın varoluşsal zorunluluğuna nihayet uyandı. Fakat finans kuruluşları, uzun vadeli fosil yakıtlara dayalı enerji yatırımlarının halen aktif destekçisi olmayı sürdürüyor. Bu noktada yapılacak etkiyi doğru anlayabilmek için fosil yakıt endüstrisine sermaye sağlama dönemi artık yeşil dönüşüme doğru kaymalı.

politik olarak mümkün değil. Diğer bir seçenek de düzenleyici araçları dağıtmak. Piyasalar dar görüşlü olduğundan ve çoğu zaman kilit riskleri tam olarak hesaba katmadığından, finansal istikrarı sağlama yükümlülüğü, merkez bankaları da dahil olmak üzere ekonomiyi denetlemekle görevli olanlara düşüyor. İşte piyasaya yön veren oyuncuların sürece dahil olup, kararlı bir duruş sergilemesi kendisini tarihle bütünleştirerek, meşru bir kılıf arayan bu dar görüşlü 'fosil idealistler devrinin' kapanmasını sağlayabilir.

İklim krizi sadece fiziksel değil finansal riskleri de kapsıyor

Hatırlanacağı üzere 2008 mali krizi, dünyanın varlık tabanının (ABD yüksek faizli ipotekleri) küçük bir kısmının dahi yeniden fiyatlandırıldığında küresel ölçekte oluşan büyük bir finansal krizin kapılarını açmıştı. ABD'den başlayan finansal kriz adeta domino taşı etkisiyle tüm dünyayı yıllarca sarmalamıştı. Burada dikkat edilmesi gereken önemli bir husus iklim değişikliğinden etkilenmesi muhtemel varlıkların yeniden fiyatlandırılması, 2008'in etkilerini gölgede bırakacak sistemik etkilere sahip yeni krizlerin habercisi olabilir. Fosil yakıt sektörü, (eriyen) buzdağının sadece görünen kısmı.

Örneğin, yükselen deniz seviyeleri ve orman yangınlarından kasırgalara kadar giderek yaygınlaşan aşırı hava olayları, geniş arazi ve gayrimenkul alanlarında da ani bir yeniden fiyatlandırmaya neden olabilir. Bu nedenle, düzenleyicilerin sadece fiziksel tehlikeleri değil, aynı zamanda doğrudan ve dolaylı finansal riskleri de içeren iklim riskinin tam olarak açıklanmasını talep etmesi gerekiyor. Bu risklerin büyüklüğü veya yaklaşan değişimin hızı konusunda fikir birliği olmasa bile ihtiyatlılık, Hükümetler Arası İklim Değişikliği Paneli değerlendirmelerinde ve başka yerlerde kapsamlı bir şekilde tartışılan makul senaryolar altında neler olabileceğinin açıklanmasını gerektirir. Ayrıca, 2050 yılına kadar karbon nötrlüğünü (karbon fiyatlandırmasını düzenlemelerle birleştirerek) gerçekleştirebilecek bir politika ejiminin varlık fiyatları üzerinde neredeyse kesin bir etkisi olacak.

Endüstriyi dürtmek için hem havuçlara hem de sopalara ihtiyacımız olabilir

Öte yandan ekonomi, yeşil bir yönde çok yavaş hareket ederse, 'geçiş riskinin' artması söz konusu olacak. Varlık fiyatlarında kademeli ayarlamalar ile karbon nötrlüğüne yumuşak ve verimli bir geçiş yerine, piyasaların değişimin gerçekliğini tamamen içselleştirdiği kritik anlarda fiyatların sıçrayacağı daha kaotik bir geçişle sonuçlanabilirdi. Bu riski azaltmak için finans, yalnızca çevremizi bozan yatırımlara fon sağlamayı bırakmalı; ayrıca bizi doğru yöne taşımak için gereken yatırımlar için fon sağlamalıdır.

Endüstriyi dürtmek için hem havuçlara hem de sopalara ihtiyacımız olabilir. Örneğin, iklim açısından riskli yatırımlar yapan bankalar, bu riski yansıtmak için daha fazla rezerv bulundurmak zorunda olmalıdır. Yatırımcılar uyarıldı: Yine de fosil yakıtlara yatırım yapmaya devam edenler, kamu tarafından kayıpların indirilebilme yoluyla etkin bir şekilde sübvanse edilmelidir. ABD'de, hükümet konut ipoteklerinin büyük çoğunluğunu üstlenmektedir; ileriye dönük olarak, bunu yalnızca yeşil ipotekler için yapmalıdır. (İyi yalıtılmış ve enerji açısından verimli evler için krediler verilebilir.)

Yeşil geçiş için teşvik edici yöntemlerin geliştirilmesi elzem

Yüksek karbon fiyatına dayalı yatırımları teşvik etmek için hükümetler, örneğin 20 yıl içinde karbon fiyatının beklenenden daha düşük olması durumunda yatırımcının tazmin edileceğine dair 'garantiler' verebilir. Bu, bir tür sigorta poliçesi işlevi görecek ve dünya çapındaki hükümetleri Paris İklim Anlaşması kapsamındaki taahhütlerini yerine getirmeye zorlayacak. Bu ve benzeri politikalar yeşil geçişe yardımcı olacak. Ancak bu tür teşviklerle bile, özel finans sektörünün kendi başına yeterli olması pek mümkün değil. İhtiyacımız olan kritik yatırımların çoğu uzun ömürlü ve özel finans piyasaları genellikle kısa vadeye odaklanır.

İklim krizini çözmek adına ABD'de 'Yeşil Kalkınma Bankaları' kuruldu

Son olarak finans piyasasındaki boşluğu doldurmaya yardımcı olmak için New York eyaleti de dahil olmak üzere birçok bölgede 'Yeşil Kalkınma Bankaları' kuruldu. Başka yerlerde, mevcut kalkınma bankalarının yetkileri yeşil kalkınmayı içerecek şekilde genişletildi. Bu kurumlar sadece finansman sağlamada değil, aynı zamanda yeşil projelerin tasarımı ve yapılandırılmasında da önemli katkılarda bulunuyor. İklim krizinin çözümü muazzam ekonomik ve toplumsal değişikliklerden geçiyor. Artık tükettiğimizi, ürettiğimizi ve yatırım yaptığımızı değiştirmekten başka bir seçeneğimiz yok. Bu zorlu süreç nitelikli bir şekilde yönetilecekse finans sağlayıcıları da üzerine düşeni yapmak zorunda. Farklı bir ifadeyle sivil toplum örgütleri ve hükümetlerin geçiş sürecini teşvik etmesinden daha fazlasını gerektirecek bir yapılanmaya acilen ihtiyaç var.

Telif hakkı: Project Syndicate, 2021. **www.project-syndicate.org**

Prof. Jeffrey D. Sachs

Jeffrey D. Sachs Columbia Üniversitesi'nde Sürdürülebilir Kalkınma, Sağlık Politikaları ve Yönetimi Profesörü ve Yeryüzü Enstitüsü Direktörüdür. Ayrıca Birleşmiş Milletlerin Sürdürülebilir Kalkınma Çözümleri Ağı'nın da direktörüdür.

Aşı üreticileri adım atmalı

Aşı üreten ülkelerin hükümetleri, halk sağlığı konusunda uzun süredir devam eden ticaret anlaşmalarına uygun olarak, fikri mülkiyet haklarından feragat etmek ve küresel aşı üretimini artırmak için teknoloji paylaşımını teşvik etmek konusunda anlaşmaya varmalı. Çünkü kapımızda salgın dışında da bekleyen donanımlı evrensel sorunlar var.

Dünya, COVID-19 salgınının kritik bir kavşağında duruyor. İlk aşı kapsamına sahip olmayan ülkeler, son derece bulaşıcı Delta varyantına karşı olağanüstü derecede savunmasızdır ve aynı zamanda dünya çapında hızla yayılabilecek yeni varyantlar için tohum yataklarıdır. Başkanlığını yürüttüğüm Lancet COVID-19 Komisyonu, çok taraflı müdahaleyi güçlendirmek için Birleşmiş Milletler sistemiyle acilen çalışıyor. Aşıların üretildiği ülkelerin hükümetleri (Amerika Birleşik Devletleri, Avrupa Birliği üyeleri, Birleşik Krallık, Hindistan, Rusya ve Çin) en yoksul ülkelere yeterli miktarda aşı dozunun ulaşmasını sağlamak için BM liderliğinde işbirliği yapmalıdır.

Aşı zirvesi ve iş birliğinin önemi

Yüksek gelirli ülkelerde artık nüfuslarının yüzde 50'sinden fazlası tam olarak aşılanmıştır. Yine de Afrika'da tam aşılı nüfus yüzde 4'ün altında kalıyor. Afrika ve diğer düşük gelirli ülkelerdeki bu aşı kapsamı eksikliği, bu popülasyonlar için yakın bir tehlike oluşturuyor. ABD Başkanı Joe Biden, 22 Eylül'de bir aşı zirvesi için çağrıda bulundu . Bu potansiyel olarak ileriye doğru oldukça önemli bir adım. ABD'nin bu toplantıyı Çin, Hindistan, Rusya ve diğer aşı üreten ülkeler ve BM sistemi ile iş birliği içinde yapması önemlidir. Yalnızca evrensel üyeliği ve düşük gelirli ülkelerdeki operasyonel kapasitesi ile BM, aşı kapsamının hızla küresel ölçekte genişletilmesini koordine etme yeteneğine sahiptir.

COVAX düşük gelirlilere ulaşamadı

Nisan 2020'de BM, düşük gelirli ülkelere aşı sağlamak için COVID-19 Aşı Küresel Erişim (COVAX) tesisini kurdu. Bu ülkeler COVAX'ın zamanında teslimat yapmasını bekliyordu. Yine de COVAX, esas olarak yüksek gelirli ülkelerin tekrar tekrar sıranın önüne geçmesi nedeniyle yeterli miktarda aşı dozu satın alamadı. Ayrıca, aşı üreten ülkelerin hükümetleri, COVAX'ın sözleşme yaptığı aşıları bile güvence altına alamadığından, ihracat kotaları uyguladı. Şirket hissedarları elbette bu düzenlemelerden memnunlar, çünkü zengin ülkeler dozlar için COVAX'tan daha fazla para ödüyor.

Aşı patenti, aşı üretiminde küresel fırsatlara engel oluyor

Afrika'daki ve diğer yerlerdeki düşük gelirli ülkelerin karşı karşıya olduğu arz krizi kendi kendine çözülmeyecek. Aksine, yüksek gelirli ülkeler, en yoksul ülkelerdeki son derece savunmasız grupların (yaşlılar, sağlık çalışanları, bağışıklığı baskılanmış ve diğerleri) birincil aşılarını almadan önce bile artık üçüncü bir doz sunmaya başlıyor. Bu patentler, hükümetler (özellikle ABD Ulusal Sağlık Enstitüleri) tarafından finanse edilen

Aşıların üretildiği ülkelerin hükümetleri (Amerika Birleşik Devletleri, Avrupa Birliği üyeleri, Birleşik Krallık, Hindistan, Rusya ve Çin) yeterli miktarda COVID-19 aşı dozunun en yoksullara ulaşmasını sağlamak için Birleşmiş Milletler liderliğinde iş birliğini acilen yapmalı.

akademik kurumlar tarafından tutulsa bile bazı hükümetlerin temel aşı teknolojileri üzerindeki patentleri uygulama konusundaki ısrarları da aşı üretimini artırmaya yönelik küresel fırsatlara engel oluyor.

Aynı şekilde, kamu parası klinik deneyleri ve aşıların kullanıma sunulmasını finanse etti. Salgının küresel aciliyetine rağmen, hayat kurtaran kamu malları özelleştirildi. Hatırlanacağı üzere Dünya Sağlık Örgütü, her ülkede aşı kapsamı için asgari hedefler belirlemişti. Neydi bu hedefler? 2021 yılı Eylül ayı sonuna kadar nüfusun en az yüzde 10'u, 2021 yılı sonuna kadar yüzde 40'ı ve 2022 yılı sonuna kadar yüzde 70'i aşılanmış olacaktı. Fakat gelinen noktayı analiz ettiğimizde mevcut aşı tahsis sistemiyle bu rakamlara ulaşamayacağımızı üzülerek söylemekte yarar var.

Aşı üreten hükümetler ne yapmalı?

Küresel salgın artık kapımızda bekleyen değil evimizin salonunda, son derece rahat ettirilen bir misafir gibi umarsızca takılıyor. Dolayısıyla kapımızda bekleyen bir tehlike olmaktan ziyade güçlü ile güçsüz arasındaki ayrımı derinleştiren acımasız bir tehlikenin hem cazibesine hem de dehşetine kapılmış iki farklı toplum türünden söz edebiliriz. Aşı üreten ülkeleri sözünü ettiğim güçlü toplumlar arasında sayacak olursak, bu ülkelerin hükümetlerinin herkes için eşit sağlık hakkı adına atması gereken adımları bakmakta yarar var:

1 Hükümetler Biden'in 'Aşı Zirvesinde' bir araya geldiklerinde, bu yılın sonuna kadar yüzde 40 küresel kapsama dahil olmak üzere tüm ülkelerde DSÖ hedeflerine ulaşmak için bir yol belirlemeli. Aşı üreticileri, BM ve hükümetlerin yetersiz hizmet alan ülkelere öncelik verebilmeleri için mevcut tüm siparişleri (ve fiyatları) defterlerinde açıklayarak, tam bir iş birliği yapmalı.

2 Hükümetlerin ve şirketlerin tam desteğiyle BM sistemi, DSÖ hedefleriyle uyumlu her düşük gelirli ülke için teslimat zaman çizelgeleri belirlemeli. DSÖ ve COVAX ile UNICEF gibi diğer BM kurumları, aşı dozlarının ulaşması için 'son mil' dağıtım sistemlerini büyütmek için alıcı ülkelerle birlikte çalışmalı.

3 Uluslararası Para Fonu (IMF) tarafından henüz onaylanan 650 milyar dolarlık yeni özel çekme hakkı tahsisi, diğer acil durum mali kaynaklarıyla birlikte, kısa vadeli finansman kısıtlamalarının aşı tedarikine engel teşkil etmemesini sağlamak için kullanılmalı.

4 Aşı üreten ülkelerin hükümetleri, halk sağlığı konusunda uzun süredir devam eden ticaret anlaşmalarına uygun olarak, fikri mülkiyet haklarından feragat etmek ve küresel aşı üretimini artırmak için teknoloji paylaşımını teşvik etmek konusunda anlaşmalı. Şu anda klinik deneylerde olan umut verici aşılar, düzenleyici onayın ardından hızlı üretim ve dağıtım için resmi finansmanla da desteklenmeli.

Küresel kamu yararı gözetilmeli

Son olarak, tüm ülkelerdeki hükümetler, aşıların kendi başlarına koronavirüsün topluluk bulaşmasını bastırmak için yeterince etkili olmadığını halka açıklamalı. Yüz maskeleri, fiziksel mesafe, temas takibi ve iç mekan toplantılarına ilişkin sınırlamalar dahil olmak üzere ek halk sağlığı önlemlerine hala ihtiyaç var.

Sonuç olarak, evrensel aşı kapsamını, piyasa güçlerinin nihai bir sonucu olarak değil, acilen ihtiyaç duyulan bir küresel kamu yararı olarak ele almalıyız. Biden'ın Aşı Zirvesi, BM'yi herkesin bağışıklık kazanmasını sağlamak için ihtiyaç duyduğu aşı dozları ve finansmanıyla güçlendirerek, ihtiyacımız olan hayati atılımı sağlayabilir.

Telif hakkı: Project Syndicate, 2021. **www.project-syndicate.org**

Rüştü Bozkurt

rustu.bozkurt@dunya.com

İş yönetiminin araçları: kuram, model ve metot

Eğilim ve dönemsel gelişmelere karşı "alternatif stratejiler" kurgulamak, eğilimlerin fırsat tehlikelerini öngörerek yaratmak istediğimiz sonuca bizi götürebilir. Son tahlilde insan yaşamını kolaylaştırma temel amacına ulaşmak istiyorsak; kuramı, model ve benzetimi ve metodu ciddiye almalıyız.

Önceki yazımızda 'envanter, veri ve bilginin' yeni ekonomik düzendeki artan değerini anlatmaya çalıştık. Bu yazımızda, iş dünyasını yönetenlerin yayın biçimde sorgulamadığı ama yaratmak istediğimiz sonucu, esastan etkileyen zihinsel araçlardan söz edeceğiz: Kuram, model ve metot.

Kuram, model ve metot uyumu başarının anahtarı

İşyeri yöneticilerinin entelektüel yetkinliklerini geliştirmeksizin başarılı olmalarının mümkün olamayacağı bir süreç oluşuyor. Kuram, entelektüel yetkinliğin araçlarından biri. Dinamik ve iyi bir kurama sahipseniz, modeliniz hayatın öz geçekliğine yakın varsayımlarla içgörülerinizi güçlendirir. Yaratmak istediğimiz hedeflere bizi en kısa yoldan götürecek olan da metotlarımızdır. Kuram, model ve benzetim, metot arasında uyum varsa başarı kendiliğinden gelecektir.

Kuram yönetimde güçlü araçtır

Kaynak kullanmada verimlilik düzeyleri düşük ülkelerin iş yöneticilerinde yaygın eksikliklerden biri, kuramı ciddiye almamaktır. Kuramı, modeli ve metodu önemsememe eğilimi pragmatik ve popülist uygulamaları fetiş haline getirmenin kapılarını açar. Yönetim biliminin büyük ustası Peter F. Drucker'in belirttiği "Tutarlı, odaklanmış ve geçerli bir iş kuramı, iş yöneticileri için son derece güçlü bir araçtır." Giderek daha çok entelektüel yetkinliklere dayanan üretim örgütlenmesinde yer edinmek isteyen iç yöneticileri, iş kurumu, model ve benzetim, metot geliştirme konusun neresinde durduğunu kendisine sıkça sormalıdır.

Deneysel mesafe iyi ayarlanmalı

Drucker'in tanımladığı gibi iş kuramı üç bölümden oluşur: Birincisi, örgütün çevresi, toplum ve toplumun yapısı ile pazar, müşteri ve teknolojiyle ilgili varsayımları kapsar. İkincisi, iş örgütünün özgül misyonuyla ilgili varsayımları içerir. Üçüncüsü de örgütün misyonunu yerine getirmek için çekirdek yetkinliklere ilişkin varsayımlarının neler olduğunu net olarak ortaya koyar. İş dünyamızın yöneticilerinin düşledikleri ile uygulayabildikleri arasındaki açıklık "deneysel mesafe" olarak tanımlanıyor. Deneysel mesafelerin ayarlanamaması, iddialı hedeflerimizin tutturulamaması sonucunu yaratır. Eğer deneysel mesafe ayarlarındaki sapmalar sıklaşıyorsa, böyle bir sonucu önemli ölçüde 'kuram eksikliğinden' kaynaklanabileceğini iş insanları iyi bilmelidir.

Veriye erişme ve işleme kapasitelerinin artması nedeniyle "insanı anlamak" ona göre üretim örgütlenmelerini yapılandırmak günümüz dünyasındaki rekabeti yönetmekle eşanlamlıdır. Model ve benzetim olmaksızın öngörme ve önlem alma disiplini sürdüremeyiz. Bir zihinsel araç olarak model ve benzetimler, deney yaparak varsayımları destekleyen, reddeden ya da doğrulayan dinamikleri kavramamızı kolaylaştır.

Rekabet için entelektüel yaratıcılık şart

İş dünyamızı yönetenler Peter F. Drucker'in 'İş Kuramı' makalesini zihni rehber edinmeli, rekabetin giderek entelektüel yaratıcılığa dayandığını unutmadan, kaynak kullanma verimini artırmak için kuramsal çerçevelerden nasıl yararlanacağını sürekli sorgulamalı. Bu sorgulamalarda Hawking'in "Gerçeklik diye bir şey yoktur; zihni modele göre gerçeklik vardır. Zihni modelinizin varsayımlarını değiştirirseniz, gerçekliğiniz de değişir" genellemesi göz önünde tutulmalı. Gerçeklik algımız, analizlere yardımcı olmalı; zihni etkinliğimiz etkinleşmeli, kararlarımızın kalitesini yükselmeli.

İnsan zihnindeki kurgu modeller

Peter Coles'in saptamasına göre kuram ile model arasındaki fark çok incedir. Kuramın kendi kendine yetmesi beklenir, model ise tamamlanmış değildir. Hawking'e göre kuram evrenin ya da onun sınırlı parçasının modeli ve gözlemlerimizi bu modeldeki niceliklere bağlayan kurallar takımıdır. İnsanoğlu içinde yaşadığı evreni anlamak için sürekli 'model geliştirme' çabasındadır. İnsan zihninde her zaman bulunduğu dünyanın bir model kurgusu vardır. Dawkins'e göre doğal seçilim, modellerin hatalarını ayıklamakta ve arındırmaktadır. Modellerimiz, dünyaya nasıl bir anlam verdiğimizi belirlemekle kalmaz, nasıl eyleme geçeceğimizi de belirler. Peter M. Senge'nin de belirttiği gibi insanlar kurguladıkları zihni modellere göre davranır.

İnsanı anlamak, rekabeti yönetmekle eşanlamlı

Bütün kendi kendini uyarlayan karmaşık sistemler, akıllı organizmalar, ekonomiler, kendilerine öngörme olanağı yaratan modeller kullanır. Modeller ve benzetimler giderek karmaşıklaşan yapılarda insanların niyetlerini, güdülerini ve planlarını tahmin etmemizi kolaylaştırır. Veriye erişme ve işleme kapasitelerinin artması nedeniyle "insanı anlamak" ona göre üretim örgütlenmelerini yapılandırmak günümüz dünyasındaki rekabeti yönetmekle eşanlamlıdır. Model ve benzetim olmaksızın öngörme ve önlem alma disiplini sürdüremeyiz. Bir zihinsel araç olarak model ve benzetimler, deney yaparak varsayımları destekleyen, reddeden ya da doğrulayan dinamikleri kavramamızı kolaylaştır. Diğeri, model ve benzetimler bize zaman içinde deneyim kazandırarak, hayatın öz gerçeklerine yaklaşan kararlar üretmemizi sağlar.

Metot o kadar önemsizdir ki…

Bir kez daha "teknoloji tanımını" anımsayalım: İnsanın çıplak gücüyle yapamadığını, aklını kullanarak geliştirdiği araç ve metotlarla yapmasıdır. Bizim öğrenciliğimizde öğretmenlerimiz metodu, bizi sonuca götüren en kısa yol olarak tanımlarlardı. Akılda kalsın diye de, "Metot o kadar önemsizdir ki sadece esası etkiler" diyerek, iş yaparken metot bilgisinin önemini anlatırlardı. Teknolojinin kaynak verimini artıran yönüyle ilgiliysek, sadece araç-gereçlerle hedeflere ulaşamayacağımızı, yeni iş yapma metotları geliştirmenin de araç-gereç kadar önemli olduğunu bilmeliyiz. Kuramı, model ve benzetim ile metodun nasıl bir araç olduğuna kafa yormamış bir iş dünyası yöneticisinin, izleme, gözleme ve anlama konusunda da yapması gerekenleri yapamayacağını söylemek abartılı bir genelleme olmaz. Kuram, model ve benzetim ile metodu önemsemediğimiz zaman hayatı "anlamlandırma" konusunda da yaratmak istediğimiz sonuçların uzaklarında kalırız.

Etkili yönetim, izleme ve gözlemeyle mümkün

Envanter, veri, bilgi, kuram, model ve benzetim ile metot araçlarıyla donanma, iş yönetimini bir başka basamağa yükseltir: İzleme ve gözleme disiplini ile erken uyarı sistemlerinin oluşturulması. İzleme dediğimizde, anlamak için peşine düştüğümüz bir ihtiyacın önce "değişmez bileşenlerini" sonra belli koşullarda "değişken" olan bileşenleri gözlememiz anlaşılmalıdır. İncelediğimiz olgunun değişen bileşenlerini saptamalıyız. Değişik etkenler karşısında değişmez olan ile değişen arasındaki hızı ve yönü belirlediğimiz zaman onu etkin biçimde yönetebiliriz. Etkin yönetme, ihtiyaçları ve o ihtiyaçları karşılamada yol ve yöntemlerini sorgulamayla anlamlı hale gelir. Böylece hangi bağlantılara, ne gibi iletişim süreçlerine, etkileşimlerin yarattığı fırsat ve tehlikelerin neler olduğuna ilişkin net veri, bilgi ve anlama düzeyine ulaşarak, işimizi etkili biçimde yönetebiliriz.

İşin anlamı, üretilen zenginliğin gelirlerde artış yaratması

Avcı-toplayıcı dönemden yerleşik düzene geçildiği zaman egemen olanlar ile çalışanlar arasında gelir eşitsizliği oluşmuş ama en yüksek gelir ile en düşüğü arasındaki fark birkaç katı aşmamıştır. Oysa yerleşik Tarım Toplumu'ndan Sanayi Toplumu'na geçince emek ve sermayenin getirileri farklılaşmış, gelirler arasındaki uçurum büyümüştür. Bilgi Toplumu aşamasında ileri düzeyde uzmanlaşmış çok küçük azınlığın gelirleri hızla büyürken, kitlelerin gelirleri yeterince artmamıştır. Maddi ve kültürel zenginlik üretmenin temel amacı insanların işlerini kolaylaştırmak ve refahlarını artırmaktır. Yaptığımız işin anlamlı olması, üretilen zenginliğin kitlelerin gelirlerinde de artış yaratmasıdır. Kuram, model ve benzetim, metot etkin iş yapmanın araçlarıdır. İnsanoğlunu diğer canlılardan ayıran en belirgin özelliği toplumsal örgütlenme yetkinliğidir. Dünya genelindeki eğilimleri izlemek ve gözlemek son derece önemlidir.

NHN hesaplaması nasıl yapılmalı?

Özcan KADIOĞLU ozcankadioglu@hotmail.com
Dünya Gazetesi Yazarı

Net hata ve noksan hesaplaması (NHN) tanım gereği, ölçüm hataları ve tablodaki verilerin eksik veya fazla derlenmesinden kaynaklanmaktadır. Net hata ve noksan hesabının ödemeler dengesinde hangi kalemlerden kaynaklandığı net olarak ölçülememekle birlikte, bazı kuvvetli tahminler yapılabilmektedir.

Ödemeler dengesi; bankalar, TÜİK ve Merkez Bankası verilerinden oluşmaktadır. Kamu sektörüne ilişkin kalemlerde çoğunlukla hata beklenmez, bankacılık sektörüne ilişkin verilerin de (kur oynaklığının ortaya çıkardığı hesaplama hataları dışında) veri toplama yöntemindeki iyileşmeler nedeniyle, büyük ölçüde doğru olduğu varsayılmaktadır. Bankacılık dışı özel sektörün döviz varlıklarındaki değişimin büyük ölçüde net hata noksana yansıdığı düşünülmektedir.

NHN analizinde dikkat çeken olasılıklar ve zamanlama

Net Hata Noksan verileri analiz edilirken, öncelikle bazı hususların göz önünde bulundurulması gerekmektedir: Sürekli aynı yönde NHN verilmesi, sistematik bir hatanın göstergesi olarak alınabilir. Herhangi bir dönemde NHN'ın küçük olması, ölçüm hatası yapılmamış olmasını gerektirmez. Büyük pozitif ve negatif hataların birbirini götürmesi de olasılık dâhilindedir. Diğer taraftan, NHN birbirlerini izleyen dönemlerde birbirini götürme eğiliminde ise (bir dönem pozitif, sonraki dönem negatif, sonra tekrar pozitif…vb), bu durumda zamanlamadan kaynaklanan hatalardan söz edilebilmektedir.

Eşik değerinde yapılan sık güncellemeler kuşku yaratıyor

NHN kaleminin "eşik" değerine ilişkin genel bir ölçüt yoktur. Son dönemde NHN kaleminde sürekli güncellemeler yapılarak düzeltmeler sağlanmaktadır. Bu tür güncellemelerin sık sık yapılması kamuoyunda gündeme taşınmakta bu yüzden kuşkular artmaktadır. Özellikle son yıllarda seçim dönemlerinden birkaç ay öncesi girişler artmaktadır. Son beş yıl içinde NHN kalemi toplamı 17.6 milyar dolar gibi ciddi bir para giriş hacmini ifade etmeye başlamıştır.

Kriz dönemlerinde NHN verilerindeki dalgalanmalar

2002 yılı öncesi verilere bakıldığında NHN verileri ekonomide kriz yaşanan dönemlerde NHN'ın negatif, nispeten istikrarlı dönemlerde ise NHN'ın pozitif işaret alma eğiliminde olmasıdır. Nitekim 1970'li yıllarda dünyada petrol krizi yaşanmış, NHN kalemi ülkemizde 1975-78 yılları arasında ardı ardına negatif bakiye vermiştir. 1992, 1993 yıllarında ve 1994 yılının ilk çeyreğinde de NHN negatif bakiye vermiştir.

Benzer eğilim Asya ve Rusya krizlerinin yaşandığı 1997-98 döneminde ve Türkiye'de ekonomik kriz yaşanan 2000-2001 dönemlerinde de görülmüştür. Bunların dışında, ekonominin nispeten istikrarlı olduğu 1995-1996, 1999, benzeri dönemlerde ise NHN pozitif bakiye vermiştir. Son 18 yıla baktığımızda ise belli dönemlerde pozitif belli dönemlerde ise negatif olduğu gözlenmektedir. NHN'ın yurt içi yerleşik özel sektör kaynaklı olduğu varsayımı çerçevesinde söz konusu eğilimler, kriz veya diğer istikrarsızlık dönemlerinde özel sektörün döviz varlıklarını sistem dışına

(yastık altına veya kayıt dışı yollardan yurt dışına) çıkarma eğilimine girdiğine, istikrarlı dönemlerde ise söz konusu varlıklarını sisteme dâhil etme eğilimine girdiğine işaret etmektedir.

NHN oluşmasının sebepleri aşağıdaki gibi özetlenebilir:

1. Zaman uyumsuzluğu (İthalat veya ihracat için malın hareketi ile ödemenin farklı bilanço dönemlerine yansıması gibi)

2. Beyan hataları (gümrük işlemlerine ilişkin beyanat hataları gibi)

3. Ödemeler dengesindeki çeşitli kalemlerden elde edilen gelirlerin sistem dışına (yastık altına kasalara) çıkarılması veya finansman esnasında sistem dışından kaynak kullanılması şeklindeki kayıt dışı işlemler,

4. Bazı verilerin (turizm ve bavul ticareti) anketler yoluyla elde edilmesindeki hatalar.

Turizm gelirleri hesaplamasında 'Çıkış Yapan Ziyaretçiler Anketi'

Mesela turizm gelirleriyle ilgili ölçümlere baktığımızda ortaya bazı ilginç sonuçlar çıkıyor. Bunları açıklamadan önce turizm gelirlerinin nasıl ölçüldüğüne değinelim. TCMB sitesinde Ödemeler Dengesi hesaplama yöntemini anlatan kitapçıkta turizm gelirlerin nasıl hesaplandığı şöyle açıklanıyor: 'Turizm gelirleri, Kültür ve Turizm Bakanlığı, TÜİK ve TCMB'nin ortak çalışması kapsamında, TÜİK tarafından yürütülen 'Çıkış Yapan Ziyaretçiler Anketi'nden elde edilmektedir. Anket çalışmasında ülkemizi ziyaret ederek yurt dışına çıkış yapan yabancılar ile ödemeler dengesi metodolojisi çerçevesinde yurt dışında yerleşik sayılan vatandaşlarımızın ülkemizde yaptıkları turizm harcamalarının saptanması amaçlanmaktadır. Anket, çıkış yollarına göre hudut kapılarında, milliyet bazında üçer aylık dönemleri kapsayacak şekilde, yılda dört dönem yapılmaktadır.

Turizm gelirleri; yabancı ziyaretçiler için milliyet bazında, geceleme yapanlar ile günü birlikçiler ayrımlarına göre ve turla gelenlerin tura ödedikleri bedellerin Türkiye'de kalan kısımları da değerlendirilerek elde edilen ortalama harcamaların; ilgili döneme ait Emniyet Genel Müdürlüğü kayıtlarından sağlanan kişi sayılarıyla genişletilmesi ile hesaplanmaktadır. Aynı şekilde, yurt dışında yerleşik vatandaşlarımızın anketten elde edilen ortalama harcamaları, kişi sayısının saptanması için gerçekleştirilen anket sonuçları ile genişletilmektedir. Turizm giderleri ise yine TÜİK tarafından yürütülmekte olan 'Vatandaş Giriş Anketi' sonuçlarından elde edilmektedir. Üçer aylık dönemler itibariyle yapılan anket çalışmasında, yurt dışı ülkeleri ziyaret edip ülkemize giriş yapan yurt içinde yerleşik kişilerin yurt dışında yaptıkları harcamaların saptanması amaçlanmaktadır.

Büyük tutarlardaki NHN kalemi olduğundan düşük görünüyor

2019 yılında, yurt dışında oturup da Türkiye'ye gelen Türkler dâhil, 51 milyon 750 bin turist gelmiş ve toplam 34.5 milyar dolar turizm geliri bırakmış. Bu durumda kişi başına turizm geliri 666 dolar olarak hesaplanıyor.

2019 yılında Türkiye'ye gelen Azerbaycanlı turist sayısı 830 bin, Bulgar Turist sayısı 2 milyon 625 bin, Gürcü turist sayısı 1 milyon 985 bin kişi olmuş. 2019 yılında Azerbaycan nüfusunun yüzde 10'u, Bulgaristan nüfusunun yüzde 40'ı ve Gürcistan nüfusunun yüzde 44'ü Türkiye'ye gelmiş bulunuyor. Böyle bir şey mümkün olmadığına göre iki olasılık söz konusu demektir:

1 Türkiye'de çalışan Gürcüler her giriş çıkışta ziyaretçi olarak sayılıp istatistiğe katılıyor.

2 Sınırdan günübirlik alış veriş veya tanıdık ziyareti için gelip geçen her Gürcü, turist olarak sayılıyor.

Acaba Gürcü turistler o kadar zengin mi?

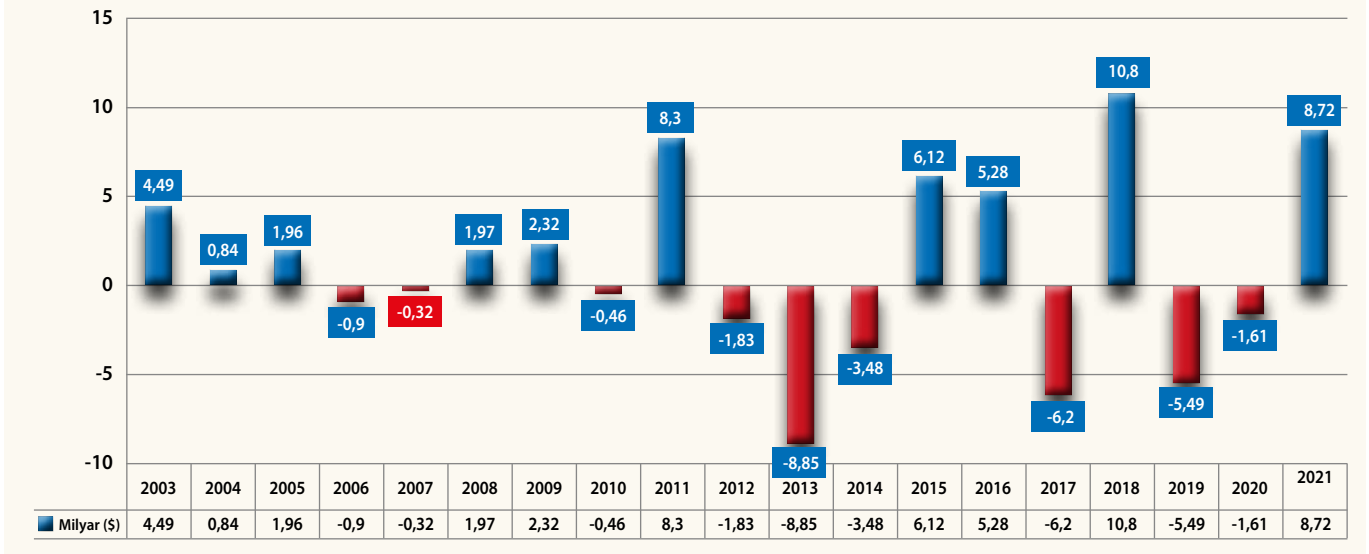
Sonuçta bu şekilde gelip geçen Gürcü sayısı ile (aslında o kadar para harcamadıkları halde) ortalama turizm geliri olarak hesaplanan 666 dolar çarpılarak bulunan tutar (yaklaşık olarak 1.5 milyar dolar) toplam turizm gelirine dâhil ediliyor. Gürcistan'ın 2019 yılı GSYH'sı 17.5 milyar dolar olduğuna göre bu hesap doğruysa Gürcü turistler 2019 yılında GSYH'larının 10'da 1'ini turizm harcaması olarak Türkiye'ye bırakmışlar. Türkiye'nin nüfusu 83 milyon. Bunun yüzde 40'ı olan 32 milyon Türkün 2019 yılında turist olarak tek bir ülkeye gitmiş olması ve 760 milyar USD tutarındaki GSYH'mızın onda biri olan 76 milyar doları o tek ülkede harcamış olmamız gibi bir şey bu. Buna benzer başka konular da olabilir. Eğer böyleyse net hata ve noksan olarak kaydedilmesi gereken paraların bir bölümü başka kalemlere giriyor demektir. Bu durumda aslında çok büyük tutarlara varmış olan net hata ve noksan kalemi olduğundan düşük görünüyor bile olabilir. Net hata ve noksan kalemi, son yıllarda ödemeler dengesinin en tartışmalı kalemi haline gelmiş bulunuyor.

NHN kalemini araştırmak Merkez Bankası'nın görevi

Merkez Bankası, ödemeler dengesine giren istatistiklerin çoğunu kendisi üretmiyor, kurumlardan alıp bu tabloya koyuyor. Buna karşılık ödemeler dengesini derleyip toplamak ve yayımlamak Merkez Bankası'nın görevidir. Bu durumda net hata ve noksan kaleminin niçin bu kadar büyük tutarlara ulaştığını araştırıp bulgularını kamuoyuyla paylaşmak da Merkez Bankası'nın sorumluluğundadır. Buna göre net hata ve noksan kaleminde 2021 yılı Ocak-Temmuz döneminde kaynağı bilinmeyen 8.7 milyar dolar gibi ciddi bir giriş olmuştur.

Son 5 yılı incelediğimizde toplam net hata noksan hesabından kaynağı belli olmayan 17.6 milyar dolarlık bir giriş olmuştur. Son 5 seçim dönemi öncesinde Net Hata Noksan kalemlerinde ciddi artışlar olduğu gözlenmektedir. 2003-2021 Temmuz döneminde en yüksek giriş 2018 yılında 10.8 giriş olurken en yüksek çıkış 2013 yılında 8.85 milyar dolar olmuştur. Sonuç olarak; Net hata ve noksan hesabının pozitif olması ülkeye kaynağı bilinmeyen bir döviz girişinin olduğunu, negatif olması ise hangi kalemler ile olduğu bilinmeyen döviz çıkışını gösterir.

NET HATA NOKSAN Milyar ($)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Milyar ($)	4,49	0,84	1,96	-0,9	-0,32	1,97	2,32	-0,46	8,3	-1,83	-8,85	-3,48	6,12	5,28	-6,2	10,8	-5,49	-1,61	8,72

Kaynak: TCMB

TOBB
EKONOMİ VE TEKNOLOJİ
ÜNİVERSİTESİ

İş deneyimi ile mezun olmanın TAM YERİ TOBB ETÜ

Türkiye'de sadece **TOBB ETÜ**'de uygulanan ortak eğitim sistemi ile öğrenciler 3 farklı iş yerinde toplam 1 yıllık iş deneyimi ile mezun oluyor.

www.etu.edu.tr

YENİ GÜCÜMÜZ; PAYDAŞLAR

COVID-19 sonrasında topluma katkı sağlama kavramı çok daha etkili oldu. Liderler için de gündemler çok değişti, artık tek başına hareket etmek değil, tüm paydaşlarla birlikte ortak ses çıkartabilmenin ve gücü yansıtabilmenin dönemi başladı. Ama bunun için de içselleştirilmiş yönetim politikalarına ve uygulamalarına dair ihtiyaçlar gündeme geldi.

Aslında paydaş kavramı hiç de yeni değil. Yönetim modelinin bir parçası olarak hep vardı. Peki ne oldu da gündemimize bir öncelik olarak girdi? Kurumların varlık sebebi elbette üretmek ve karlılık. Ancak üretim ve karlılıkla birlikte şirket geleceği için yönetim stratejilerinin yenilenmesi bir gereklilik. Liderler, bir kurumda temel yönetim faaliyetleri döngüsünü yerleştirdikten sonra, esas olarak kendi kişisel kariyerlerini belirleyecek yönetim vizyonu ve tecrübesini de ortaya koyuyor. Yönetim stratejileri de dünyadaki değişimin bir parçası ve bu alanda sürekli bir yenilik yaşanıyor. Özellikle COVID-19 süreci içinde modellerin esnekleşmesi ve yenilenmesi zorunlu hale geldi. Yenilenmesi gerekenler tabi ki sadece modeller değil, zihnimiz, düşüncemiz, bakış açımız, bilgimiz ve vizyonumuz oldu.

Liderler paydaşlarla güçleniyor

Bugün yönetim kurulları için en büyük kaygı, şirketlerin değeri ve geleceği. Öncelik, liderlerin kendilerini yenilemesinde. Liderler kendi bakış açılarını dünya ile entegre ettikleri zaman, yönetim stratejilerini farklılaştırdıktan sonra kurumun bakış açısını ve paydaşların bakış açılarını da bu eksende buluşturabiliyorlar. COVID-19 ile esas değişim iş yaşamında oldu. Paydaşların önemi böylelikle çok daha fazla ortaya çıktı. Liderlerin, paydaşların önemini keşfetme ve bu gücün rüzgarıyla güçlenme dönemindeyiz. Diğer yandan, kurumların paydaşlarını tam olarak tanımadıklarını ve hatta tanımlayamadıklarını da sıklıkla gözlemliyoruz. Paydaşlar, sadece çalışanlar ve müşteriler ile sınırlı değil, yeterli de değil aslında.

Tek başına değil, paydaşlarla birlikte ortak ses çıkartabilme dönemindeyiz

Peki biz ne oldu da bunları konuşmaya başladık? Kurumlarda işler rutininde yürüyordu, hayat normal görünüyordu. Yöneticilerin gündemi, yine satışlar ve karlılık üzerineydi, cirolar çok önemliydi, ne değişti de yeni düşüncelerin ihtiyacı doğdu? COVID-19 sonrasında karşımızda önceliği farklı bir toplum oluştu. Genel algılar çok değişti. Farklı bir tüketici kitlesi oluştu. Hedef kitleler artık eski bakış açılarında değil, davranış modelleri, tüketim eğilimleri ve kurumlardan beklentileri çok değişti. Diğer yandan, tek bir kişi bile paydaş olarak artık kurumların politikalarını etkiler hale geldi.

Topluma katkı sağlamayan kuruluşların geleceği de çok zorlaştı. Hedef kitleler toplumu düşünmeyen, gelecek nesilleri düşünmeyen kurumlara karşı tepki göstermeye başladı. COVID-19 sonrasında topluma katkı sağlama kavramı çok daha etkili oldu. Liderler için de gündemler çok değişti, artık tek başına hareket etmek değil, tüm paydaşlarla birlikte ortak ses çıkartabilmenin ve gücü yansıtabilmenin dönemi başladı. Ama bunun için de içselleştirilmiş yönetim politikalarına ve uygulamalarına dair ihtiyaçlar gündeme geldi.

Kurumların geleceği artık paydaşların yönetiminde

Paydaşlar, yönetim kurulları için de öncelik verilmesi gereken grup. Her paydaş grubunun temel stratejileri çok özenle hazırlan-

Füsun TOKSÖZ

Lider İletişimi ve Paydaş Yönetimi Stratejik Danışman
TOBB Türkiye Medya ve İletişim Meclisi Başkan Yardımcısı

fugen@fugentoksu.com

Paydaşlar, kurumların mihenk taşıdır. Her bir paydaşı ortak hedefte buluşturmak ise liderlik vizyonuyla eş değer. Paydaşlar önemsendiği zaman, kurumlarda cirolar artıyor, kârlılık yükseliyor, yatırımcılar çeşitleniyor, büyüme sağlanıyor ve verimlilik yükseliyor.

malı. Burada yönetim bakış açısıyla birlikte iletişim yönetiminin de esas olduğunu vurgulamak gerekir. Paydaşlarla bir konuyu paylaşmanın, birlikte hareket etmenin, bir projenin içine dahil etmenin, ortak ses çıkartabilmenin sırrı etkili bir iletişim stratejisinden geçiyor. Toplumsal konularda, bütün paydaşları aynı vizyona taşıyabilmek, birlikte ortak vizyonu yaratabilmek kurumların devamlılığını sağlayacak esas gücü oluşturuyor.

Paydaşlar, kurumların mihenk taşıdır. Her bir paydaşı ortak hedefte buluşturmak ise liderlik vizyonuyla ilintilidir. Yönetim Kurulları, yine bu aşamada çok önemli noktada yer alıyor. Liderlerin kariyerleri için de paydaş yönetimi belirleyici oluyor. Ulaşılabilir hedefler belirlemek ve süreç içinde bunları ölçümlemelerle takip edebilmek, bu anlamda önemli aşamalardır. Paydaşlar önemsendiği zaman, kurumlarda cirolar artıyor, karlılık yükseliyor, yatırımcılar çeşitleniyor, büyüme sağlanıyor ve verimlilik yükseliyor.

Çok paydaşlı vizyon, yönetim modellerine yerleştirilmeli

Paydaşlarla katılımcı ve iş birliğine dayalı liderlik süreçlerinin iyileştirilmesi, modelin tüm yapı taşlarının etkin yönetimi ve verimliliği üzerinde belirleyici bir etkiye sahip oluyor. Bu nedenle çok paydaşlı vizyonu yerleştirmek ve pekiştirmek yönetimler için bir zorunluluk. Paydaşlar arasındaki stratejik uyumun ve koordinasyonun sağlanması da yine bir yönetim becerisi. Unutmamamız gerekir ki, paydaşlar da değişiyor ve gelişiyor. Beklentileri de bu oranda değişim gösteriyor. Beklentileri karşılayabilecek kurumsal dönüşüme ve sürekli iyileşmeye de açık olunmalı. Bugün çok büyük bir değişim yaşanıyor. Dijital ortamlarda, kurumlar adeta bireye dönüştü ve tüketici ile doğrudan konuşur oldu. Tüketici de tüketici olmaktan çıktı, bir paydaşa dönüştü ve kanaat önderi konumuna geldi. Talepleri ve beklentileri de çok değişti.

Paydaş yönetimi uzun vadede yüksek karlılık yaratıyor

Paydaşları, kurumların geleceği ve devamlılığı için hem liderler hem de Yönetim Kurulları gündeme almakla yükümlüler. Paydaş yönetimi, kısa vadede kurumlara bir maliyet kalemi gibi gözükse de araştırmalar, uzun vadede kurumlar için daha yüksek karlılık yarattığını, rekabette farklılık sağladığını gösteriyor. İş dünyasının en önemli gündemi; insan, toplum, ülke ve dünyaya fayda sağlamak olmalı. Bu amaç etrafında içtenlikle, ciddiyetle ve benimseyerek çalışmamız, iş birliği modelleri geliştirmemiz iş hayatındaki her birey için zorunlu bir davranış biçimi. Bütün bunlar, kurumlar ve toplum için düşünülüyor. Dolayısı ile insanı merkeze almak ve mutluluk kavramı ile birleştirmek ve daha iyi bir dünya hedefleyerek üretmek, çalışmak ve yaşamak hepimiz için öncelikli olmalı.

Fotoğraflar: TOBB ETÜ Fotoğraf Servisi

"OEM, şirketlerin işleyişini öğrenmek için fırsat sunuyor"

TOBB ETÜ Mezunlar Derneği'nin röportajlar köşesi konuğu, İşletme Bölümü 2019 mezunlarından Yusuf Tanık. TOBB ETÜ'nün Türkiye'deki nitelikli akademik kadrolardan birine sahip olduğunu söyleyen Tanık, insanı merkeze alan eğitim anlayışının burayı tercih etmesinde başrolü oynadığını bildirdi. Üniversitenin Ortak Eğitim Modeli'nin (OEM) kişisel gelişim için fırsat sunduğunu dile getiren Tanık, "OEM ayrıca öğrencilere şirketlerin işleyişini öğrenmek için fırsat sunuyor" dedi.

Mezun olduktan sonra Nata Holding bünyesinde başladığı kariyerine çeşitli spor kulübü kongre üyelikleriyle devam eden Yusuf Tanık, aynı zamanda diğer görevleri olan TÜSİAD üyeliği ve AYD Başkan Yardımcılığı'nı da sürdürüyor. Dedesinin boru imalathanesiyle başlayan kariyer serüvenlerini babasının devralarak büyümeyi başlattığını, şimdi de kendisinin bu süreçte nasıl ilerlediğini bizlere aktarıyor. Holding bünyesindeki çeşitli faaliyet alanlarındaki çalışmalarından, yurt içi ve dışında yaptıkları projelerin getirdiği başarılardan ve gelecek hedeflerinden bizlere bahsediyor. Gelin Yusuf Tanık'ın sorularımıza verdiği samimi cevapları birlikte okuyalım:

Yusuf Bey, bize biraz kendinizden bahsedebilir misiniz?

2019 yılı TOBB ETÜ İşletme Bölümü mezunuyum. Şirketimiz Nata Holding'de aktif olarak Yönetim Kurulu üyeliği yapmaktayım. Ankaragücü Spor Kulübü Başkan Yardımcılığı, Fenerbahçe Spor Kulübü Kongre Üyeliğimin yanı sıra 2019 yılından itibaren TÜSİAD Üyesiyim ve yine 2019 yılından itibaren AYD (Alışveriş Merkezleri Yatırımcıları Derneği) de Başkan Yardımcılığı görevini yürütüyorum.

TOBB ETÜ'yü tercih etme nedeniniz nedir? TOBB ETÜ'deki öğrencilik yıllarınız nasıl geçti anlatabilir misiniz?

TOBB ETÜ tercihini yapmak benim için zor olmadı. Üniversite sınavından sonra ailemden ve çevremdeki arkadaşlarımdan TOBB ETÜ'nün Türkiye'nin en iyi akademik kadrolarından birisine sahip olduğunu öğrendim. Araştırmalarımı yaptıktan sonra hocalarımızın sadece akademik başarı odaklı olmadıklarını aslında daha da önemlisi insan odaklı bir eğitim anlayışına sahip olduklarını öğrendim. Bunu üniversite hayatımda kendim de tecrübe ettim. TOBB ETÜ'de okumaya başladığım andan mezun olduğum zamana kadar hocaların aslında sizi gerçek hayata hazırladığını anlıyorsunuz ve işte o noktada iyi ki TOBB ETÜ'yü seçmişim diyorsunuz.

Ortak Eğitim Modeli'nden bahsedecek olursak, bu modelin size iş hayatınızda nasıl yansımaları oldu? Öğrencilerin bu dönemi daha verimli geçirebilmeleri için verebileceğiniz tavsiyeler nelerdir?

Ortak Eğitim Modeli aslında TOBB ETÜ'yü diğer üniversitelerden tamamen ayıran en önemli özellik. Mezun olmadan önce öğrencinin kendini geliştirebilmesi ve şirketlerin işleyişini öğrenmek için fırsatlar sunan bir yapıdan bahsediyoruz. Mezun olduğunuzda bir yıllık iş tecrübesine sahipsiniz. Dolayısıyla mezun olduktan sonra şirketlere yaptığınız başvurularda diğer adaylara göre siz her zaman bir adım önde oluyorsunuz.

Öğrenciler bu dönemi daha verimli geçirmek için verilen görevi hakkıyla yapmaya çalışmalı. "Ben zaten burada geçiciyim" diye düşünmek aslında başarının önüne set çekmek anlamına geliyor. Çünkü çalıştığınız şirkette öğreneceğiniz en ufak detay bile sizi ileride çok daha faydalı bir noktaya getirebilir. Amir ve müdürleriyle etkili bir iletişim içerisinde olmalı ve mümkünse toplantılara veya imalata onlarla birlikte katılmalılar.

TOBB ETÜ İşletme Bölümü mezunu olarak bölüm ile ilgili yeni eğitim-öğretim yılında TOBB ETÜ'yü tercih eden öğrencilere neler söylemek istersiniz?

İşletme bölümü çok keyifli bir bölüm. Yaşamınızda karşınıza çıkabilecek muhasebe, pazarlama, müzakere gibi birçok konuda kendinizi ciddi derecede geliştirebilirsiniz. Daha önce de söylediğim gibi insan odaklı bir üniversite olduğumuz için hocalarımızdan her türlü desteği alabilirler ve eminim ki bu bölümü okurken keyif alarak okuyacaklar ve mezun olduktan sonra da bu bölümü tercih ettikleri için kendilerini çok değerli hissedecekler.

Nata Holding Yönetim Kurulu Üyesi olarak 2012 yılından bu yana sizi en çok heyecanlandıran projeleriniz nelerdi ve gelecekte hangi projeleri hayata geçirmeyi planlıyorsunuz?

Başta altyapı müteahhitlik hizmetleri olmak üzere proje geliştirme, AVM, gayrimenkul, enerji, maden, turizm gibi birçok sektörde ülkemizde ve yurtdışında faaliyet gösteren bir firmayız. Rahmetli dedem Hasan Tanık tarafından beton boru imalathanesiyle başlayan serüven 1960'lı yıllara uzanıyor. Devam eden yıllarda Babam Namık Tanık kendisinden görevi devralıyor ve büyüme süreci başlamış oluyor.

Ankara ve İstanbul başta olmak üzere güzel ülkemizin birçok şehrinde altyapı çalışmaları yaptık. Ardından Türkmenistan'ın güzide şehri Aşkabat'ın şehir içi yollarını tamamlayıp, 500 günde, 180 köprü yapan firma olarak Guinness Rekorlar Kitabı'na aday olmaya hak kazandık ve dünyanın en büyük 250 yurtdışı müteahhitlik hizmetleri sıralamasında 97'nci sıraya kadar yükseldik. Bu süreçte Antares, Nata Vega, Vega Subayevleri, Vega Eskişehir, Vega Yalova, Vega Silivri, Vega İstanbul AVM ve son olarak Vega CADDE Mobilya AVM'mizi hayata geçirerek, ülkemizde yüzde 100 yerli sermayeli en büyük AVM yatırımcısı olduk.

Şu anda AVM'lerimizde 900 bin metrekareye yakın inşaat alanımız ve 350 bin metrekareden fazla da kiralanabilir alanımız mevcut. Öncelikli hedefimiz önümüzdeki dönemde AVM sayımızı artırıp, sektördeki payımızı büyütmek. Ülkemizin geleceği olduğuna inandığımız sanayide ise çimento ve nikel madeni üzerine AR-GE çalışmalarımız devam ediyor. Bu madenlerdeki çalışmalarımızın çıktılarını 5 yıllık yatırım planlarımız arasına dahil ettik. Yeni yatırımlarımızın da etkisiyle 5 yıl içinde bünyesinde 20 bin kişiyi istihdam eden bir holding olmayı planlıyoruz.

Nata Holding, pandemide AVM'lerin kapalı kaldığı dönemde bu süreçten nasıl etkilendi? Normalleşme süreci hakkında neler söylemek istersiniz?

Kapalı kaldığımız dönemde biz yatırımlara ara vermedik ve pandemide üç yeni AVM açılışı yaptık. Açılışını önceden yaptığımız alışveriş merkezlerinde yeni döneme uyum sağlamak için renovasyon çalışmalarına hız verdik. Hepimiz için zorlu geçen bir süreç olduğunun farkında olarak, bu süreçte iş ortaklarımız olan perakende sektörüyle el ele verdik ve bu süreci atlatmaya çalışıyoruz. AVM'lerin kapalı kaldığı dönemde hiçbir kiracımıza kira faturası yansıtmadık. Devam eden aylarda indirimli kira faturalarını uyguladık ve öyle devam ediyoruz. Devletimizin sağlamış olduğu destek paketleri sektörün ve ekonomimizin ayakta kalması açısından çok önemli ve yerinde bir karar. Bu sürecin yavaş yavaş sonuna geldiğimizi düşünüyorum. Şu anda ciro rakamları pandemi öncesine yaklaştı bu da geleceğe umutla bakmamızı sağlıyor.

Sosyal bir kişilik olarak yoğun iş temposundan uzaklaşmak adına neler yapmayı tercih ediyorsunuz?

Ben evli ve bir kız çocuk babasıyım. İş yoğunluğumdan sonra öncelikle ailemle vakit geçirmeyi seviyorum. Onlardan kalan zamanlarda ise kitap okuma, yabancı dil eğitimimi geliştirme, yürüyüş, maç izleme, arkadaşlarımla zaman geçirme, Ankaragücü ve Fenerbahçe maçlarına gitmeyi tercih ediyorum.

TOBB ETÜ Mezunlar Derneği ile ilgili düşüncelerinizi öğrenebilir miyiz?

Öncelikle röportaj için teşekkür ediyorum. Bu vesileyle derneğimizin yeni yönetimini tebrik ediyorum. İnanıyorum ki bu yönetimle birlikte çok daha farklı aktivitelerle bir arada olacağız. Mezunlar derneğinden benim en büyük beklentim mezunlar ve öğrenciler arasındaki iletişimi güçlendirmeleri. Bizleri bir araya getirerek birbirimize ne gibi katkılar sağlayabileceğimizi konuşmalıyız.

FİNANSAL BALONLARA KURBAN GİDEN İNSANLIK ÇAĞINDAN MI SÖZ EDECEĞİZ?

İngiltere niceliksel genişleme, ABD ise borç gölgesinde yaşıyor

COVID-19'la birlikte piyasayı belirleyen merkez bankalarının durmaksızın para basarak spekülatif hareketlere vermiş olduğu sınırsız destek dönemi aynı zamanda finansal balonların doğmasını sağladı. Finansal balonların özelikle İngiltere ekonomisinde etkin olduğu gerçeğine ilave ABD ekonomisi için ise ek faiz yükünün külfetinden kaçan para politikasının kararları şaşkınlıkla izleniyor. Mevcutta yüzde 5'e çıkan enflasyonun dayanılmaz cazibesine kapılmış borçlu bir ülke olan ABD'nin küreselde çözüm bekleyen sorunların ötelenmesine neden olduğuna atıfta bulunuyor.

78%
18.04%
9.80%
0.00%

COVID-19 sonrasında Avrupa'da meydana gelen piyasa döngüsü akıllara bazı soruların da gelmesini sağlıyor. Niceliksel genişlemenin ne zaman ve nasıl sona erdirileceği veya tersine çevrileceği konusundaki tüm konuşmaların arasında, bir soru neredeyse hiç tartışılmıyor: Merkez bankalarının 2009'dan bu yana Avrupa ve Amerika Birleşik Devletleri'nde büyük dozlarda tahvil alımları genel fiyat düzeyinde neden bu kadar az etki yarattı? Bu soruya verilecek cevap aslında piyasada 2020 sonrasında meydana gelen finansal balonların nasıl doğduğunu da açıklıyor.

VARLIK FİYATLARI ARTTI

Hatırlanacağı üzere 2009 ve 2019 yılları arasında İngiltere Merkez Bankası (BOE), Birleşik Krallık ekonomisine 425 milyar sterlin (Birleşik Krallık'ın 2012 GSYİH'sinin yaklaşık yüzde 22.5'i) enjekte etti. Bu hareket, enflasyonda BOE'nin zorunlu orta vadeli hedefi olan yüzde 2'ye, 2009'da sadece yüzde 1.1'lik düşük bir seviyeden yukarı itmeyi amaçlıyordu. Ama niceliksel genişleme 10 yıl sonra, ev ve borsa fiyatlarının şişerek patlamasını sağladı.

Mart 2020'de COVID-19 pandemisinin başlamasından bu yana BOE, 450 milyar sterlin değerinde ek İngiltere devlet tahvili satın alarak toplamı 875 milyar sterline veya mevcut GSYİH'nın yüzde 40'ına getirdi. Dolayısıyla niceliksel genişlemenin bu ikinci turunun enflasyon ve çıktı üzerindeki etkileri henüz hissedilmedi ancak varlık fiyatları yeniden belirgin bir şekilde arttı. Farklı bir ifadeyle niceliksel genişleme yoluyla para miktarını yükseltmenin, konut ve finansal menkul kıymet fiyatlarına büyük bir geçici artış sağladığı ve bu varlıkların sahiplerine kayda değer fayda sağladığı sıklıkla vurgulanıyor. Artan bu zenginliğin küçük bir kısmı reel ekonomiye akıyor fakat paranın önemli bir miktarı finansal sistem içinde dolaşımda kalıyor.

John Maynard Keynes'in 'Genel Teorisi'nden türetilen standart Keynesyen argüman, nedeni ne olursa olsun herhangi bir ekonomik çöküşün nakit istifinde büyük bir artışa yol açacağı yönünde bir tespitte bulunuyor. Para rezervlere akar ve harcamalar azalırken tasarruflar artar. Bu nedenle Keynes, bir çöküşün ardından ekonomik teşvikin para politikasından ziyade maliye politikasıyla gerçekleştirilmesi gerektiğini savundu. Hükümet, yeni paranın biriktirilmek yerine üretimde kullanılmasını sağlamak için 'son çare harcayan' olmalı teorinin pratik yönünü oluşturuyor.

1

İngiltere'de kendi yükseliş ve düşüş döngülerini yaratan nicel gevşeme riskleri ve bu nedenle devlet tarafından yaratılan finansal istikrarsızlığın bir örneği olarak görülebilir. Hükümetler artık merkez bankalarının hükümetten bağımsız olarak para yarattığı kurgusunu terk etmeli ve yaratılan parayı kendi istekleriyle harcamalı.

2

Sınai dolaşımdaki para çıktı üretmenin normal süreçlerini destekler. Finansal dolaşımdaki para ise 'borsa ve para piyasası işlemleri de dahil olmak üzere, var olan varlıkları elde tutma ve servetle değiştirme işi' için kullanılır. Bir depresyon, sanayiden finansal dolaşıma yani yatırımdan spekülasyona geçerken para transferi ile belirlenir.

3

ABD Federal Rezerv Yönetim Kurulu Başkanı Paul Volcker, enflasyonu azaltmak için oranları artırmaya başladığı 1980'de, halkın elindeki ABD federal borcu, GSYİH'nın yaklaşık yüzde 25'ine denk geliyordu. COVID-19'un ardından ise GSYİH'nın yüzde 100'ü ve sonu gelmeyecekmiş gibi duran bir federal borç batağından söz ediliyor.

SPEKÜLATİF HAREKETLER İNGİLTERE'DE DEPRESYONUN BOYUTUNU GÖSTERİYOR

Öte yandan, 'Para Üzerine İnceleme' adlı çalışmasında Keynes, 'spekülatif para talebine' dayanan daha gerçekçi bir açıklama yaparak, bugünkü İngiltere'nin durumunu daha net bir şekilde anlatıyor. Keynes, keskin bir ekonomik gerileme sırasında, paranın mutlaka biriktirilmediğini lakin endüstriyel dolaşımdan finansal dolaşıma aktığını savunuyor. Sınai dolaşımdaki para, çıktı üretmenin normal süreçlerini desteklerken finansal dolaşımdaki para ise 'borsa ve para piyasası işlemleri de dahil olmak üzere, var olan varlıkları elde tutma ve servetle değiştirme işi' için kullanılır. Bir depresyon, sanayiden finansal dolaşıma yani yatırımdan spekülasyona geçerken para transferiyle belirlenir.

İşte bu gerçekleşmelerden hareketle İngiltere'de niceliksel genişlemenin genel fiyat seviyesi üzerinde neredeyse hiç etkisi olmamasının nedeni, yeni paranın büyük bir bölümünün varlık spekülasyonunu körüklemesi gerçeğiyle ilgili. Bu durum finansal balonların oluşmasını sağladığı gibi fiyatlar ve çıktının bir bütün olarak sabit kalmasına neden oluyor.

ENFLASYON TAHMİNLERİ ŞAŞIRTICI BİR DURUM DEĞİL

Ekonomist Hyman Minsky, krizlerin bazı dış şoklardan kaynaklandığına inanan Keynesçiler'in aksine, ekonomik sistemin kendi iç dinamikleri aracılığıyla şoklar üretebileceğini düşünüyordu. Minsky, banka kredilerinin hedge, spekülasyon ve Ponzi olarak adlandırdığı üç dejeneratif aşamadan geçtiğini savundu.

İlk başta, borçlunun gelirinin bir kredinin hem anaparasını hem de faizini geri ödemesi için yeterli olması gerekir. O halde sadece faiz ödemelerini karşılayacak kadar yüksek olması gerekiyor. Ve son aşamada finans, varlık fiyatlarının krediyi karşılamaya yetecek kadar yükseleceği bir kumar haline gelir. Varlık fiyatlarının kaçınılmaz olarak tersine dönmesi bir çöküşe yol açtığında, kağıt servetindeki artış ortadan kalkar ve ardından reel ekonomiyi aşağı çeker. Dolayısıyla Minsky, niceliksel genişlemeyi devlet tarafından yaratılan finansal istikrarsızlığın bir örneği olarak gördü. Bugün, ipotek piyasası aşırılıklarının açık işaretleri zaten var. Birleşik Krallık'ta konut fiyatları Mart 2021'e kadar yüzde 10.2 artarak Ağustos 2007'den bu yana en yüksek seviyeyi gördü. ABD konut piyasasındaki aşırı değerlenme endeksleri

4

Fed, faiz oranlarını yüzde 1 dahi yükseltse borç faiz maliyetleri yükseleceği için bu rakam 227 milyar dolarlık ek yüke işaret ediyor. Bu nedenle Taylor Kuralı'na göre hesaplanan yüzde 7.5'lik faiz 1.7 trilyon dolar tutarında faiz maliyetinin doğması anlamına geliyor.

5

ABD için bile, tahvil yatırımcılarının sonun geldiğini gördüğü ve risk primi olarak daha da yüksek faiz oranlarını talep ettiği ve böylece borç krizine veya keskin bir krize yol açan bir sarmalda borç maliyetlerini daha da yükselttiği bir nokta var. İşte bu sarmalı tamamlayan önemli bir detay da kontrol edilemeyen enflasyon artışı olmak üzere.

6

ABD hükümeti keyfi miktarlarda borç alabilir ve geri ödeme konusunda asla endişe duymazsa, vatandaşlarına sonsuza kadar çek gönderebilir ve hiç kimse bir daha çalışmak veya vergi ödemek zorunda kalmaz. Ne yazık ki o hayali dünyada yaşamıyoruz.

de benzer sinyalleri veriyor.

BOE'nin Para Politikası Komitesi'nin Şubat 2021 tahmininde, İngiltere enflasyonunun önümüzdeki birkaç yıl içinde üçte bir oranında yüzde 0'ın altına düşme veya yüzde 4'ün üzerine çıkma şansı olduğunu tahmin etmesi şaşırtıcı değil. Bu nispeten geniş aralık, kısmen pandeminin gelecekteki seyri hakkındaki belirsizliği, ancak aynı zamanda niceliksel genişlemenin kendisinin etkileri hakkında daha temel bir belirsizliği yansıtıyor.

İngiltere'deki analistlere göre BOE, niceliksel genişleme adlı ilaç sayesinde makroekonomik hastalıkları iyileştiren harika bir ürün icat etti. Bu durumun panzehiri olarak hükümetlerin merkez bankalarının, hükümetten bağımsız olarak para yarattığı kurgusunu terk etmesi çağrısı analistlerce sıklıkla yapılıyor. Yine hükümetlerin istekleriyle yaratılan paranın yine kendileri tarafından harcanması önemli bulunuyor. Örneğin, hükümetler, ekonomik faaliyet arttıkça çekilecek izin fonlarını biriktirmemeli, bunun yerine kamu sektöründe istihdam yaratmak için kullanmalı. Bunu yapmak finansal istikrarsızlık yaratmadan bir toparlanma sağlayabilir. İşte niceliksel genişlemenin olası 10 yıllık esareti için kamuda istihdam yaratarak, gereksiz yere şişen finansal balon sorunsalına İngiltere'deki paydaşların perde arkasından çözü aradığını söyleyebiliriz.

7

ABD'de mali sıkılaştırma gelmezse, para politikası eninde sonunda enflasyonu kontrol altına almakta başarısız olacak. Bu tamamen standart bir önerme ancak ABD ve Avrupa tartışılırken genellikle göz ardı edilen bir ayrıntı. Bu detayı yıllardır IMF, en büyük paydaşı olan ABD ve AB'ye zaten tavsiye ediyor.

8

Mali ve mikro ekonomik reformun rolü, keskin bir şekilde daha yüksek ve büyümeyi azaltan marjinal vergi oranları yerine, ekonomik büyümeyi artırarak ve vergi tabanını genişleterek sürdürülebilir şekilde daha yüksek vergi gelirleri elde etmek anlamına geliyor.

9

Parasal istikrara yönelik birçok girişim, mali veya mikro ekonomik reformların başarısız olması nedeniyle suya düştü. Latin Amerika ekonomik tarihi bu tür olaylarla dolu.

10

1980'lerin başındaki yüksek faiz oranları, ABD ulusal borcunun faiz maliyetlerini artırdı ve o zamanlar oldukça fazla olan yıllık 'Reagan açıklarının' çoğuna katkıda bulundu. Enflasyon düştükten sonra bile faiz oranları yüksek kaldı, çünkü piyasalar enflasyonun tekrar yükseleceğinden endişe ediyordu.

BORÇ GÖLGESİNDEKİ BİR ÜLKEDE ENFLASYON CAZİBESİ

İngiltere'deki niceliksel genişleme eleştirileri piyasaya yön veren merkez bankaları arasında BOE'nin bu yıl en fazla eleştirilen konularının başında gelirken, ABD'de ise enflasyonun (Yüzde 5) kalıcılığı tartışılıyor. ABD'de enflasyon yükselmeye devam ederse, ABD Merkez Bankası'nın (Fed) temel aracı olan faiz oranlarını keskin bir şekilde yükseltmek ve 1980'lerin başında olduğu gibi sancılı bir durgunluğa yol açsa bile birkaç yıl boyunca faizleri yüksek tutmak zorunda kalacağı analistlerce vurgulanıyor.

Küresel ölçekte kabul gören Taylor Kuralı'na göre faiz oranlarının enflasyonun bir buçuk katı kadar artması öneriliyor. Yani enflasyon yüzde 2'den yüzde 5'e çıkarsa, faiz oranlarının 4.5 puan artması gerekiyor. Enflasyon hedefi için yüzde 2 ve uzun vadeli reel faiz oranı için yüzde 1'lik bir taban çizgisi eklendiğinde kurala göre yüzde 7.5'lik bir merkez bankası oranı öneriliyor. Bununla beraber enflasyon, merkez bankaları harekete geçmeden önce daha da hızlanırsa, onu dizginlemek 1980'lerin başındaki yüzde 15'lik faiz oranlarının yeniden hortlaması anlamına da gelebilir. İşte bu ve benzeri endişeler, son dönemde Fed'in karar vericilerinin sıklıkla tartışılmasını sağlıyor. Peki endişeye mahal veren ayrıntılar neler?

1.7 TRİLYON DOLARLIK YÜKSEK YÜKÜMLÜLÜK

Öncelikle ABD'de para politikasının kapsamlı bir borcun gölgesinde yaşadığı gerçeğini en başta ABD vatandaşlarının ve aristokrat kongre üyelerinin görmesi gerekiyor. Şimdi bir hatırlatma ile günümüz ABD'sinin geldiği noktaya bakmakta yarar var. 1980

11

1980'lerdeki bu deneyim ve günümüz ABD ekonomisinin içinde bulunduğu bir araya getirdiğimizde akıllara şu söz geliyor, "Tarih yeni çağda bile tekerrürden ibaret olmaya devam mı edecek?"

12

Realiteye bakıldığında ABD ulusal borcunun 4 kat daha büyük olduğu ve hala yükselmeye devam ettiği ve belirli bir faiz oranı düzeyi için faiz maliyetlerinin tartışmalı Reagan açıklarından 4 kat daha fazla olduğu bir dönemin yaşandığı gerçeğini görmemiz gerekiyor.

13

1980'li yıllarda başlayan başarılı bir istikrar hareketinin şimdi aynı sonucu verip vermeyeceğini tüm detaylarıyla analiz etmekte fayda var. "Kongre, büyük ölçüde zengin ve yabancı tahvil sahiplerine beklenmedik bir faiz ödemesi yapmak için iddialı harcama planlarından gerçekten vazgeçecek mi yoksa vergi gelirlerini trilyonlarca artıracak mı?" diye düşünürken Fed faiz artırımına gitmeme kararını alarak bize gereken yanıtı verdi. Bu yanıtın alt metni tam olarak şuydu, "Yeni bir borç yükünün altına girmeye hazır değilim."

yılında ABD Federal Rezerv Yönetim Kurulu Başkanı Paul Volcker, enflasyonu azaltmak için oranları artırmaya başladığında, halkın elindeki ABD federal borcu, GSYİH'nın yaklaşık yüzde 25'ine denk geliyordu.

COVID-19'un ardından ise GSYİH'nın yüzde 100'ü ve sonu gelmeyecekmiş gibi duran bir federal borç batağından söz ediliyor. Fed, faiz oranlarını yüzde 1 dahi yükseltse borç faiz maliyetleri yükseleceği için bu rakam 227 milyar dolarlık ek yüke işaret ediyor. Bu nedenle Taylor Kuralı'na göre hesaplanan yüzde 7.5'lik faiz 1.7 trilyon dolar tutarında faiz maliyeti devasa sorun yığınlarının aslında en küçüğü diyebiliriz.

TRİLYONLARCA DOLAR NASIL BULUNACAK?

Fed, son para politikası kurulunda faiz artırımına gitmeyerek, ABD ekonomisinin üzerindeki olası yüke dair tespitlerimizi adeta doğrulayacak yönde bir adım attı. Diyelim ki 2022 itibarıyla faiz artırımı oldu. Bu noktada akıllara gelen soru ise "Trilyonlarca dolar nereden gelecek?" olmalı. Öte yandan kongre, harcamaları büyük ölçüde azaltabilir veya vergi gelirlerini artırmanın yollarını bulabilir. Alternatif olarak, ABD Hazinesi ek trilyonlarca borç almaya çalışabilir. Ancak bu seçeneğin işe yaraması için, tahvil alıcılarının gelecekte kongrenin harcamaları azaltacağına veya vergi gelirlerini aynı trilyonlarca dolar artı faizle artıracağına ikna olmaları gerekiyor.

Yatırımcılar şu anda kendinden emin görünseler bile, özellikle ek borçlanma sadece mevcut borcun daha yüksek faizini ödemeye hizmet ediyorsa, sonsuza kadar böyle kalacakları varsayılamaz. ABD için bile, tahvil yatırımcılarının sonun geldiğini gördüğü ve risk primi olarak daha da yüksek faiz oranlarını talep ettiği ve böylece borç krizine veya keskin bir krize yol açan bir sarmalda borç maliyetlerini daha da yükselttiği bir nokta var. İşte bu sarmalı tamamlayan önemli bir detay da kontrol edilemeyen enflasyon artışı olmak üzere. ABD hükümeti keyfi miktarlarda borç alabilir ve geri ödeme konusunda asla endişe duymazsa, vatandaşlarına sonsuza kadar çek gönderebilir ve hiç kimse bir daha çalışmak veya vergi ödemek zorunda kalmaz. Ne yazık ki o hayali dünyada yaşamak fazlasıyla bencil bir yaklaşım ve obez bir toplumun daha da obez olması anlamına geleceği için dünyanın geri kalanı için hayli riskli.

14

Analistlere göre, ABD'de takip eden durgunluk muhtemelen daha şiddetli olacak. İnsanlar politikanın başarılı olacağına gerçekten inanırsa, enflasyon küçük bir durgunlukla dengelenebilir. Fakat bunun tersine çevrilebilecek geçici bir girişim olduğunu düşünürlerse, buna bağlı düşüş daha da kötü olacak.

15

Enflasyonun gerçekten geçici olup olmadığını görene kadar bu tartışmanın ertelenebileceğini düşünmekse sadece yararsız bir zaman kazanımı anlamına geliyor. Fed'in anda kalarak, tüm piyasaları rahatlatacak adımlar atmasına tüm dünyanın hiç olmadığı kadar ihtiyacı var. Çünkü dünyanın para politikalarının çektiği setlerden daha elzem sorunları var. Ve artık rol çalmaya gerek yok.

16

Sefanın parmakların şaklaması kadar kolay olduğu ülkelerin merkez bankaları gerekirse, 1980'lerin sert Volcker ilacını enflasyonu kontrol altına almak için yeniden uygulayacağı inancıyla çıpalanmış enflasyon fikrinin arkasında sarsılmaz bir bağnazlıkla duruyor. Peki bu inanç ne kadar sürecek? Çıpa ne zaman yelken olur?

MALİ SIKILAŞTIRMA KAÇINILMAZ

Özetle, daha yüksek faiz oranlarının enflasyonu düşürmesi için, şimdi veya daha sonra, daha yüksek faiz oranlarına güvenilir ve kalıcı mali sıkılaştırma eşlik etmeli. Mali sıkılaştırma gelmezse, para politikası eninde sonunda enflasyonu kontrol altına almakta başarısız olacak. Bu tamamen standart bir önerme ancak ABD ve Avrupa tartışılırken genellikle göz ardı edilen bir ayrıntı. Bu detayı yıllardır IMF, en büyük paydaşı olan ABD ve AB'ye zaten tavsiye ediyor.

Başarılı enflasyon ve para birimi istikrarı neredeyse her zaman parasal ve mali reformu ve genellikle mikroekonomik reformu içerir. Mali ve mikro ekonomik reformun rolü, keskin bir şekilde daha yüksek ve büyümeyi azaltan marjinal vergi oranları yerine, ekonomik büyümeyi artırarak ve vergi tabanını genişleterek sürdürülebilir şekilde daha yüksek vergi gelirleri elde etmek anlamına geliyor. Parasal istikrara yönelik birçok girişim, mali veya mikro ekonomik reformların başarısız olması nedeniyle suya düştü. Latin Amerika ekonomik tarihi bu tür olaylarla dolu.

REAGEN AÇIKLARI EŞLİĞİNDE 1980'LERİ HATIRLAMAK…

ABD ekonomisinin adeta arsızca bastığı paraya dayalı ekonominin yarattığı deformasyonu anlamak için 1980'lerdeki ABD deneyimini hatırlamakta yarar var. 1980'lerin başındaki yüksek faiz oranları, ABD ulusal borcunun faiz maliyetlerini artırdı ve o zamanlar oldukça fazla olan yıllık 'Reagan açıklarının' çoğuna katkıda bulundu. Enflasyon düştükten sonra bile faiz oranları yüksek kaldı, çünkü piyasalar enflasyonun tekrar yükseleceğinden endişe ediyordu. 1980'lerdeki bu deneyim ve günümüz ABD ekonomisinin içinde bulunduğu bir araya getirdiğimizde akıllara şu söz geliyor, "Tarih yeni çağda bile tekerrürden ibaret olmaya devam mı edecek?"

MİKROEKONOMİK REFORMUN SİHİRİNİ KÜÇÜMSEMEMELİ

Öyleyse, 1970'lerde daha önce iki kez ve diğer ülkelerde sayısız kez başarısız olduktan sonra, ABD'nin enflasyon-istikrar sağlama çabası neden 1980'lerde başarılı oldu? Fed'in kararlılığını sürdürmesine ve Reagan yönetiminin onu iki sarsıcı resesyonda desteklemesine ek olarak, ABD bir dizi önemli vergi ve mikro ekonomik reformu, özellikle de marjinal oranları keskin bir şekilde düşüren 1982 ve 1986 vergi reformlarını ve piyasa odaklı düzenleyici reformları üstlendi.

17

Sınırsızca para basmanın rahatlığıyla alınan tersine kararların güneşin henüz doğmadığı yerkürenin diğer yarısında elim yoksulluklara sebep olduğunu vicdanlı teknoloji finansörlüğü ve çığırtkanlığı yapan ABD özel sektörü ve Fed ne zaman anlayacak?

18

Yoksa sağduyunun artık tamamen terk edildiği, gerçek bir öfke çağına teslim olmuş insanlardan söz etmeyi bırakıp, artık bu durumu kabullenen bir hazmetme mekanizmasına sahip olmamız mı bekleniyor?

19

Öte yandan, sorunun çözümü için düşünülen her bir yıllık tahvil, oranlar şimdiki haliyle kaldığı sürece ABD hükümetine faiz maliyetinden yaklaşık yüzde 2 tasarruf sağlayan ucuz bir sigorta primi niteliğinde. Bunun ucuz bir sigorta gibi göründüğünü düşünen insan sayısı ise hiç de azımsanmayacak seviyede.

20

Çünkü borç sorunu yaşamaya başlayan ülkeler genellikle daha yüksek uzun vadeli faiz oranlarıyla karşı karşıya kalır. Bu da onları kısa vadeli borçlanmaya ve beraberinde gelen tehlikelere maruz bırakmaya zorlar. Unutulmamalı ki sokağın aşağısındaki ev yandığında, sigorta satıcısı ortadan kaybolur veya fahiş bir ücret talep eder.

Carter döneminde kamyon taşımacılığı, hava taşımacılığı ve finansın deregülasyonu ile başlayan reformlar adeta 20 yıl boyunca durmaksızın zincirlerinden boşalan bir ekonominin doğmasını sağlamıştı.

Carter dönemiyle başlayan zincirleme reaksiyon ABD'de 20 yıllık bir ekonomik patlama yaşanmasını sağlamıştı. Daha büyük bir GSYİH, vergi gelirlerini artırdı ve yüksek reel faiz oranlarına rağmen borcun geri ödenmesini sağladı. 1990'ların sonunda, şimdi kulağa ne kadar tuhaf gelse de ekonomistler aslında tüm ABD Hazine borçları ödendikten sonra finansal piyasaların nasıl işleyeceği konusunda endişeleniyordu. Bu tarihin nedenini ve etkisini tartışmamıza gerek olmasa da patlamanın parasal, mali ve mikro ekonomik reformların bir sonucu olduğu tartışılabilir. Mali fazla üreten ekonomik patlama vergi ve düzenleyici reformlarla aynı zamana denk gelse bile, ABD hükümetinin 1980'lerin başındaki yüksek faiz maliyetlerinden doğan borçlar da dahil olmak üzere borcunu başarıyla ödediği gerçeği değişmeden kaldı. Öyle olmasaydı, enflasyon geri dönecekti.

HER ŞEY 4 KAT DAHA FAZLA İKEN BAŞARI YAKALANABİLİR Mİ?

Realiteye geldiğimizde ise ABD ulusal borcunun 4 kat daha büyük olduğu ve hala yükselmeye devam ettiği ve belirli bir faiz oranı düzeyi için faiz maliyetlerinin tartışmalı Reagan açıklarından 4 kat daha fazla olduğu bir dönemin yaşandığı gerçeğini görmemiz gerekiyor. Bu bakış açısını elimizde tutarak, 1980'li yıllarda başlayan başarılı bir istikrar hareketinin şimdi aynı sonucu verip vermeyeceğini tüm detaylarıyla analiz etmekte fayda var. "Kongre, büyük ölçüde zengin ve yabancı tahvil sahiplerine beklenmedik bir faiz ödemesi yapmak için iddialı harcama planlarından gerçekten vazgeçecek mi yoksa vergi gelirlerini trilyonlarca artıracak mı?" diye düşünürken Fed faiz artırımına gitmeme kararını alarak bize gereken yanıtı verdi. Bu yanıtın alt metni tam olarak şuydu, "Yeni bir borç yükünün altına girmeye hazır değilim."

İRADE VE POLİTİKA SORUNU

Maliye politikası kısıtlamaları, Fed'in yaşadığı zorlukların yalnızca başlangıcı. Enflasyon kontrolden çıkmadan Fed derhal harekete geçecek mi? Yoksa her enflasyon artışını, 1970'lerin başında olduğu gibi o ay en çok hangi fiyat yükselirse ona atılmak için "geçici" sözcüğüyle geçiştirme eğilimine mi girecek? Öncelikle Fed'in resesyona neden olması ve acı çekerek politikasına bağlı kalmasının buradan kolay olmadığın söylemekte yarar var. Bununla beraber herhangi bir yönetimin bu tür uzun bir mücadeleyle merkez bankasına destek vermesini de beklemek şimdilik pek mümkün görünmüyor. Ancak her zamanki gibi dezavantajlı kesimler arasında yoğunlaşan işsizlikte kalıcı bir artışa müsamaha göstermek, Fed'in 'maksimum istihdamı' sürdürme görevini yorumlamada yüksek sesle eşitsizliğe ve eşitsizliğe çözüm bulmaya çalışırken, günümüzün siyasi ikliminde tam bir uzlaşmaz çelişkiler bütününün doğmasını sağlıyor.

DURGUNLUK DAHA ŞİDDETLİ OLMA EĞİLİMİNE GİRERSE...

Analistlere göre, ABD'de takip eden durgunluk muhtemelen daha şiddetli olacak. İnsanlar politikanın başarılı olacağına gerçekten inanırsa, enflasyon küçük bir durgunlukla dengelenebilir. Fakat bunun tersine çevrilebilecek geçici bir girişim olduğunu düşünürlerse, buna bağlı düşüş daha da kötü olacak.

Enflasyonun gerçekten geçici olup olmadığını görene kadar bu tartışmanın ertelenebileceğini düşünmekse sadece yararsız bir zaman kazanımı anlamına geliyor. Fed'in anda kalarak, tüm piyasaları rahatlatacak adımlar atmasına tüm dünyanın hiç olmadığı kadar ihtiyacı var. Çünkü dünyanın para politikalarının çektiği setlerden daha elzem sorunları var. Ve artık rol çalmaya gerek yok.

ÖFKE ÇAĞINI HAZMETMEK Mİ?

Mevcutta birçok ülkedeki merkez bankası, enflasyon beklentilerinin 'çıpalanmış' olduğunda ısrar ediyor. Ama hangi mekanizma ile? Sefanın parmakların şaklaması kadar kolay olduğu ülkelerin merkez bankaları gerekirse, 1980'lerin sert Volcker ilacını enflasyonu kontrol altına almak için yeniden uygulayacağı inancıyla çıpalanmış enflasyon fikrinin arkasında sarsılmaz bir bağnazlıkla duruyor. Peki bu inanç ne kadar sürecek? Çıpa ne zaman yelken olur?

Unutulmamalı ki Fed'in aldığı birçok karar üçüncü dünya ve gelişmekte olan birçok ülkeyi kimi zaman rahatlatıyor kimi zaman da dibe doğru çekiyor. Sınırsızca para basmanın rahatlığıyla alınan tersine kararların güneşin henüz doğmadığı yerkürenin diğer yarısında elim yoksulluklara sebep olduğunu vicdanlı teknoloji finansörlüğü ve çığırtkanlığı yapan ABD özel sektörü ve Fed ne zaman anlayacak? Yoksa sağduyunun artık tamamen terk edildiği, gerçek bir öfke çağına teslim olmuş insanlardan söz etmeyi bırakıp, artık bu durumu kabullenen bir hazmetme mekanizmasına sahip olmamız mı bekleniyor?

21
Fed'in gerekeni yapması demek büyümeye yönelik mikro ekonomik reformlarla ortak parasal ve mali istikrar anlamına geliyor. Kaçınılmaz siyasi ve ekonomik acıyla bu politikaya bağlı kalmak hiç olmadığı kadar elzem.

22
İnsanlar ve piyasalar, gelecekte hükümetlerin enflasyona bu tür politikalarla yanıt vereceğine olan inancını kaybederse, enflasyon şimdi patlayacaktır. Çünkü borç ve yavaş ekonomik büyümenin gölgesinde merkez bankaları enflasyonu kendi başlarına kontrol edemez.

SONUCUN GERÇEKLİĞİ VE UCUZ ÇÖZÜM ANLAYIŞI

ABD ekonomisiyle ilgili yapmış olduğumuz bu basit çözümlemenin sonucuna gelecek olursak. Basit diyoruz çünkü para politikasına hükmedenlerin daha derin tespitleri var ki basit çözümleri pek sevmiyorlar. Daha yüksek faiz oranları, yalnızca ABD'nin borçlarını uzun vadeli tahviller ihraç etmek yerine kısa vadeli borçları çevirerek finanse ettiği için faiz maliyetlerini yükseltir. Fed, büyük miktarlarda uzun vadeli borç satın alarak ve karşılığında gecelik borç ihraç ederek, bu sorunu daha da karmaşık hale getirdi.

ABD hükümeti ise bu konuda

herhangi bir ev sahibi gibi davranış sergiliyor. Düşük bir başlangıç oranı sunan, ancak faiz oranları yükselirse keskin bir şekilde daha yüksek ödemelere yol açacak olan ayarlanabilir oranlı ipotek seçme şansı var. Veya daha büyük bir başlangıç oranı gerektiren ancak faiz oranı artışlarına karşı 30 yıl koruma sağlayan 30 yıllık (veya daha uzun) sabit faizli ipotek seçeneği de kabul edilebilir değişkenler arasında sanki.

Şu anda, bir yıllık Hazine oranı yüzde 0.07, 10 yıllık faiz oranı yüzde 1.3 ve 30 yıllık faiz oranı yüzde 1.9 seviyesinde. Her bir yıllık tahvil, oranlar şimdiki haliyle kaldığı sürece ABD hükümetine, faiz maliyetinden yaklaşık yüzde 2 tasarruf sağlar. Fakat yüzde 2, reel olarak hala negatif anlam taşıyor. Yüzde 2 puan, 30 yıl boyunca bir borç krizi olasılığını ortadan kaldırmak ve Fed'in gerekirse enflasyonla mücadele etmesini sağlamak için sigorta primi demek. Bunun ucuz bir sigorta gibi göründüğünü düşünen insan sayısı ise hiç de azımsanmayacak seviyede.

Çünkü borç sorunu yaşamaya başlayan ülkeler genellikle daha yüksek uzun vadeli faiz oranlarıyla karşı karşıya kalır. Bu da onları kısa vadeli borçlanmaya ve beraberinde gelen tehlikelere maruz bırakmaya zorlar.

23

Dolayısıyla artık politika yapıcıları koltuklarında rahatça oturmayı mı tercih edecek yoksa sonuçlar doğuracak cesur kararlarla rahat oturanların karşısında mı duracak? İşte size gişede hasılat getirecek esaslı bir film önerisi. Sürecin hep beraber takipçisi olacağız.

Unutulmamalı ki sokağın aşağısındaki ev yandığında, sigorta satıcısı ortadan kaybolur veya fahiş bir ücret talep eder.

SONUCA DAYALI CESUR KARARLAR RAHATLIĞIN KARŞISINDA DURACAK

Mevcut enflasyon artışı geçici mi olacak yoksa devam edecek mi? Cevap, Fed ve ABD hükümetine bağlı. İnsanlar, maliye ve para otoritelerinin enflasyonu durdurmak için ne gerekiyorsa yapmaya hazır olduğuna inanırlarsa, enflasyon düşük kalacak. Gerekeni yapmak, büyümeye yönelik mikro ekonomik reformlarla ortak parasal ve mali istikrar anlamına geliyor. Kaçınılmaz siyasi ve ekonomik acıyla bu politikaya bağlı kalmak hiç olmadığı kadar elzem. İnsanlar ve piyasalar, gelecekte hükümetlerin enflasyona bu tür politikalarla yanıt vereceğine olan inancını kaybederse, enflasyon şimdi patlayacaktır. Çünkü borç ve yavaş ekonomik büyümenin gölgesinde merkez bankaları enflasyonu kendi başlarına kontrol edemez. Dolayısıyla artık politika yapıcıları koltuklarında rahatça oturmayı mı tercih edecek yoksa sonuçlar doğuracak cesur kararlarla rahat oturanların karşısında mı duracak? İşte size gişede hasılat getirecek esaslı bir film önerisi. Sürecin hep beraber takipçisi olacağız.

Evliyalar diyarı, ahşaba ruh veren şehir KASTAMONU

Kuzeyinde Karadeniz'e paralel Küre Dağları, güneyinde Ilgaz Dağları'nın sardığı Kastamonu; tarihi yapıları, geleneksel sanatları, mutfağı ve doğasının yanında Karadeniz'e 170 kilometre boyunca uzanan deniz kıyılarıyla cazibe merkezi olma yolunda ilerliyor.

Kastamonu; yöresel lezzetleri, sanatları, toprağının şifa kapısı olarak insanlığa sunulan ürünleri ile marka şehir olma çalışmalarını sürdürürken bir yandan da 800'ün üzerindeki yemek çeşidi ile Gastronomi alanında UNESCO'ya girme yolunda aday. Kastamonu TSO başta olmak üzere Kastamonu TB ile ilçelerde bulunan Tosya TSO, İnebolu TSO ve Taşköprü TSO; Kastamonu'ya ait yöresel ürünleri markalaştırmak ve hak ettiği değeri kazanmalarını sağlamak için çalışmalar yapmakta, ulusal ve uluslararası fuarlarda tanıtım faaliyetlerinde bulunmakta. Bu çalışmalar neticesinde Kastamonu'da 24 ürün coğrafi işaret tescili aldı.

Kastamonu Çekme Helvası

Kastamonu Çekme Helvasının 1800'lü yıllardan beri doğumları, evlilikleri ve diğer önemli günleri kutlamak amacıyla üretildiği, hatta Kastamonu'dan Osmanlı sarayına gönderildiği ve zamanla geleneksel gıda kültürümüzün bir parçası haline geldiği bilinmekte. Kastamonu Çekme Helvası'na olan talep, ülke ekonomisinde görülen gelişmelere paralel olarak artmakta; bununla birlikte üretici sayıları ve üretim kapasiteleri de yükselmekte. Kastamonu Çekme Hel-

Kastamonu'nun Menşe Adları

Kastamonu Siyez Bulguru
Kastamonu Siyez Buğdayı
Taşköprü Sarımsağı
Tosya Pirinci

Kastamonu'nun Mahreç İşaretleri

Azdavay Yöresel Giysileri
Cide Ceviz Helvası
Daday Etli Ekmeği
Devrekani Cırık Tatlısı
Devrekani Hindi Bandumaası
Evrenye Bıçağı
Kastamonu Pastırması
Kastamonu Simidi
Kastamonu Siyez Unu
Kastamonu Taş Baskı Dokuması
Kastamonu Simit Tiridi
Kastamonu Çekme Helvası
Kastamonu Örme Fanilası
Kastamonu Üryani Eriği
Pınarbaşı Kara Çorba
Taşköprü Kuyu Kebabı
Tosya Bıçkısı
Tosya Kıl Telası
Tosya Kıstısı
Çatalzeytin Fındık Şekeri

vası; Almanya, Hollanda, Norveç, Belçika, Rusya, Polonya, Kanada, Kuveyt, Irak, Bulgaristan, Romanya ve Amerika olmak üzere pek çok ülkeye ihraç edilmekte.

Kastamonu Siyez Buğdayı, Siyez Bulguru ve Siyez Unu

10 bin yıldır genetiğiyle oynanmadan günümüze ulaşan ve hala Kastamonu da üretilen bir tahıl olan Kastamonu Siyez Buğdayı ve bu buğdaydan üretilen Kastamonu Siyez Bulguru dünyada Nuh'un tatları olarak da bilenen Presidium topluluğuna katılan Türkiye'nin korunması ve üretiminin desteklenmesi gereken ilk Presidium ürünü olarak ilan edildi.

En eski ata buğday türlerinden birisi olan Siyez Buğdayı, hasat esnasında kabuğunu korur ve soyulmaz. Siyez Buğdayı ekmeklik buğday çeşitlerinin kültüre alınmaya başlandığı M.Ö. 4. yüzyıldan itibaren ekim alanlarından hızla kaybolurken, Kastamonu'da tarımsal hâkimiyeti hep devam etti. Kastamonu Siyez Buğdayı en çok una işleniyor. Kastamonu Siyez Unu'nun coğrafi sınıra özgü yöntemlerle taş değirmenlerde öğütülerek üretilmesi, ayırt edici özelliklerini kazanmasını sağlıyor.

Taşköprü Sarımsağı

Kendine özel acılığı ve kokusu olan Taşköprü Sarımsağı, 2021 yılında Avrupa Birliği tarafından da tescil edildi. Tıbbi özellikleri açısından oldukça değerli olan bu sarımsakta kanser önleyici ve risk azaltıcı selenyum elementi oldukça yüksek. Taşköprü Sarımsağı dışındaki sarımsaklarda ise yok denecek kadar az. Bileşimindeki mineraller ve vitaminler açısından da çok zengin olan bu sarımsakta kuru madde içeriği yüksek olduğundan uzun süre rahatlıkla depolanabilmekte. Taşköprü ilçesinde 4 bin çiftçi yılda yaklaşık 20 bin ton sarımsak üreterek satışını yapmakta.

Kastamonu Pastırması

Geçmişi çok eskiye dayanan Kastamonu Pastırması; derin kesikler atılan (şaklama) kemiksiz sırt etinin kaya tuzu ile tuzlanıp 3 gün bekletilmesi sonrasında suyunu büyük oranda kaybeden etin ağırlıklar yardımı ile

sıkıştırılması ve daha sonra yıkanıp güneşte kurutularak coğrafi işaret tescili bulunan Taşköprü Sarımsağı ilave edilen çemen ile kaplanması sonucu elde ediliyor.

Daday Etli Ekmeği

Daday Etli Ekmeği; incecik açılmış yufka içine kıyma, soğan ve baharatlardan oluşan harcın konulması ve odun ateşinde pişirilmesiyle hazırlanıyor. Bu lezzet; 1950'li yıllarda köy ekmeği yapılan fırınlarda simit hamurunun içine kıyma, baharat ve soğan karışımının konularak üzerine tereyağı sürülmesiyle ortaya çıkmış. Etli ekmeğin beğenilip herkes tarafından talep edilmesiyle birlikte 1965 yılında sadece bu ekmeği yapmak üzere ilk Daday Etli Ekmeği fırını kurulmuştur. 1960'lı yıllardan günümüze kadar çevre ilçelerden hatta illerden Daday'a Daday Etli Ekmeği yemek için gelenlerin sayısı bir hayli fazla.

Kastamonu Simidi

Kastamonu Simidi; buğday unu, su, tuz ve yaş ekmek mayasının karışımdan yapılan hamurun, 20-25 dakika dinlendirilmesi, fitil haline getirilmesi, bağlama yapılması, içerisinde kaynar durumda elma pekmezli veya üzüm pekmezli su bulunan kazanda muamele edilmesi ve fırında pişirilmesi ile elde edilen yöresel bir ürün. Kastamonu Simidi, susam içermemesi nedeniyle 'kazan simidi', 'sade simit', 'susamsız simit' veya 'kel simit' olarak da bilinmekte. Ürünün ayırt edici özellikleri simit hamurunun dayanma gücü yani sertliği, fitil halindeki hamurun bağlanma yöntemi, ürünün susamsız olması, yüzeyinin parlak, kalın ve gevrek bir kabuğa sahip olması.

Kastamonu Taş Baskı Dokumasıve Kastamonu Örme Fanilası

Kastamonu, Osmanlı döneminde kültür ve sanat merkezi olması sebebiyle Türk el sanatının çok zengin örneklerine sahip olan bir il olup dokumacılık ve yazmacılıkta çok eski bir geçmişe sahip. 17. yüzyılda Evliya Çelebi, seyahatnamesinde Kastamonu kumaşlarının meşhur olduğundan bahsederek bez dokuma tarihine ışık tutmuştur. Kastamonu Taş Baskı Dokuması ve Kastamonu Örme Fanilası bu sanat eserlerinden bazılarıdır.

Evrenye Bıçağı

Evrenye Bıçağı; sapı genelde keçiboynuzundan, kını ise kızılağaçtan yapılan ve tüm parçaları tamamıyla el işçiliği olan çelik bir bıçak. Sivri ve eğri bıçak kategorisinde bulunan Evrenye Bıçağı; ekmek bıçağı, kasap bıçağı, mutfak bıçağı olarak kullanılabilir. Ekmek bıçağı dışındaki Evrenye Bıçaklarına çeşitli süsler yapılır. Evrenye Bıçağı ismini gemicilik faaliyetleri sayesinde ekonomik olarak daha gelişmiş olduğu ve bıçaklar burada satıldığı için Evrenye köyünden almış. Üretim ise çoğunlukla Dibek köyünde yapılıyor.

TOBB ETÜ Tıp Fakültesi'nde 'Beyaz Önlük Töreni' yapıldı

Üniversite giriş sınavında başarı gösterip TOBB ETÜ Tıp Fakültesi'ne kayıt yaptıran birinci sınıf öğrencilerine geleneksel olarak 'Beyaz Önlük Töreni' düzenlendi. COVID-19 pandemisi nedeni ile 2020 yılı girişli öğrencilerin bu töreni gerçekleştirememiş ancak pandeminin kısmen hafiflemesi ve öğrencilerin tamamının aşı olmasıyla öğrencilerin iki gruba ayrılarak yapılması uygun görüldü.

Normal koşullarda tören ebeveynlerin de katılımıyla yapılmaktaydı fakat bu yıl pandemi nedeni ile Dekan, Dekan Yardımcıları, Öğretim Üyeleri ve öğrenciler tarafından yapıldı. Törene Rektör Prof. Dr. Yusuf Sarınay ve TOBB ETÜ Hastanesi Medikal Direktörü Prof. Dr. Necati Çanakçı da katıldı.

"Kadim bir meslek grubuna atılan ilk adım"

Beyaz önlük giyme töreninde konuşan Prof. Dr. Sarınay, Tıp Fakültesine adım atarken giyilen bu beyaz önlüğün aslında kadim bir meslek grubuna dâhil olmanın sembolü olduğuna değindi. Hekimliğin, bir insanın diğerinin acısını dindirdiği günden bu yana var olan bir meslek olduğunu, hocaların önderliğinde bu mesleğe ilk adımlarının altını çizerek tebriklerini iletti.

Konuşmasına şu sözlerle devam eden Sarınay, "Uzun ve zorlu bir eğitim hayatı sizi bekliyor. Meslek yaşamınız da fedakârlıklar ve uzun, zorlu çalışma saatleri ile geçecek. Biz TOBB ETÜ olarak sizi bu kutsal mesleğe en iyi şekilde hazırlamak için elimizdeki tüm imkânları en iyi şekilde seferber edeceğiz. Hocalarınız ve elbette bizler, TOBB ETÜ yönetimi, sizin bilimsel ve teknik açıdan donanımlı, etik açıdan vicdanlı ve değerlere saygılı birer hekim olarak yetişmeniz için buradayız.

Malesef geçen yıl pandemi koşulları nedeniyle tıp eğitiminize uzaktan eğitimle başlamak zorunda kaldınız. Geç olsa da bu töreni yapabilmek ve sizinle bu özel başlangıcı paylaşmak benim için çok mutluluk verici.

Hepinize başarılar diliyorum. Sizlerle hekimlik andını ederek mezun olduğunuz günde de bir arada olmak dileğiyle" dedi. Prof. Dr. Yusuf Sarınay, konuşmasının ardından başarı bursu kazanan Sümeyye YOLDAŞ'a beyaz önlüğünü giydirdi.

"İnsan odaklı bir mesleğe gönül verdik"

Tıp Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Nejat Akar, beyazın saflık, temizlik ve masumiyet olduğunu vurguladıktan sonra öğrencilere bugünün hayatlarında en önemli gün olduğunu belirtti. "Hayallerinizden birinin gerçekleştiği gün bugün. Bundan sonra da, yeni hayaller kurun ve onları gerçekleştirmek için gayret sarf edin. Bizler için de siz öğrencilerimiz, yeni bir başlangıç ve sorumluluk. Ailelerinizden devraldığımız bu sorumluluğumuz sizlerin sadece iyi bir hekim olarak yetişmenizi sağlamakla kalmayacak, bizim ustalarımızın bize öğrettiği

ahlaklı, onurlu ve aydın insanlar olarak hayata atılmanızı sağlamaya gayret sarf edeceğiz. Tıbbiyenin yani Tıp Fakültesinin diğer meslek eğitim kurumlarından farkı, hiçbir karşılık beklemeden "insan" odaklı çalışmamızdır. Bugünden başlayarak, ömrünüzün sonuna kadar sizi zorlu bir meslek yaşamı bekliyor. Kimi zaman hastanız iyileşecek sevineceksiniz. Kimi zaman hastanızı yitirecek kahrolacaksınız, ağlayacaksınız. Uykusuz geceler, ağır çalışma saatleri bir hastanızın iyileşmesiyle unutulan anılar olarak belleğinizde yer edecek" şeklinde konuştu.

Meslekte uzun yıllardır çalışan bir usta olarak kendini tanımlayan Dekan Prof. Dr. Nejat Akar, konuşmasını hazırlarken geçmişe gittiğini ve mesleğinin ilk gününü anımsayarak, kendini sorguladığını anlattı. Sözlerini "İyi ki hekim olmuşum. Sizlerin de benim yaşıma geldiğinizde aynı şekilde düşünmeniz, en büyük temennim. Sizleri bunun dışında Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşlarının kurmuş olduğu Cumhuriyet ülküsünden sapmadan aydınlık bir gelecek ve yaşam diliyorum" diyerek noktaladı.

TOBB ETÜ Tıp Fakültesi'nde büyük başarı

TOBB ETÜ Tıp Fakültesi 2021 yılı mezunu Berk Kaan Aktaş Tıpta Uzmanlık Sınavı'nda 19 bin kişi içerisinde Türkiye üçüncüsü oldu. Her iki alanda da 78 puan alan Dr. Berk Kaan Aktaş, üniversitenin yeni derslik binasında bulunan fuaye alanında düzenlenen törende '6 Yıllık Serüvenim' adlı konu başlığı sunumu ile başarı öyküsünü anlattı.

Tıp Fakültesi Anıtkabir ziyareti

2020-2021 giriş tıp fakültesi öğrencileri ile birlikte Anıtkabir ziyareti gerçekleştirilmiştir. Tıp Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Nejat AKAR anı defterine tıp fakültesi öğretim üyeleri ve öğrencileri adına defteri imzalamışlardır.

TOBB ETÜ'den ABD Hava Kuvvetleri'ne iki proje

TOBB ETÜ Mühendislik Fakültesi Malzeme Bilimi ve Nanoteknoloji Mühendisliği Bölümü Öğretim Üyesi Doç. Dr. Göknur Büke liderliğindeki araştırma grubu, ABD Hava Kuvvetleri Bilimsel Araştırma Ofisi'nin (AFOSR) desteklediği iki önemli araştırma projesine imza atarak, uzay ve havacılık sanayisinde kullanılacak kritik nano yapıların geliştirilmesine önemli katkılar sağladı.

Doç. Dr. Göknur Büke, AFOSR'un desteklediği 'Elektromanyetik Kalkanlama Uygulamalarına Yönelik 2 Boyutlu Metal Karbürlerin Sentezi ve Karakterizasyonu' adlı projede geliştirdikleri nano kristallerin, özellikle iki boyutlu malzemelerin özelliklerinin araştırılmasında ve ileri elektronik, optoelektronik uygulamalarda oldukça dikkat çektiğini söyledi. Büke, bu çalışmalarının iki boyutlu karbür ve nitrür yapıların kontrollü üretimine ışık tutabileceğini vurguladı. Projeyi Eskişehir Teknik Üniversitesi'nden Prof. Dr. Cem Sevik ve ekibinin katkılarıyla sürdürdüklerini anlatan Büke, 15 Eylül 2019'da başlayan ve 210 bin dolarla desteklenen projenin Eylül 2022 tarihine kadar üç yıl boyunca sürdürüleceğini bildirdi.

İlk sonuçlar prestijli bilim dergilerinde yayımlandı

TOBB ETÜ Mühendislik Fakültesi Malzeme Bilimi ve Nanoteknoloji Mühendisliği Bölümü Öğretim Üyesi Doç. Dr. Göknur Büke, AFOSR tarafından desteklenen çalışmalarının bilimsel araştırma projesi olduğunu ve ilk sonuçlarının TOBB ETÜ Doktora Öğrencisi Ömer Çaylan'la birlikte yazdıkları 'Low Temperature Synthesis and Growth Model of Thin Mo2C Crystals on Indium' başlıklı makale ile geçen Nisan ayı içinde Nature Scientific Reports dergisinde yayımlandığını kaydetti. Büke, bu çalışmadan çıkan diğer bir makalenin de geçen yıl sonbaharda Journal of the American Ceramic Society'de yayımlandığını bildirdi. (Turker, O.R. Caylan, N. Mehmood, Talip S. Kasirga,

C. Sevik, G. Buke, 'CVD Synthesis and Characterization of Thin Mo2C Crystals')

AFOSR Program Yöneticisi Dr. Ali Sayır TOBB ETÜ'de

Projeyle ilgili gerçekleştirilen bilimsel çalışmalara ek olarak, AFOSR Program Yöneticisi, NASA Liaison ve AFRL Fellow olan Dr. Ali Sayır, 18 Eylül 2019 tarihinde TOBB ETÜ'yü ziyaret ederek, 'Aerospace Materials For Extreme Environments' başlıklı bir seminer verdi. Seminere öğretim üyelerinin yanı sıra lisans ve lisansüstü öğrencilerinden katılım oldu. Seminer sonrası bilim ve kariyer üzerine sohbet eden Dr. Sayır, TOBB ETÜ öğrencilerinin sorularını tek tek yanıtladı.

Çok yeni olarak (Temmuz 2021), ABD Hava Kuvvetleri Araştırma Laboratuvarı (AFRL) ile 110 bin dolarlık yeni bir ortak çalışmaya daha başladıklarını ifade eden Doç. Dr. Göknur Büke, projenin isminin 'SiC Yüzeyinde Karbon Nanotüp Sentezi Karakterizasyonu ve Alan Emisyon Uygulamaları' (Synthesis and Characterization of CNT Forest on SiC - for Field Emitter Applications) olduğunu söyledi. Doç. Dr. Büke, 110 bin dolarlık bütçe ile projede kullanılacak ve TOBB ETÜ'de kurulacak olan yüksek sıcaklık vakum fırınının, yerli bir marka olan MSE Furnace tarafından üretileceğini, TOBB ETÜ'de geliştirilecek olan nano malzemelerin de vakum elektroniklerdeki katod malzemesi olarak testlerinin AFRL'de Dr. Tyson Back tarafından yapılacağını belirtti.

Lisans öğrencileri bilim insanlarıyla bir araya geliyor

Yürüttükleri bu araştırma projelerinde yüksek lisans ve doktora öğrencilerinin yanı sıra, lisans düzeyindeki öğrencileri de çalışma grubuna dahil ettiklerini ifade eden Doç. Dr. Göknur Büke, böylece öğrencilerin araştırma projelerinin uygulanması sürecini anlama, proje pratiklerinin gelişmesi, akademik çevreye erkenden uyum sağlama yeteneği kazanma ve her yıl AFOSR tarafından düzenlenen konferanslara katılarak alanlarında öncü bilim insanlarıyla bir araya gelme ve onların çalışmalarını izleme fırsatı bulduklarını bildirdi. Doç. Dr. Büke, sadece AFOSR Projesi kapsamında bile altı mühendislik lisans öğrencisinin çalışmalara dahil olduğunu vurguladı.

DAHİL OLUNAN PROJELER

1. PROJE:
Başlık: *Elektromanyetik Kalkanlama Uygulamalarına Yönelik 2 Boyutlu Metal Karbürlerin Sentezi ve Karakterizasyonu (Formation and Characterization of 2D Metal Carbides for EM Shielding Applications)*
Yürütücü: *TOBB ETÜ (Doç. Dr. Göknur Büke)*
Proje Ortağı: *Eskişehir Teknik Üniversitesi (Prof. Dr. Cem Sevik)*

2. PROJE:
Başlık: *SiC Yüzeyinde Karbon Nanotüp Sentezi Karakterizasyonu ve Alan Emisyon Uygulamaları (Synthesis and Characterization of CNT Forest on SiC - for Field Emitter Applications)*
Yürütücü: *TOBB ETÜ (Doç. Dr. Göknur Büke)*
Proje Ortağı: *ABD Hava Kuvvetleri Araştırma Laboratuvarı (AFRL)- (Dr. Tyson Back)*

KÖKLÜ TARİHİYLE BİR PROJE OKULU
Çorum Şehit Emin Güner Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi

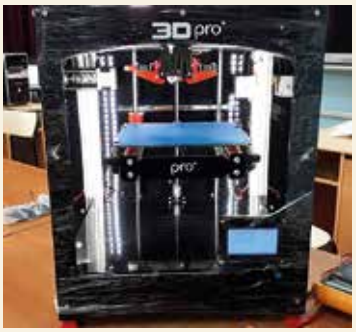

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, TOBB ETÜ ve Milli Eğitim Bakanlığı tarafından imza altına alınan Mesleki Eğitim İş Birliği Protokolü kapsamında proje okulu seçilen Şehit Emin Güner Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi; eğitime 1942 yılında tesviye, demir ve marangozluk bölümleriyle "Bölge Sanat Okulu" olarak başladı. Okulun yetiştirdiği mezunlar, Çorum sanayisinin gelişerek kalkınmasında önemli rol oynuyor.

Şehir merkezinde büyük bir yerleşkede yer alan okulda, 7 eğitim atölyesi bulunuyor. Sektörle iş birliğine önem veren okul, Mercedes Benz, Ford ve Toyota gibi pek çok firma ile projeler yürütmekte. Bu firmalarda beceri eğitimi ve staj gören öğrenciler mezun olduklarında öncelikli olarak istihdam ediliyorlar. Çorum Şehit Emin Güner Mesleki Ve Teknik Anadolu Lisesi birçok teknolojik yeniliğin de öncülüğünü yapmakta. Çorum'da ilk defa kendi imkânları ile 3D yazıcı üreten okulun "Bilişim Teknolojileri" alanı, sahip olduğu donanım ve deneyim ile öğrencilerine yeni fırsatların kapısını açıyor.

'Makine ve Tasarım Teknolojisi' bölümü ara eleman yetiştiriyor

MEB'in 1000 Okul Projesi kapsamında Çorum Bilim Sanat Merkezi ile iş birliği yapan okul; robotik ve 3D yazılım konularında birlikte çalışmalar yürütmekte. Bilişim Teknolojileri alanında Yazılım Geliştirme ve Siber Güvenlik dallarında güncellenen öğretim programıyla çağın gerektirdiği tüm dijital yeterlilikler öğrencilere kazandırılıyor. Çorum, makine sanayi sektöründe çevre illere göre ön plana çıkıyor. Okuldaki 'Makine ve Tasarım Teknolojisi' alanı günümüz şartlarında ihtiyaç duyulan ara elamanları yetiştirme konusunda sektörle iş birliği yapmakta ve kendisini sürekli yenilemekte. Öğrenciler bilgisayarlı CNC makinelerini kullanarak, güncel programlarda çizim yapıyor ve sektörün ihtiyaçlarına göre yetişiyor.

'Avrupa'da İnovatif Staj Eğitimi Projesi' ile yurt dışında staj imkanı

Okulda bulunan 'Tesisat Teknolojisi ve İklimlendirme Alanı' doğalgaz tesisatı, su tesisatı, klima, kombi bakım ve onarımı konusunda yeterliliğe sahip öğrenciler yetiştirmekte. 2019 yılında 'Avrupa'da İnovatif Staj Eğitimi Projesi' ile öğrenciler stajlarının bir kısmını Almanya'da tamamladı. Dünyadaki teknolojileri yakından takip eden okul, öğrencilerin ufkunu açmak için sık sık yurt dışı projeler yapmakta.

Odalar ve Borsalar

- “Manisa Sultani Çekirdeksiz Üzümü’ne sahip çıkıyoruz”
- Kars’ta peynir çeşitliliğinin geliştirilmesi için AB projesi
- Elazığ TSO, ‘O-IOHS Projesi’ kapsamında ATSO’yu ziyaret etti
- Tarım politikaları ve toprak verimliliği

Fotoğraflar: *TOBB Fotoğraf Servisi*

"Manisa Sultani Çekirdeksiz Üzümü'ne sahip çıkıyoruz"

Üzüm üretimi ve buna ilişkin tüm faaliyetlerin takibi ve geliştirilmesine yönelik, Manisa'nın paydaş kurumları arasındaki iş birliği, imzalanan 'Manisa Üzüm Platformu Protokolü' ile güçleniyor. 'Manisa Sultani Çekirdeksiz Üzümü' Coğrafi İşaret Tescili'ni Manisa'ya kazandıran Manisa Ticaret Borsası'nın, ürünün marka değerinin korunması ve artırılması adına, Manisa İl Tarım ve Orman Müdürlüğü ile Manisa Bağcılık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü'nün de fikir birliği ile üzümde paydaşlık kültürüyle hareket eden 'Manisa Üzüm Platformu' kuruldu.

Manisa Ticaret Borsası Hizmet Binası'nda gerçekleştirilen imza törenine Manisa Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı Sadık Özkasap, Tarım ve Orman Bakanlığı Manisa İl Tarım ve Orman Müdürü Metin Öztürk, Manisa Bağcılık Araştırma Enstitüsü Müdür Yardımcısı Selçuk Karabat ve platformda görev alacak kurumların ziraat mühendisi kadrolarından oluşan teknik ekipleri katıldı.

Üretimden pazarlamaya her süreçte detaylı araştırma

Yapılan toplantının amaçları arasında öne çıkan başlıklara bakıldığında; 'Manisa Sultani Çekirdeksiz Üzümü'nün kurutmalık ve sofralık üretiminden, iç ve dış piyasalarda pazarlanmasına kadar geçen süreçlerinde, karşılaşılan veya karşılaşılabilecek her türlü sorunun çözüm önerilerinin ve geliştirilmeye açık alanların gerçekleştirilecek saha ve araştırma çalışmalarıyla tespit edilmesi öne çıkıyor. Buna ilave yeni tespitlere göre sektörün tüm halkaları için ortak çözüm üretimi, proje ve faaliyet oluşumu ve dayanışma uygulamaları ortamının güçlendirilmesi, marka değerinin ve milli gelir kaynağı niteliğinin korunması ve geliştirilmesi gibi çalışmalar da platformun çalışma konuları arasında yer alıyor.

15 günde bir arazi çalışması yapılacak

Protokol imza programında yapılan açıklamaya göre; Manisa Üzüm Platformu'nda görev alacak teknik ekip her 15 günde bir düzenli olarak ve gerekli hallerde daha yoğun şekilde arazi çalışmaları yapacak. Teknik ekip ayrıca, her sezonda kaliteyi etkileyen faktörler, kültürel mücadele, bilinçli zirai mücadele ve ekipman bakımı gibi bir veya birkaç konuyu öncelikli olarak ele alacak ve belirlenen konularda sektörün paydaşları üzerinde farkındalık oluşturmaya çalışacak. Manisa Sultani Çekirdeksiz Üzümü üretimi yapılan İlçe Tarım ve Orman Müdürlükleri, Ziraat Odaları, Ticaret Borsaları ile sektörün paydaşı Tariş, Birlik ve Kooperatifler, İhracatçı İşletmeler, İlaç bayileri ve akademik çevrelerle temas kurulması ve çalışma ziyaretlerinde bulunulması da platformun faaliyetleri arasında olacak.

Kars'ta peynir çeşitliliğinin geliştirilmesi için AB projesi

Kars Ticaret Borsası, Türkiye Avrupa Birliği İş Dünyası çerçevesinde Kars ve Ardahan'da KTB üyelerine yönelik peynir çeşitliliğinin geliştirilmesi bir proje hazırlandı. Uzunca bir hazırlık ve COVID-19 salgını nedeniyle yapılan ertelemelerden sonra proje faaliyetlerine başlandı. Proje çerçevesinde; Yunanistan'dan Serres Ticaret Odası, Romanya'dan Sibiu Ticaret ve Ziraat Odası ve Ardahan Ticaret ve Sanayi Odası ile iş birliği yapılarak ortaklık kuruldu. Çevirim içi teknik bilgilendirme şeklinde düzenlenen toplantılarda Yunanistan ve Romanya delegasyonu kendi ülkelerinde üretilen peynirleri tanıttılar. Kars kaşarına çok benzeyen ve küresel piyasada kendini kanıtlamış Feta ve Kaşkaval peynirleri hakkında teknik bilgiler aktarıldı.

İki yeni peynir üretimi

Yunanistan Serres Ticaret Odası ile Feta peynirinin üretilişi hakkında bilgi alınarak, Kars Ticaret Borsası'nın hizmet kapasitesinin gelişimi için kurumsal tecrübelere yer verilerek, Romanya Sibiu Ticaret ve Ziraat Odası temsilcileri ile toplantı yapıldı. Yapılan toplantıda Kaşkaval peynirin üretimi ve Kars Ticaret

Borsası akreditasyonu için kurumsal ve teknik bilgiler konuşuldu. Bu çalışmalar sonucunda yapılan canlı toplantıda ise peynircilik sektörünün sorunları ve çözüm önerileri ele alınarak, peynir çeşitliliği açısından iki yeni peynir üretimi için karar alındı. Kars Ticaret Borsası bu proje ile peynir üreticilerinin sektörel gelişimini sağlayacak bir çalışmaya imza atmış oldu.

Elazığ TSO, 'O-IOHS Projesi' kapsamında ATSO'yu ziyaret etti

Elazığ Ticaret ve Sanayi Odası tarafından sürdürülen Çevrimiçi Etkileşimli İSG Risk Analiz Sistemi (O-IOHS) Projesi kapsamında Afyonkarahisar'a teknik gezi düzenlendi. Teknik gezinin ilk durağı Afyonkarahisar Ticaret ve Sanayi Odası (ATSO) oldu.

Elazığ Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Asilhan Arslan ve Elazığ TSO'nun ilgili birim sorumlularının katıldığı ziyarette ATSO Meclis Başkanı Dr. Mehmet Sıtkı Merdivenci, Yönetim Kurulu Başkanı Hüsnü Serteser, Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Mustafa Gül, Yönetim Kurulu Üyeleri Ahmet Anlıak, Ekrem Demirel ve Hayrettin Güzbey hazır bulundu.

Ziyaret hakkında değerlendirmede bulunan Elazığ Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Asilhan Arslan, "Öncelikle bugün Afyonkarahisar'da bulunmaktan dolayı son derece mutlu olduğumu ifade etmek istiyorum. Afyonkarahisar Ticaret Sanayi Odası'nın değerli Yönetim Kurulu Başkanı, Meclis Başkanı ve değerli Yönetim Kurulu Üyeleri'ne gösterdikleri misafirperverlikten dolayı sonsuz teşekkür ederim. Başkanımız Hüsnü Bey ile birlikte Türkiye Odalar Borsalar Birliği'nde de çok güzel mevkidaşlıklarımız var, birçok alanda faaliyetler yürütüyoruz. Bugünde o faaliyetlerden biri olan Elazığ Ticaret ve Sanayi Odamız'ın iş sağlığı ve güvenliği ile alakalı AB ile birlikte yürüttüğü bir projenin teknik çalışmaları ve saha ziyaretleri için Afyonkarahisar'da bulunmaktayız" dedi.

"İnsanı yaşat ki devlet yaşasın"

Elazığı TSO Başkanı Asilhan Arslan, Afyonkarahisar'ın mermercilik sektöründe önemli bir il olduğunu vurgulayarak "Afyonkarahisar, mermercilik ve madencilik sektöründe uzun yıllardır faaliyet gösteren öncü illerimizden biri. Biz de onların bu deneyimlerinden istifade etmek, özellikle insan odaklı çalışmalar yürütmek adına bugün Afyonkarahisar'dayız. 'İnsanı yaşat ki devlet yaşasın' ilkesi ile hareket etmeye çalışıyoruz. Onun için önce insana ve çalışanlarımıza önem veriyoruz. Onların iş sağlıkları ve güvenlikleri bizim olmazsa olmazımız önceliklerimizden. İş kazalarını ve iş hastalıklarını en aza indirmek adına yürüttüğümüz bu faaliyetin hem ilimize hem de Afyonkarahisar'a hayırlı olmasını temenni ediyorum" ifadelerini kullandı.

Mermer ocaklarında iş sağlığı ve güvenliğinin önemi

ATSO Yönetim Kurulu Başkanı Hüsnü Serteser de ziyaret dolayısıyla memnuniyetini dile getirerek, "Başkanımızın da ifade ettiği gibi mermer konusunda iş güvenliği projesi vesilesi ile ilimize geldiler. Burada ocakları ziyaret edecek, üç gün misafirimiz olacaklar. İnşallah onları güzel ağırlarız. Odamız'da kendileri ile istişarelerde bulunacağız" dedi. ATSO Meclis Başkanı Dr. Mehmet Sıtkı Merdivenci de ziyaret dolayısıyla teşekkür ederek iş sağlığı ve güvenliğinin işletmeler ve çalışanlar için önemine dikkat çekti. Ziyaret, karşılıklı hediye takdiminin ardından Elazığ TSO heyetinin ATSO hizmet binasını incelemesi ile sona erdi. Teknik gezi programı kapsamında ATSO Yönetim Kurulu Başkanı Hüsnü Serteser ile Elazığ TSO Yönetim Kurulu Başkanı Asilhan Arslan, Avşar Maden Suyu ve DEMMAK'ı ziyaret ederek iş insanı Şuayp Demirel'den maden suyu işletmesi ve Deve Kaya Kamyonu hakkında da bilgi aldı.

Tarım politikaları ve toprak verimliliği

Adana Ticaret Borsası Başkanı Şahin Bilgiç, Eylül ayı Olağan Meclis Toplantısı'nda yaptığı konuşmada verimli toprak miktarının azaldığına değinerek, güvenilir gıda erişimin herkesin hakkı olduğunu söyledi. Bilgiç, "Her yıl binlerce verimli tarım arazisi; konut, sanayi, turizm yapılaşmaları ve hobi bahçeleri kurulması gibi etmenlerle kaybediliyor" dedi.

Adana Ticaret Borsası Başkanı Şahin Bilgiç, son 30 yılda 4 milyon 720 bin hektar tarım arazisinin başka amaçlar için kullanıldığına değinerek, yok olmanın acı gerçeğiyle yüzleştiklerini vurguladı. Dünya nüfusunun giderek arttığı, verimli toprakların azaldığı gerçeğini dikkate alarak Türkiye'de tarım arazilerinin tarım dışı kullanımının sınırlandırılması gerektiğine işaret etti. Bilgiç, "Yeterli besleyici ve güvenilir gıdaya erişimin her kesin hakkı olduğu düşünüldüğünde topraklarımız gereksiz yere imara açılmamalı. Bir santimetre toprağın 150-300 yıl arasında oluştuğu bilimsel çevrelerce kabul edildiğine göre mevcut toprağın önemi onlarca kat artıyor. Toprak, hava, su, sürdürülebilir tarım ve yaşanabilir bir çevre hepimizin önceliği olmalı. Tarım ve gıda olmazsa hiçbirimiz olmayız" dedi.

"Tarımda ithalata ya son vermeli ya da kısmalıyız"

Ülke tarımının yüksek potansiyelini zenginliğe çevirmemiz gerekirken, kendi ihtiyaçlarını bile karşılayamayan bir ülke haline doğru gidildiğini belirten Adana Ticaret Borsası Başkanı Şahin Bilgiç, yaptığı aylık değerlendirmesinde şunları ifade etti; "Ülkemizde tarımsal potansiyeli çok yüksek ve dış pazara yakın bir bölgede yaşıyoruz. Tarımsal üretimdeki eksikliğimizi ithalat yoluyla karşılamaya çalışıyoruz. Bu durum Türkiye'ye yakışan bir durum değil. Daha önce de defalarca ifade ettim; tarım ürünlerinde ithalatınız arttıkça başka ülkelerin üreticilerini zengin eder, çiftçilerini kalkındırırsınız. Buna bir son vermek, olamıyorsa en aza indirmek gerekiyor. Eğer bunun üstesinden gelemezsek bu şikayetlere devam eder dururuz. Tarımdaki sürdürülebilirliğimizi de yavaş yavaş kaybederiz. Tarımda ve gıdada yanlış giden bir şeyler var! Bunda ülke olarak topyekün hemfikiriz. Hepimiz bu yanlışlığın farkındayız. Bu noktada hepimize düşen görev; bu yanlışı doğruya çevirmektir. Kaybedecek zamanımız yok. Birbirimizi suçlayarak da sorunları çözemeyiz."

"Milli üretime dayalı bir tarım politikası şart"

Tarım ve gıdayı yönetenlerin ve tarımın tüm paydaşlarının taşın altına elini, gerektiğinde gövdesini koyarak çözüm üretme mecburiyetleri olduğunu söyleyen Adana Ticaret Borsası Başkanı Şahin Bilgiç, "İthalata dayalı tarım politikaları yerine milli üretime dayalı bir karış toprağın bile boş bırakılmayacağı bir anlayışa sahip olmamız lazım. Tarımın girdi maliyetlerini daha da aşağıya çekmeli ve tarımsal destekleri artırmalıyız. Kazanacaksa ülkemizin üreticisi kazanmalıdır. Borsa olarak faydalı olabileceğini düşündüğüm önerilerilerimizi burada ifade etmek istiyorum. Üreticinin desteklenmesinden bahsetmiştik. Bu destekler neler olabilir? Üreticinin kullandığı elektrik, gübre, ilaç, tohum, mazot gibi tüm girdilerin üzerindeki vergiler kaldırılabilir" değerlendirmesini yaptı.

"Üretirsek zenginleşiriz"

Bölgede narenciye ürünlerindeki hasatın limon kesimiyle başladığını belirten Adana Ticaret Borsası Başkanı Şahin Bilgiç, şu anki fiyatın 1.00 ile 1.30 TL arasında olmasına rağmen alım talebinin olmadığını ifade etti. Önümüzdeki günlerde portakal ve mandalinada da aynı sıkıntıların yaşanacağı endişesini taşıdıklarından söz eden Şahin Bilgiç, "Bölgenin önemli bir potansiyelini içerisinde barındıran narenciye üreticilerine emeklerinin karşılığını almalarını diliyorum. Canlı hayvan üreticiliğinde de sıkıntılar devam ediyor. Canlı hayvan yetiştiriciliği yapan üyelerimiz yem maliyetlerinin yüksekliği ve yem hammadde artışından baş edemediklerini söylüyorlar. Hem üreticinin hem de tüketicinin menfatine olabilecek etteki KDV oranı toptanda olduğu gibi parekende satışlarda da yüzde bire indirilmesi şart. Türk tarım ve hayvancılığını kurtarmanın yolu milli üretime sahip çıkmakla olur. Büyümek için her alanda üretmek lazım. Üretirsek ülkeyi zenginleştiririz" diye konuştu.

Sektör Meclisleri

- Türkiye Yazılım Meclisi, Bakan Muş ile görüştü
- Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi, Bakan Muş başkanlığında toplandı
- 'Kreatif Endüstriler Daire Başkanlığı' Ticaret Bakanlığı bünyesinde kuruldu
- Türkiye İlaç Sanayi Meclisi, Ticaret Bakanı Mehmet Muş'un makamında istişarede bulundu
- Yassı çelikte uygulanan gümrük vergisi Ticaret Bakanı ile konuşuldu
- Karayolu Yolcu Taşımacılığı Meclisi gündemi değerlendirdi
- Türkiye İklimlendirme Meclisi, Ticaret Bakanı Muş'u bilgilendirdi

Fotoğraflar: TOBB Fotoğraf Servisi

Türkiye Yazılım Meclisi, Bakan Muş ile görüştü

Ticaret Bakanı Mehmet Muş, yazılım sektörü sorunlarını ve çözüm önerilerini değerlendirmek amacıyla Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Türkiye Yazılım Meclisini makamına davet etti. Meclis Başkanı Ertan Barut, Meclis Başkan Yardımcısı Murat Hüseyin Candan, Meclis Üyeleri, TOBB yetkilileri ve ilgili sivil toplum kuruluşlarının katılımıyla gerçekleştirilen toplantıda ihracat kanalında yaşanan sorunlar ve ihracat kapasitesinin arttırılması için yapılacak çalışmalar masaya yatırıldı. Meclis Başkanı Ertan Barut yapmış olduğu sunumda; yazılım ve bilişim hizmetleri sektörünün Turquality ve marka desteği değerlendirme kriterlerinde yaşadığı sorunlar, veri merkezleri hizmet ve altyapı maliyetlerinin yüksek olması, nitelikli insan kaynağının yetersizliği gibi sektör için hayati konuları aktardı. Toplantı sonunda Ticaret Bakanı Mehmet Muş sektörün ihracat kapasitesinin arttırılması için Bakanlık olarak çalışmaların başlatıldığı ve süreçlerin hızlandırılacağını bilgisini verdi.

Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi, Bakan Muş başkanlığında toplandı

TOBB Türkiye Makine ve Teçhizat İmalatı Meclisi, Ticaret Bakanı Mehmet Muş'u makamında ziyaret etti. Ticaret Bakanı Mehmet Muş'a sektörün güncel sorunlarının ve çözüm önerilerinin aktarıldığı toplantıya; TOBB Yönetim Kurulu Üyesi Mehmet Büyüksimitci, Türkiye Makine ve Teçhizat İmalatı Meclis Başkanı Kutlu Karavelioğlu ve sektör derneklerinin başkanları katılım sağladı. Toplantıda, Meclis Başkanı Kutlu Karavelioğlu sektöre ilişkin ayrıntılı bir vizyon sunuşu yaptı.

‘Kreatif Endüstriler Daire Başkanlığı’ Ticaret Bakanlığı bünyesinde kuruldu

TOBB Türkiye Kreatif Endüstriler Meclisi, TOBB Yönetim Kurulu Üyesi Ömer Zeydan’ın katılımıyla, Meclis Başkanı Ali Ata Kavame başkanlığında bir araya geldi. Ömer Zeydan, yaptığı açılış konuşmasında, en son meclis toplantısından beri gerçekleştirilen meclis faaliyetleri hakkında Meclis Üyelerini bilgilendirdi. Zeydan, Haziran ayında Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy’a yapılan ziyaretin detayları ve çıktıları hakkında bilgi verdi.

Öte yandan, 13 Temmuz’da Ticaret Bakanı Mehmet Muş’un katılımıyla gerçekleştirilmiş olan Sektör Meclisleri İstişare Toplantısı hakkındaki gelişmelere de değinen Zeydan, Ticaret Bakanlığı Uluslararası Hizmet Ticareti Genel Müdürlüğü altında ‘Kreatif Endüstriler Daire Başkanlığı’ kurulduğunu hatırlattı.

TOBB Yönetim Kurulu Üyesi Ömer Zeydan ayrıca özverili ve gayretli çalışmaları sebebiyle Kreatif Endüstriler Meclisi Başkanı Ata Kavame’ye, Başkan Yardımcısı Nej Güvenç’e ve Meclis Üyelerine teşekkürlerini sundu. Toplantıda, Meclis tarafından gerçekleştirilen faaliyetler, bakanlıklar düzeyinde yapılan girişimler ve takip edilen konular hakkında Meclis Üyelerine detaylı olarak sunum yapıldı. Toplantının devamında, Kreatif Endüstriler Meclisi tarafından düzenlenmesi planlanan Kreatif Endüstriler Ödül Töreni’nin ve akabinde kurulması planlanan Kreatif Endüstriler Akademisi’nin detayları görüşüldü.

Türkiye İlaç Sanayi Meclisi, Ticaret Bakanı Mehmet Muş’un makamında istişarede bulundu

Ticaret Bakanı Mehmet Muş, ilaç sanayi sektör sorunlarını görüşmek ve çözüm önerilerini değerlendirmek amacıyla TOBB Türkiye İlaç Sanayi Meclisini makamına davet etti. Meclis Başkanı Nezih Barut, TOBB yetkilileri ve ilgili sivil toplum kuruluşlarının katılımıyla gerçekleştirilen toplantıda ihracat kanalında yaşanan sorunlar, ihracat kapasitesinin arttırılması için yapılacak çalışmalar masaya yatırıldı.

Meclis Başkanı Nezih Barut; son üç yıllık dönemde ilaç ihracatında yaşanan artış ile ülke ekonomisine sağladığı katkıya dikkat çekerek, ihracat kanalında yaşanan sıkıntıları aktardı. Barut, biyobenzer ilaçların ham maddesinin ithal etmek yerine ülkemizde üretilip geliştirilmesiyle dış ticaret açığının kapatılması, maliyetin azaltılması ve nitelikli istihdamın artacağını dile getirdi. Ayrıca toplantıda sektörün en önemli sorunu olan ruhsat alım süreçlerinin uzun olması ve ilaç fiyatlandırma sistemindeki kur farkının sektörde yarattığı olumsuz etkiler anlatıldı.

Yassı çelikte uygulanan gümrük vergisi Ticaret Bakanı ile konuşuldu

TOBB Türkiye Dayanıklı Tüketim Malları Meclisi, Ticaret Bakanı Mehmet Muş'u makamında ziyaret etti. Ticaret Bakanı Mehmet Muş'a sektörün güncel sorunlarının ve çözüm önerilerinin arz edildiği toplantıya, Türkiye Dayanıklı Tüketim Malları Meclisi Başkan Yardımcısı Şeref Burak Özaydemir ve Meclis Üyelerinden Vestel Genel Müdür Yardımcısı Mehmet Yavuz katılım sağladı.

Toplantının öncelikli gündemi, elektrikli ev aletleri sektörünün ana girdisini oluşturan yassı çelikte uygulanan gümrük vergileri konusu oldu. Avrupa Birliği'nin yeni ticaret politikasında yeşil dönüşümü odağa alan yaklaşımı ve 2023 hedefleri doğrultusunda, enerjide dışa bağımlılığı ve karbon emisyonunu azaltmak için enerji verimli ürünler hakkında uygulanabilecek stratejilerin tartışıldığı toplantıda ayrıca Türk markaların bilinirliğinin artırılması için Turquality Programı kapsamında uygulanan destek mekanizmaları gündeme geldi.

Karayolu Yolcu Taşımacılığı Meclisi gündemi değerlendirdi

TOBB Türkiye Karayolu Yolcu Taşımacılığı Meclis toplantısı, Meclis Üyesi firma ve dernek temsilcilerinin katılımlarıyla TOBB İstanbul Hizmet Binasında gerçekleştirildi. Sektördeki son gelişmelerin kapsamlı olarak masaya yatırıldığı toplantıda, sektörün önümüzdeki dönemde ele almayı planladığı konular da belirlendi.

Türkiye İklimlendirme Meclisi Ticaret Bakanı Muş'u bilgilendirdi

Türkiye İklimlendirme Meclisi Başkanı Zeki Poyraz ve beraberindeki Meclis Temsilcileri, Ticaret Bakanı Mehmet Muş başkanlığında toplandı. Toplantıda sektörde öne çıkan konu başlıkları aktarıldı.

Mevcut binaların yalıtımının ekonomiye sağlayacağı katkı hakkında bilgi veren sektör temsilcileri, bir fon oluşturularak yalıtım malzemeleri üzerindeki KDV'nin yüzde 1'e indirilmesini talep etti.

Yatırım malı sınıfında kabul edilen iklimlendirme cihazlarına farklı oranlarda uygulanan ÖTV'nin ise iklimlendirme sektöründe haksız rekabete yol açtığını belirten sektör temsilcileri, ayrıca kamu ihalesiyle verilen yapım işlerinde, yerli ürünlerin tercih edilememesi, kapalı mekânlarda yeterli iç hava kalitesinin sağlanamaması gibi konu başlıklarını ve bunların çözümü yönündeki önerilerini iletti.

Milli Eğitim Bakan Yardımcısı Sadri Şensoy'a ziyaret

Ticaret Bakanlığı'ndaki bilgilendirme toplantısının ardından Milli Eğitim Bakan Yardımcısı Sadri Şensoy'u makamında ziyaret eden Meclis Başkanı Zeki Poyraz, Meclis Üyeleri Metin Duruk ve Mehmet Şanal, Şensoy'a yeni görevi nedeniyle tebriklerini sundu. Ziyaret kapsamında ayrıca; Avcılar Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi ile Meclis arasında gerçekleştirilen protokol, okullarda iç hava kalitesi ve okulların yalıtımı konularına ilişkin değerlendirmede bulunuldu.

Heyet; okullarda, iç hava kalitesinin öğrencilerin zihinsel gelişimi ve dikkate üzerinde olumlu etkisi olduğunu, yapılan araştırmalar sonucunda, yeterli iç mekan havalandırmasına sahip okullardaki öğrencilerin başarılarının diğerlerine oranla yüzde 25 daha fazla olduğunun tespit edildiğini belirtti. Diğer yandan okulların yalıtımına yapılacak yatırımın dört,beş sene gibi kısa bir zamanda geri dönüşünün sağlanacağı bilgisini veren sektör temsilcileri, yalıtımın enerji maliyeti ve ülkemiz enerji ithalatının düşürülmesinde katkısı olduğunu aktardı.

Mesleki ve teknik liseler ile iş birliği değerlendirildi

Heyet, Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürü Prof. Dr. Kemal Varın Numanoğlu'na gerçekleştirilen ziyareti kapsamında Avcılar Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi ile Meclis arasında gerçekleştirilen protokol ve kurulabilecek iş birliklerini değerlendirdi. Ziyaretler sırasında 'Kurumsal Ol! Ar-Ge Yap! İhracat Yap!' mottosu ile hazırlanan Türkiye İklimlendirme Strateji Belgesi de sunuldu.

TOBB President M. Rifat Hisarcıklıoğlu:

A NEW CHAPTER IN FIGHT AGAINST CLIMATE CHANGE

Announcing that it will sign the Paris Treaty during the 76th United Nations General Assembly, Turkey opens a new chapter in fight against climate change, President Erdogan noted during his speech at the general assembly hall that "we are planing to bring the Paris Climate Treaty to the high council's endorsement in October in conjunction with constructive steps and our national support pledge."

ONE OF THREE CRITICAL HEADLINES

This announcement was one of three critical headlines with regards to pro climate change campaings during UN GA alongside USA reporting to double its climate budget pledge and China to cease building new coal plants elsewhere. The Paris Treaty was signed in December 2015 during the 21st UN Climate Change [Framework] Agreement Participants Conference with the aim to limit the climate change to 1,5 celcius. The treaty which Turkey also signed on 22nd April 2016 alongside 175 other countries was effective from 4th November 2016 onwards. The treaty currently totalling 197 participating countries was rejected in 6 governments including Turkey, Eritrea, Irak, Iran, Libya and Yemen. Turkey was rejecting to sign the agreement requesting to be removed from Annex-1 List made up of the developed countries and to be downgraded to developing countries segment.

CHINA MANAGES TO BUILD ITS OWN EMMISSION TRADE SYSTEM (ETS) IN JULY

Green Deal agenda of this year was solidified with the unveiling of Fit for 55 package in July. Fit for 55 unleashed the details of what sort of a carbon adaptiing mechanism will be in place at the EU borders checking on imported goods. The countries that have already established their own ETS shall be able to tax it directly through the taxation that developed countries have already established to collect during the entry of the imported good in to the EU. However, if there is no such system already in place, the taxation will be collected by EU on site during the entry. China, expected to be hit worst by this, had made a move to establish its own ETS in July by which it began the initiative to collect such taxation to be paid EU itself. It currently covers 2600 firms and still counting expected to grow even much bigger.

TURKEY HAS YET TO MAKE A MOVE FOR ITS OWN

Turkey has announced its Green Deal action plan and founded the Green Deal action group which already had to be established a long time ago but has yet to be made a concrete move about its own ETS. Turkey seems to be trailing behind failing to see that the climate change agenda is further pushed by the Green Deal, which was also reflected in the way that it signed the Paris Treaty quite late than it probably should have. In essence, China seems to be more in line with where the world is heading and how things change over time much better than we do instead of nagging and making up excuses like "this could be another trick the West is playing." A new trading territory is being formed between the two sides of the Atlantic and China gives the clear message that it shall continue to be a major player here heavily guarding its market share.

TURKEY'S COMPETETIVE EDGE TO BE NEGATIVELY AFFECTED

Turkey is expected to be paying from 2026 771 M Euros tax a year in line with Fit for 55 alignment. It is expected that this will be 50 Euros per ton for iron-steel, aluminium, cement, energy and fertilisers. If we widen this to cover the other sectors, the total green tax Turkey will be paying EU is expected to exceed 2 M Euros a year. Whatismore is that the rates will be based on the current EU ETSs. The prices are now soaring over 60 Euros while they were half at 30 Euros in early 2021. We will see its negative impact on the soaring prices of exporting goods as well as losing our competitive edge. That's how China bearing in mind that it would have to navigate this established from 2017 its ETS including 2600 firms in the first phase that were dealing with electricity production off coal and gas. Those who pollute will have to pay 7.5 USD per ton of goods.

THOSE WHO SET THE STANDARDS IN TRADE TO CONTROL THE MARKETS AS WELL

Turkey is an indespensable part of EU economics. More than half of our export is going toward the developed nations. Taking into account the composition of our exporting goods, it does not look too plausible to create alternative markets easily since such a big market with such purchasing power is a rarity. We need to continue to be in these markets in order for Turkey to be able to sustain its technological advancement capacity. Therefore, if EU is redefining its economy, Turkey must as well do so in order not to lose its competitive edge against EU. If we

do not take immediate action to gauge our own carbon footprint, we will have to accept their methods. Furthermore, this is not only reduced to carbon tax but also to do with redefinition of product standards. Carbon footprint is to be a bread and butter issue in redefinition of these standards. Those who set the standards shall also control the market. We are in a process in which we must get ahead and fast to close the gap between us and the two emerging manufacture and trade sides of the Atlantic. If we are not afraid of change management, as we were not before during the time of Customs Union, we might make good use of this industrial development opportunity thanks to the Green Deal. If we take the necessary steps, our world of opportunities will increase otherwise it will shrink.

Jeopolitical Competition Stokes Polarisation rather than Advancement in AI

It's important to analyse and predict how the process is currently flowing and will be flowing in the future by examining the jeopolitical hapennings in AI technology which is deemed to be the entirety of all transactions that is bound to reshape the worl and change the course humanity is taking. First, China seems to be increasingly using technology to initiate a new totalitarian regime. As they are fully aware of this, the classic rhetoric used to highlight this competition against China in EU and USA is being overtly reitirated again.

PAVING THE WAY FOR TECHNOLOGY WARS

Based on this rhetoric USA devised and EU heavily support, all democratic countries must stand up against China in order to protect their own values and strategic interests. It's possible to claim there is clearly a paving of way for technology wars with China as still an iron curtain country heavily investing in tech on one side and the galvanised democracy reinstatement of the Middle East on the other. Notwithstanding, the talks surrounding AI tech that will reshape our future is just to begin in these developed countires that will lead the way. On the other hand, AI tech will mean considerable improvements in critical infrastructure, trade, transportation, health, education, financial circles, food industry and environmental sustainability. Therefore, the successful adoption of AI technology will pave the way positively for the world economies, reshape society and determine which countries will be leading up the way as new decision-makers making explicit suggestions.

WHO IS AN AUTOCRAT AND WHO IS A DEMOCRAT; WHAT TO DO REALLY

Of course, one can talk about a general opportunity surrounding AI but it's wiser to try and see the other side of the medallion for this whole AI craze that took the world by its horns is also possessing a security breach risk at the same time. US president Joe Biden when asked recently had elaborated on this long-term strategic competition between USA and China. For one thing, Biden was perhaps right in his point about this competition but for another also openly noted the whole world was once again built up around autocracy and democracy. If one took a more detailed reading here, it'd probably be hard to decide who represents which here. Bearing that in mind, one should not overlook a mini history probe in which they should reminisce that Europe was pushing ahead its autocrat agendas in the guise of democaracy for long in the past, and the developing countries should put this marketing rhetoric aside only to continue to focus on their own AI tech revolution immediately. It seems apparant that AI revolution constitutes the base for value systms between democracy and autocracy. In order to prove that democracies shall excel greatly in the age of technological revolution will possbily lie on the shoulders of developing countries which need to make proactive and forward looking decisions.

“30 August Victory Day marks an important date in our proud history”

The Union of Chambers and Commodity Exchanges Turkey President M. Rifat Hisarcıklıoğlu, made a note on his celebration message that this day delivers the most explicit message of a nation’s will to live together and their independence. M. Rifat Hisarcıklıoğlu noted “our history has shown that this nation has never lived under someone else’s ruling under captivity and shall never do so. The Great Victory War won under the direst circumstances examplifies this the best.”

“We must grow our economy and increase employment and investments”

M. Rifat Hisarcıklıoğlu also noted in his speech that 30 August marks the day which clinches the day of independence that this nation shoud never be expected to relinguish. This great victory is a proud moment for us all. We must hold on dearly to the history and values our great predecessors bestowed on us. This nation has never lived under another’s ruling and under captivity and shall never do so in the future. Thanks to this collective conscious, we must continue our hard work as business people of this country to grow the economy and create investment and employment opportunities all the time. By taking this opportunity, I would proudly like to celebrate all the veterans’ and martyrs’ including Gazi Mustafa Kemal Ataturk and the whole nation’s 30 August Victory Day once again.

The Union of Chambers and Commodity Exchanges of Germany is visited

The Union of Chambers and Commodity Exchanges of Turkey president M. Rifat Hisarcıklıoğlu visited the The Union of Chambers and Commodity Exchanges of Germany (DIHK). Mr Hisarcıklıoğlu met here DIHK CEO Dr Martin Wansleben and together they exchanged views on world matters, Germany, Turkish-German relations and raltions with the EU.

BİRLİKTE GÜÇLÜYÜZ

Türkiye'nin önde gelen sanayi kuruluşlarından biriyiz. Bir asrı aşan başarılı geçmişimizle geleceğe güvenle bakmanın haklı gururunu yaşıyoruz.

Farklı sektörlerde, binlerce çalışanımızla her adımda daha güzel bir dünya hedefi ile ilerliyoruz.

SANKO
117. yıl

www.sanko.com.tr

Raylı Sistemlerdeki Yatırımlarımıza Yeni Redüktör Çözümlerimizle Devam Ediyoruz.

www.yr.com.tr

HRG282

YILMAZ
REDÜKTÖR